FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇIKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
INGILTERE: 70 Pence
DANIMARKA: 10.-KRN
ISVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
ISVIÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

14. Dezember 1984
Nummer: 46

15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97

Postvertriebstück Gebühr bezahlt A1319D

Kürdistan Öncü İşçi Partisi (PPKK), Türkiye İşçi Partisi (TIP), Türkiye Komünist Emek Partisi (TKEP), Türkiye Komünist Partisi (TKP), Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi (TKSP), Türkiye Sosyalist İşçi Partisi (TSİP) arasındaki görüşmeler sonuçlandı

Demokrasi savaşında yeni bir aşama: Sol Birlik kuruldu

Kürdistan Öncü Işçi Partisi (PPKK), Türkiye Işçi Partisi (TIP), Türkiye Komünist Emek Partisi (TKEP), Türkiye Komünist Partisi (TKP), Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi (TKSP) ve Türkiye Sosyalist Işçi Partisi (TSIP), 10 Aralık 1984 günü ortak bir duyuru yayınlayarak "faşizme ve emperyalizme karşı mücadelede güçlerini birleştirmeyi kararlaştırdıklarını" ve "Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği (SOL BIRLIK)" adı altında bir güçbirliği oluşturduklarını açıkladılar. Duyuruda, Sol Birlik'in altı parti arasında bir süreden beri yürütülen çalışmalar sonucunda Aralık 1984'de üst düzeyde yöneticilerden oluşan delegasyonların katılmasıyla yapılan toplantıda kurulduğu belirtilen duyuruda özetle şöyle denildi: "Faşist rejimi bir an önce işbaşından uzaklaştırmak, demokrasiyi getirmek ve geniş halk kesimlerinin acil istemlerine cevap vermek ve halklarımızın ulusal ve sosyal kurtuluş yolunu açmak için partilerimiz güçlerini birleştirmeye karar verdiler." Altı sol parti bu duyuruyla birlikte "Deklerasyon" ve "Demokratik Güçbirliği Platformu" başlıklı iki de belge yayınladılar.

● Yazısı 6.-7. Sayfalarda

Doğru Yol Partisi ile SODEP iktidara karşı işbirliğine mi hazırlanıyor?

Geçtiğimiz günlerde, Türkiye'de, burjuva muhalefet kanatlarında bazı kıpırdanmalar oldu. Bunlar arasında, SODEP ve DYP'nin Özal iktidarına alternatif oluşturmak ve demokrasiye geçişi kolaylaştırmak için dirsek temasları ve işbirliği arayışları içinde olduklarına ilişkin haberler özel önem taşıyordu.

● Yazısı 3. Sayfada

Boğaz Köprüsü'nden sonra sırada Keban Barajı, ve Devlet Demir Yolları var

Özal nihayet bir sözünü tutuyor: Köprüler, barajlar, yollar haraç mezat...

Türkiye'de geçtiğimiz günlerin en çok ilgi çeken olaylarından biri, Özal'ın seçim kampanyasından bu yana halka verdiği sözlerden birini nihayet tutması ve **Istanbul Boğaziçi Köprüsü**'nü "satışa çıkarması" oldu. Bol reklamlı "köprü satışı" gürültüsüne rağmen, üzeri köprü resimli bir çeşit devlet tahvili olan köprü senetlerinin satıldığı banka şubelerine üşüşenler köprüye veya köprünün gerçek gelirlerine ortak olmadılar, sadece birer tahvil edindiler. Ama işbitirici Özal, köprüyü gerçekten de ustaca pazarlamış ve işi bitirmişti. Büyük kısmını hükümet üyelerinin aldıkları köprü senetleri kapış kapış gitti; çoğu kimse banka şubelerinin kapılarından eli boş döndü. Köprü senetleri satışından çok memnun kalan Özal: **"Satışa devam. Önce Keban'ı, sonra hidroelektrik santrallerini satacağız"** derken, uzmanlar, köprü senetlerinden ya Hazine'nin ya da senet sahiplerinin "kazık yemelerinin" kaçınılmaz olduğunu, senetlerin sağlam ve cazip olabilmesi için enflasyon oranının üzerinde faiz verilmesi gerektiğini, oysa bu yapılacak olursa, senet satışlarından elde edilen gelirin faizlere gideceğini belirtiyorlar.

● Yazısı 3. Sayfada

Federal Almanya'nın 1985 bütçesinin yüzde 30'u silahlanmaya ayrıldı

Federal Almanya'nın 1985 yılı bütçesinde, askeri harcamalar yaklaşık yüzde 30 oranında arttırıldı. Bu artışa karşılık, Federal hükümetin sosyal harcamalarda

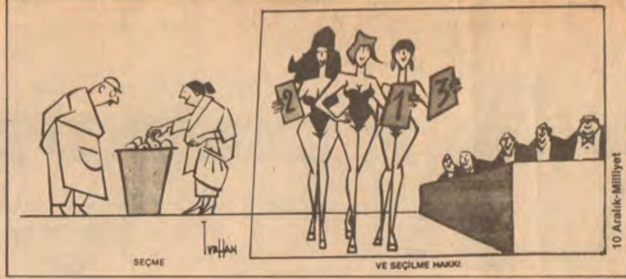
de ustaca pazarlanmış ve işi bitir-
satışı" gürültüsüne rağmen üzeri köprü resimli bir çeşit devlet tah- mişti. Büyük kısmını hükümet üyelerinin aldıkları köprü senet- cağız" derken, uzmanlar, köprü senetlerinden ya Hazine'nin ya da senet sahiplerinin "kazık yemele- gideceğini belirtiyorlar.

Yazısı 3. Sayfada

Çağımızın Nasrettin Hocası Aziz Nesin 70 yaşında

Ünlü yazarımız Aziz Nesin'in 70. yaşı Istanbul'da, aydınlanmızın demokrasi savaşımının yeni bir adımı olarak kutlandı. Toplantıya katılan coşkulu bir kalabalık, halen **Türkiye Yazarlar Sendikası** ve **Aydınlar Dilekçesi** davalarından askeri mahkemelerde yargılanmakta olan Nesin'e sevgi ve saygılarını belirtirlerken onun şahsında anti-demokratik baskıları da protesto etmiş oldular.

Yazısı 3. Sayfada

Kadınlarımızın seçme hakkı var mı?

"Türk kadınına seçme ve seçilme hakkının tanınması"nın 50. yılı Meclis'te yapılan törenlerle ve çeşitli yerlerdeki çeşitli toplantılarla kutlandı. 50. yıl münasebetiyle, kendi alanlarında "ilk" olmuş 75 kadına plaketler verildi. Cunta meclisi üyesi kadın parlamenterlerin konuşmalar yaptıkları, davetli yabancı kadın parlamenterlerin katıldıkları törenlerde işin resmi törensel yanı yerine getirilirken, basın, 50. yılda Türkiyeli kadının gerçek siyasal haklarına kavuşamadığını, hatta kadınların siyasal hakları açısından 40-50 yıl öncesinin bile gerisine düşüldüğünü dile getiriyordu. Yani kadınlarımızın seçme hakkı aslında kağıt üzerinde bir haktan ibaret.

Yazısı 10. Sayfada

"Şimdi gelsinler"

Güneydoğu'daki sınır köylerimizde yaşayan yurttaşlarımıza silah dağıtımı başladı. Geçtiğimiz kasım ayında aynlıkçı teröristlerin bombalı ve silahlı saldırısına uğrayan ve 9 yurttaşımızın şehit edildiği Şırnak'ın Karageçit Köyü'nde, 9 kişiye Sovyet yapısı **"Kaleşnikof"** marka otomatik silah verildi. Köylülerin silahlandırılmasından sonra

Türkiye Kürdistanı'nda operasyonlar, Avrupa'da dayanışma eylemleri sürüyor

Geçtiğimiz 15 Ağustos'tan sonra başlayan Türkiye Kürdistanı'ndaki "operasyonlar" sürerken, 6 Aralık tarihli **Günaydın** gazetesi yukarıda kupürünü yayınladığımız fotoğrafı yayınlayarak Şırnak'ın Karageçit köyünde "güvenilir sivil kişilere" kaleşnikof marka otomatik silah dağıtımına başlandığını duyurdu. Bu arada, geçtiğimiz 17 Kasım'da Federal Almanya'daki işçi derneklerinin başlatmış oldukları Kürt halkıyla dayanışma eylemleri de aralıksız sürdürülüyor.

Yazısı 4. Sayfada

rıldı. Bu artışa karşılık, Federal hükümetin sosyal harcamalarda yüzde 10 oranında kısıtlama yapması ciddi tepkilere yol açtı. "Zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul" yapacağı belirtilen 1985 FAC bütçesi, iktidar partileri **CDU/CSU** ve **FDP** oylarıyla kabul edilirken, **SPD** ve **Yeşiller** red oyu kullandılar.

DKP, bütçede sosyal harcamaların azaltılmasını şiddetle eleştirdi. 1985 bütçesinden çok ciddi tasarruf yapılabileceğini, 80 milyar Mark civarında hesapladığı bu tasarrufla sosyal harcamaların arttırılabileceğini, yeni işyerleri açılabileceğini açıkladı. DKP'nin tasarruf programına göre, silahlanma harcamalarının durdurulmasıyla yılda 7 milyar, kaçak vergilerin ödetilmesiyle 20 milyar, tekellere verilen ve işsizliği arttırıp sermaye kârını arttırmaktan başka işe yaramayan yatırım yardımlarının durdurulmasıyla 20 milyar, servet vergisinin arttırılmasıyla da 10 milyar Mark tasarruf yapmak olanaklı.

Federal Almanya'da bütçe tartışmalarının sürdüğü günlerde Demokratik Alman Cumhuriyeti bütçesi de açıklandı. DDR bütçesindeki en büyük artış sosyal harcamalardaydı.

Yazısı 5. Sayfada

Yeniden Merhaba

Türkiye Postası 46. sayısında okurlarına yeniden **"merhaba"** diyor. Gazetemizin Federal Almanya'ya taşınmasıyla birlikte biçiminden içeriğine kadar değişeceğini daha önce duyurmuştuk. Yaptığımız değişiklikleri burada tek tek sıralamaya gerek görmüyoruz. Bunların neler olduğunu elinizdeki sayı zaten gösteriyor.

Yeniden **"merhaba"** derken üç nokta üzerinde durmak istiyoruz. Herşeyden önce okurlarımızdan bu "yeni" gazetemiz konusundaki görüş ve eleştirilerini bize iletmelerini bekliyoruz. Duisburg'a taşınırken kadromuzun önemli bir bölümünü Batı Berlin'de bırakmak zorunda kaldık. Özellikle teknik kadrolar bakımından açıklarımızı kapayıncaya kadar bir süre güçlüklerimiz olacaktır. O nedenle bu ilk "yeni sayımız"da birçok eksikliklerimiz olduğunu ve okurlarımızın da bunu anlayışla karşılayacağını biliyoruz. Ama gene de onların "acımasız" eleştirilerine, önerilerine ve her zamanki gibi her türlü katkılarına ihtiyacımız var.

Değinmek istediğimiz ikinci nokta, **Türkiye Postası**'nın işlevi ve görevi...Gazetemizi Duisburg'a taşıma nedenimiz onun işlevini ve görevini daha iyi yerine getirmesini sağlamaktır. Yirmi ay önce ilk sayımızı çıkarırken yurtdışındaki Türkiyeli bütün Türk ve Kürt emekçilerin

Türkiye Postası

Devamı 2. sayfada

İşçiler, IG-Chemie sendikasında örgütlendi

Oldorid fabrikasında 25 yıllık tabu yıkıldı

Marl'daki **Oldorid** işyerinde 25 yıllık bir tabu Türkiyeli işçilerin büyük katkılarıyla kırıldı ve fabrikaya ilk kez sendika girdi. Işyerinde örgütlenme çalışmalarını üç ay önce başlatan 21 işçi IG-Chemie sendikasına üye oldular. Patronun çeşitli baskılarına rağmen başarıya ulaşan sendikalaşma savaşımı örnek bir nitelik taşıyor.

Yazısı 5. Sayfada

Türkiye Postası temsilcilerine

Noel tatili nedeniyle Türkiye Postası'nın bundan sonraki 47. sayısı 26 Aralık Çarşamba günü yerine, bir gün gecikmeyle 27 Aralık Perşembe günü akşamı postaya verilecektir. Neol dolayısıyla postada ortaya çıkması muhtemel gecikme de hesaba katıldığında, gazete paketlerinin temsilcilerin eline geçmesi 31 Aralık Pazartesi gününü bulabilir. Gazete paketleri 31 Aralık sabahı eline ulaşmamış olan temsilcilerimiz o gün mutlaka postaneye başvurarak paketlerini sormalı ve yılın son gününü gazete satışları bakımından değerlendirmeye çalışmalıdırlar.

Çağımızın utancı: Yeryüzünde milyonlarca çocuk aç!

Her gün onbinlerce çocuk, her yıl milyonlarca insan açlıktan ölüyor. Çağımızın en büyük utancı açlık. Etyopya'da, Eritre'de, Sudan'da Kara Afrika'da milyonlar aç... Oysa silahlanma harcamalarının küçük bir bölümü ile açlığın kökü kurutulabilir, utanç önlenebilir...

6. Sayfada

Yeniden merhaba

Baştarafı 1. sayfada

"gözü, kulağı, sesi" olmak için yola çıktık. Bu hedefe hemen varılamayacağını biliyorduk. Aldığımız yolu küçümsemiyoruz. Ama daha gidecek çok yolumuz olduğunu da unutmuyoruz.

Türkiye Postası, yurt dışındaki bütün ilerici ve demokrat insanlarımızın elinde, ülkemizdeki demokrasi güçleriyle dayanışmada, ilerici partilerimizin arasındaki eylem birliğini güçlendirmeye yardımcı olmada ve yurt dışındaki işçilerimizin sorunlarına çözümler aramada bir **"silah"** olmalıdır. Özellikle altı sol partinin kurmayı başardıkları **Sol Birlik** bize bu amacımıza ulaşmakta cesaret ve güç veriyor. **Sol Birlik**'in yeni katılımlarla genişleyerek güçlenmesine, Türk ve Kürt emekçi halkımızın "tek umudu" haline gelmesine yardımcı olabilmek için, bir gazete olarak, üzerimize düşen herşeyi yapmaya çalışacağız. Okurlarımızın ve bütün ilerici partilerimizin bize bu konuda yardımcı olacaklarına inanıyoruz.

Ve son olarak, temsilcilerimizi ve **Türkiye Postası**'nı bugüne kadar yaşatmayı başarmış olan okurlarımızı göreve çağırıyoruz. Duisburg'a taşınmak ve matbaa değiştirmek maliyetlerimizi önemli ölçüde arttırdı. Eğer gazetemizin elden satışlarını ve abone sayısını da çok kısa bir zaman içerisinde önemli oranda arttırmayı başaramazsak yayınımızı sürdürmenin mümkün olmayacağını görüyoruz. Önümüzdeki günlerde bir kampanya başlatmayı planlıyoruz. Hedef, bugünkü satışlarımızı ve abone sayımızı en az ikiye katlamak, yüzde yüzlük bir artışı sağlamaktır.

Şunu unutmamamız gerek: **Türkiye Postası**'nın tirajını arttırabilmek, aynı zamanda, onu **"daha güçlü bir silah"** haline getirmeyi de başarmak demektir. Yurt dışındaki iki milyona yakın Türk ve Kürt emekçisi, gerek Türkiye'ye yönelik, gerekse yaşadıkları ülkelerdeki sorunlarına çözümler bekliyorlar ve bu çözümler doğrultusunda örgütlenerek hareketlenme gereksinimi içindeler. Amerika'yı yeniden keşfetmeye gerek yok. Gazete en iyi propagandacı ve örgütleyicidir. **Türkiye Postası** böyle bir silah olarak kullanılmak için çıktı ve çıkıyor. Bu silahı onu güçlendirerek daha iyi bir biçimde kullanacak mıyız, kullanmayacak mıyız? Sorun budur.

"Yeniden merhaba" derken yazarlarıyla, teknik kadrolarıyla, temsilcileriyle ve okurlarıyla birlikte **Türkiye Postası**'nın önüne yeni, yukarıda ana noktalarıyla değindiğimiz görevleri ve hedefleri de koyuyoruz.

Türkiye Postası

BİR KONU BİR YAZAR

Yılmaz KARAHASAN

Şimdiden hazırlanmalıyız...

Önümüzdeki yılın başlarında Ocak, Şubat ve Mart aylarında metal işkolunda, tüm işyerlerinde Sendika Temsilcileri seçimleri yürütülecek.

Yığınsal işsizliğin giderek arttığı, yabancı düşmanlığının tehlikeli boyutlara ulaştığı, egemen kapitalist sınıfların gerici siyasal yönetimlerinin demokratik hak ve özgürlüklere karşı saldırıya geçtiği, silahlanma harcamalarının astronomik rakamlara vardırıldığı ve giderek üçüncü bir dünya savaşı tehlikesinin güncelleştirildiği bir ortamda yürütülecek sendika temsilcileri seçimleri.

Peki diyecek belki birçok arkadaşımız. Sendika temsilcileri seçimlerinin barış, silahlanma, üçüncü dünya savaşı tehlikesi ile ne ilişkisi var? Sendikalar savaşla, barışla ilgileneceklerine işyerlerinde dayanılmaz hale gelen baskılara, işten atmalara, akord zamanlarının makaslanmalarına karşı çıksınlar; işyeri güvencesini gerçekleştirmeye, ücretlerin düşürülmesini önlemeye, çalışma koşullarını insancıllaştırmaya çalışsınlar...

Böyle düşünenler olabilir. Vardır da, az da değildir üstelik...Pek de haksız sayılmazlar. Ancak şu gerçeğin de bilinmesi gerekir. Sendikal örgütlerin bu istemler yönünde etkin olabilmesi sendikal örgütleri oluşturan emekçilerin birlik ve dayanışma içersinde örgütlü savaşım verebilmelerine bağlıdır. Ve bu da ancak en etkin bir biçimde demokratik ortamda, barış ortamında olanaklıdır.

Tarihsel deneyimler şu gerçeği de belgeliyor: Bir dikta, ya da savaş ortamında ilk darbe işçi sınıfı ve onun sendikal ve siyasal örgütlerine indiriliyor; demokratik hak ve özgürlükler tümüyle yok ediliyor; özgür ve bağımsız sendikalara yaşam hakkı tanınmıyor...Öyleyse sendikal örgütlerin en başta gelen görevi, varlıklarını ve hareket olanaklarını koruyabilmek için, her türlü dikta özlemlerine ve savaş kışkırtıcılığına karşı savaşım vermek, ardıcıl bir barışı güvence altına almaya çalışmaktır...

İşyerleri emekle kapital, emekçilerle kapitalistler arasındaki uzlaşmaz çıkar çelişkisinin doğrudan ve en görülür bir biçimde çatıştığı, somut bir biçimde yaşandığı yerlerdir. Bu nedenle de sendikal çalışmaların temelini, başlangıç noktasını işyerleri oluşturur. Patronların gücüne karşı, karşı bir güç oluşturabilmek için işyerleri düzeyinde sendikal örgütlenmenin ötesinde sendikal dayanışma ve sendikal bilincin gerçekleştirilmesi zorunludur. Bu nasıl olacaktır? Bunu kimler gerçekleştirecektir?

Düşünelim. Bir işyerinde çalışan örneğin bin emekçinin bini de sendikalı olsun. Ama hiçbiri görev üstlenmeye yanaşmıyor. "Ben sendikalıyım, aidatımı da ödüyorum, gerisine karışmam" diyor. Orada karşı bir güçten sözetme olanağı var mıdır? Yoksa orada bin sendikalı emekçiden oluşan bir kalabalık mı sözkonusudur? Ve bir kalabalık **"güç"** anlamına gelir mi?

Karşı bir güçten sözedebilmek için örgütlenmenin ötesinde dayanışma ve bilinç gereklidir. İşte bu dayanışmayı gerçekleştirecek, sendikal bilincin yerleşmesi ve yaygınlaşmasını sağlayacak kişiler sendika temsilcileridir. Ve sendika temsilcileri sendikal politikanın taşıyıcıları, sendikal örgütlerin kökleri, temel direkleri, sendikalı emekçilerin sözcüleri, hak ve çıkarlarının koruyucu temsilcileridir.

Karşı gücün oluşturulmasında dört temel prensip vardır:

1. İşyeri düzeyinde birlik-dayanışma
2. İşkolu düzeyinde birlik-dayanışma
3. Ulusal düzeyde birlik dayanışma ve
4. Uluslararası düzeyde birlik-dayanışma.

Bu dört temel prensibin yaygınlaşması ve temelleşmesinde, sendikal bilincin siyasal ve onun ötesinde sınıfsal bilinç aşamasına ulaşmasını gerçekleştirmede sendika temsilcilerine önemli görevler düşüyor.

Seçimlere şimdiden hazırlanmak demek bu anlamda görev üstlenme yarışına girmek, en bilgili, en bilinçli, en devrimci arkadaşlarımızın sendika temsilcileri olarak seçilmesine katkıda bulunmak, bunun için yoğun uğraşı vermek demektir.

Ağırlaşan koşullarda, yoğunlaşan sorunlarda ve sertleşen çatışmada daha çok ve daha savaşımcı arkadaşlara gereksinim var!

OKUYUCU POSTASI

Numune Hastanesi'nden kaçan hasta

İzindeyken annem hastalandı. Alıp Numune Hastanesi'nin acil servisine götürdüm. Acil servis olmasına rağmen orada 4 saat bekledik. Beklerken tanıştığım bir hastanın bana söylediklerini anlatmak istiyorum.

Sırtında pijama, bacağının birisi yok, öbür ayağı da kanlı yara içerisinde bir hasta dikkatimi çekti. 30 derece sıcakta karasineklerin biri inip biri kalkıyor. Adam bitkin bir vaziyette bankın üzerine serilmiş. Yanına vardım,

Sabah 7'de geldiği hastaneye ancak akşam 7'de yatabilmiş. Doktor ise ancak iki gün sonra muayene etmiş. Yaraya tiksinircesine bakmış. Hemşireler ise sürekli azarlıyorlarmış. Yemek ise, sabah soğuk bir bardak çay, öğleyin boz bulanık şehriye çorbası, içinde iki şehriye tanesi, akşam da onun artığı bir çorba daha.

– **Yemek çıkmıyor değil. Hastanede güzel yemekler de var, güzel güzel hizmet eden hem-**

Her taraf Ulus oldu

12 Eylül'ün hemen sonrasında izine gittiğimde, Ankara'da Ulus Meydanı'nda sabahın kör saatlerinde toplanan işsizler ordusuna tanık olmuştum. İşverenler bu işsizler arasından **"Sen gel, sen gelme, işine gelirse şu ücrete çalış"** diyerek adam seçiyorlardı. O zaman çok etkilenmiştim bu olaydan.

O sıralar Fransa'da 2 milyona yakın işsiz vardı. Zor da olsa, boğaz tokluğuna çalıştık mı biraz iş bulabiliyorduk. Sene 1984 oldu, işsizlik 3 milyonu aştı. Şimdi boğaz tokluğuna değil, ağzınla kuş tutsan gene de iş yok. Çünkü herkes boğaz tokluğuna çalışmaya razı.

İşsizliğin bu derece artmasından mevsimlik, günlük hatta saatlik... da, doğrudan işçiyle muhatap olmayıp, bu bürolara başvuruyorlar. Tabii, sen de bürolara yalvarıyorsun, **"Kulun kölen olayım, bir günlük de olsa iş bul"** diye. Bürolar işçiyi patrona satıyorlar. Patron bu işçiyi bir gün mü çalıştırır, beş gün mü, yoksa bir-iki saat mı, artık orası patrona kalmış. İş bitince de işçiyi kapının önüne koyar. İşçi çalıştığı saatlerin parasını bürodan sorar. Büro ise, patrondan aldığı paranın ancak belli bir kısmını öder, geri kalanını cebine atar. Yani işçi çalışır, büro kazanır. İşçi bir gün iş bulur, beş gün gezer.

İşte bu halimiz şimdi yabancı gelmiyor bana. Bundan seneler önce ve halen Ankara'da Ulus'ta ve Türkiye'nin dört bucağında

Pınar süt

Ankara'da sanatoryumda 17 yaşında bir yakınımızı ziyaretteyiz. Annesini ziyarete gelen, orada tanıştığımız yedi yaşındaki Murat'la söyleşiyoruz, sorularımızı yanıtlıyor. **"Babam arasıra on Lira harçlık veriyor, çokomel alabiliyorum. Babam Karayolları'nda yol kazıyordu, çıkardılar, şimdi işsiz. Oyuncaklarımın olmasını isterdim, hele hele bir bisiklet"** diyor ve içini çekerek ekliyor Murat, **"Param olsa gazoz ve Pınar Süt almak isterdim."** Sohbeti koyulaştırıyoruz. **"Evren'i ve Özal'ı tanıyorum. Yol, okul yaptıracaklarmış, iş vereceklermiş"** diyor. **"Büyüyünce doktor olacağım.**

Ben bu terminolojiyi tanıyorum

Amsterdam'da çalışan bir gencim. Polis, oturumumu yenilemedi, pasaportumu konsolosluktan uzatmamı söyledi, gittim. Binbir itiş kakıştan sonra, görevli bana "Sen askerliğini yapmamışsın, uzatmayız, git askerliğini yap" dedi. Ben de askerlik konusunun ayrı bir şey olduğunu ama şimdi buradaki yasal konumumun bozulmaması için pasaportumun uzatılması gerektiğini belirttim. **"Uzatmıyorum ulan"** diye yanıt verdi. **"Kardeşim bunca geçen yılımız, emeğimiz, hakkımız, hukukumuz var, bunları kaybedelim mi istiyorsun"** dedim.

Görevli bay oturduğu yerden bir dikleşti şöyle ve ekledi. **"Vay vay vay, ulan sen nereden öğrendin bu ağızları, EMEK, HAK, HUKUK"**. Yanındaki diğer görevliye döndü ve sordu. **"Sen de hatırlıyor musun, ben bu terminolojiyi bir yerden tanıyorum."**

S.E/Amsterdam

Türkiye'yi sen mi düzelteceksin

İstanbul iç hatlarından çıktım. Dış hatlara geçerken baktım, polis ve asker yolu kesmişler. Elimdeki bavul 30 kilo. Taşıyamıyorum, yavaşladım. Bana **"Çabuk** **zünden çocuklar çuvala sarılı, eller üstünde ölüyor. Ölenleri gözümle gördüm. Bu bakan nasıl yerden çıkmış. Yazık olsun Türkiye'ye,** dedim.

Adam bitkin bir vaziyette bankın üzerine serilmiş. Yanına vardım, **"Geçmiş olsun, nasılsın"** dedim. Çok şaşırdı, bir süre bana öyle bakakaldı, neden sonra **"Sağol bacım, işte görüyorsun nasıl olduğumu"** dedi ve anlatmaya başladı.

Herkes ayağındaki yaradan tiksindiği için tenezzül edip de şimdiye kadar halini hatırını soran olmamış. Erzurum'un bir küçük köyünden sekiz gün önce gelmiş. Ayağının birini iki sene önce kanser olduğu için kesmişler. Bu sene de öbür ayağı yara olmuş.

– Ağnılara dayanamadım. Sabahlara kadar yatamadım. Köylüler sesimi duydular, onlar da dayanamadılar. Aralarında para topladılar da beni buraya gönderdiler. Önceki ayağım kesildiğinde de hanımın çeyizlik yüzükle beşibirliği vardı, hep saklardı ki oğlum evlendiğinde gelinime vereceğim diye. Oğlan beş sene önce veremden öldü. İşte onu satmıştım da bir ayağımı kestirip ameliyat olmuştum.

tanede güzel yemekler de var, güzel güzel hizmet eden hemşireler de var. Ama onlar parası olanlar için. Paran var mı, herşeyin var. Ama benim yemek istediğim falan yok, yeter ki ağnılarım olmasaydı.

Doktordan ve hemşireden işittiği hakaretler canına yetmiş. Yarasını da tedavi ettikleri yok.

– Bir eski ceketim bir de ayakkabılarım vardı. Buraya bırakıp, pijamamla kaçıp kurtulmak istiyorum. Derdime derman arayım derken deli olacağım. Köyüme döneceğim. Yaşım 45. Nasıl olsa öleceğim. Bari azarlanıp horlanmadan öleyim. Panaljin hapını aldım. Burada verdikleri çorba bizim evde de pişiyor. Askerlik dediler, yaptım. Çalış dediler, çalıştım. Vergi dediler, verdim. Şimdiyse tedavi etmeyi, ilaç vermeyi bir yana bırak, kuru ekmeği verirken bile rüşvet istiyorlar. Vermeyince yüzüne çarpıyorlar.

Sevinç Duruçam/Hamburg

İşsizliğin bu derece artmasından mevsimlik, günlük hatta saatlik iş bulan bürolar faydalandı ve büroların sayısı da arttı. İşverenler hükümeti zor durumda bırakmak için işçi almıyorlar. Tersine çalışmakta olan işçileri de gerekçesiz kapıdışarı ediyorlar. Tekrar işçiye ihtiyaçları olduğun-

önce ve halen Ankara'da Ulus'ta ve Türkiye'nin dört bucağında meydanları dolduran sınıf kardeşlerimizden hiç farkımız kalmadı. Onlarla aynı yaşantıyı paylaşıyoruz ve bizleri aç bırakanlar da aynı kişiler ve aynı düzen.

Özer/Strasbourg

vereceklermiş" diyor. **"Büyüyünce doktor olacağım. Benim annem üç aydır burada yatıyor. Hasta. Doktor olunca herkesi iyileştireceğim".** Boğazımıza birşeyler tıkanıyor...

Ahmet/Stuttgart

deki bavul 30 kilo. Taşıyamıyorum, yavaşladım. Bana **"Çabuk geç, bakan gelecek"** diye bağırdılar. **"Bakan hoşgeliyor, ama benim yüküm var"** diye cevap verdim. 15 tane hususi hizmet arabası dizilmiş sıraya, hepsi de boş bekliyor.

– Köylerde arabasızlık yü-

sıl yerden çıkmış. Yazık olsun Türkiye'ye, dedim.

Benim bu söylediklerime, **"Baba, bura Türkiye'dir, sen mi düzelteceksin"** diye cevap verdiler.

U.Yusuf/Hamburg

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Uzak

Ne kadar uzağız birbirimizden
Aramızda kilometreler var
yasaklar, tutuklama emirleri.
Ama yine de
seni ısıtan güneş
beni de ısıtıyor, biraz arayla.
Yıldızlı gecelerde, düşlerle
düşüncelerle
baktığın gökyüzüne
ben de bakıyorum.
Serin bir rüzgar
benim de saçlarımı dağıtıyor.
Uzak değiliz birbirimizden
aramızda yalnızca
kilometreler var
yalnızca yasaklar, tutuklama
emirleri.
Gül kokusu, kuş cıvıltısı
burda da aynı
ve madem ki
sen orda kavganın içindesin
barışın-ekmeğin-özgürlüğün,
ben burda kavganın içindeyim
madem,
Hiç uzak değiliz birbirimizden.

Ali Kalan/Londra

İstanbul'a hasret

İstanbul'dan uzak olmak
Delice bir sarhoşluk

İstanbul'dan uzak olmak
içimde sonsuz bir boşluk

Çaresiz bir berduşluk
İstanbul'dan uzak olmak

Sıkıcı bir hastalık
İstanbul'dan uzak olmak

Çirkinliklerde boğulmak
gibi bir şey...

İstanbul'a kavuşmak
düşümdeki tek şey!..

Fehmi Uçar/Rotterdam

Korkuyorum

Korkuyorum ölmekten ve
yaşamaktan
İkisinin ortasında kalmaktan
Yaşamak zehir olmuş
Haberimiz olmadan

Korkuyorum ölmekten ve
yaşamaktan
düşünmeyenlerin ellerinde
kalmaktan
Hayvan türlerinin
azalmasından
Göklerin, nehirlerin,
denizlerin ölmesinden
korkuyorum ölmekten ve
yaşamaktan

K. Taşkıran/Breidenbach

Türkiye Postası: 15 günde bir cuma günleri çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. 1000 Berlin 44, Donaustr. 1 Tel: (030) 624 60 92 **Verantwortlicher Redakteur:** Ahmet Kardam **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 34 03 97 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Plambeck & Co. Druck und Verlag GmbH, 4040 Neuss, Xantenerstr. 7 **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postscheckkonto 461 432-100, BLZ 100 100 10 Postscheckamt Berlin-West **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Batı Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM. 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilcilikler: Fransa**-Paris, Tel: 0-258 26 90 **Isviçre**-Basel, Tel: 061-22 15 91 **Hollanda**-Amsterdam, Tel: 020-90 85 46 **Ingiltere**-Londra, Tel: 01-340 47 39 **Danimarka**-Kopenhag, Tel: 01-707 506 **Isveç**-Stockholm, Tel: 08-367 576 **Batı Berlin**, Tel: 030-624 60 92

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1. Osmanlı mimarlık sanatının en büyük ve değerli ustası - Kural, 2. Ağrı dağının Ermenice'deki adı - İtalya'yı boydan boya bölen sıradağlar, 3. Bir dağ - Hedefe ulaşmak, hedefi bulmak - Kuzeybatı Karadeniz yöresindeki kömür işletmesinin kısa yazılışı, 4. Kötünün tersi - Viyana'nın en görkemli dönemlerine damgasını vuran ünlü vals - İşlenecek nesnede bulunması gereken ısı ve nem, 5. Suudi Arabistan'da iktidarı elinde tutan feodal ailelerden biri - En birinci, en üst değerde, 6. Maksat - **(Tersi)** Muhammet Peygambere ilk inanan dostları - **(Tersi)** Üzüntüsüzlük, dışa yansıyan gönül açıklığı, 7. **(Tersi)** Tutanak - **(Tersi)** Anadolu uygarlıklarından biri - **(Tersi)** İnce ve keskin ses, 8. Sanat ya da utanma duygusu - İdealist felsefenin maddeden ve bedenden ayrı olarak varolduğunu kabul ettikleri canlılık özü - Türk halk şiirinin en büyük ustalarından birinin ikinci adı, 9. Elektrikte yüksek gerilim sonucu, iki uç arasındaki akım sıçramasından doğan çok parlak ışıma - Küçük yapım hatası - İlave, 10. **"Üzüntülerimle birlikte"** anlamında eski dilde bir deyim - İtalyan Komünist Partisi'nin merkez yayın organı, 11. NATO'nun savaşı Batı Avrupa ve Türkiye-Yunanistan toprakları üzerinde başlatarak ABD'yi garantiye almak hesabı üstüne kurulmuş askeri stratejisi - **(Tersi)** Yabancı, 12. Tersinin tersi bol - İslam tarihinde dördüncü halife - Erkek pantolonuna karşılık olan kadın giysisi.

YUKARDAN AŞAGIYA: 1. Selçuklu Imparatorluğu döneminin devlet yönetim ilkelerini derleyen ünlü bir islam klasiği, 2. Boyce ve ence büyük yapılı - Alaturka müzikte bir makam, 3. Devletin hazinesini ve para politikalarını yöneten en üst görevli, 4. Fasıla **(Tersi)** Alaturka dans - **(Tersi)** Saçı dökülmüş, 5. Eski Mısır'da bir tanrı - Eski dilde su - Tatlı çörek, 6. **(Tersi) "Türkiye Saati"** teriminin kısaltılmışı - **(Tersi)** Bir göz rengi - Öğürerek midedekileri boşaltma, 7. Artan hız - Önüne koyduğu şeyin var olmadığını, bulunmadığını anlatan bir takı - Güney Kore'nin başkenti, 8. Öğüt - Yatay, 9. **(Tersi)** Şişe tıkacı - Almanca: Bay, 10. Bulutsu madde - Olağandışı çirkin, 11. Öztürkçecilerin **"şey"** sözcüğüne karşılık önerdikleri tutmamış bir sözcük - Sıcaklık **(Eski dilden)**, 12. Basılmış yaprakların birleştirilmesiyle oluşan okunmak üzere üretilmiş olan yazılı metin - Bir tahıl ölçüsü, 13. En kısa zaman birimi - Kapı ve pencerelerin kafesi - Türkiye'de elektrik üretim ve dağılımını denetleyen kamu kuruluşu, 14. Haberleşme, 15. On metre - **(Tersi)** İlçeden büyük yönetim birimi, 16. Sovyet Ermenistanı'nın başkenti - Tahıldan yapılan, pek çok halk için temel besin maddesi.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1. Sibernetik - Ekal , 2. Ayetullah Humeyni, 3. Varis - Britanya, 4. Ani - Seat - İksir, 5. Şebeke - Saray - Tla, 6. El - Kabza - Elema, 7. Esrik - Luis - Tifüs, 8. Beis - Silbi - Pah, 9. An - Alkab - Msb - Nak, 10. Red - Ağa - Gobi, 11. Itaçala - Görsel, 12. Mala - Marazi - Re.

YUKARDAN AŞAĞI: 1. Savaş ve Barış, 2. İyane - Senet, 3. Beriberi - Dam, 4. Eti - Elisa - Ça, 5. Rus - Al, 6. Nl - Sek - Skala, 7. Elbe - Aliağa, 8. Taras Bulba, 9. İhitazib - Ma, 10. Kht - Rasimi, 11. Ua - Ga, 12. Emniyet - Öz, 13. Keyk - Lip - Gri, 14. Ayastefanos, 15. Ln - İlmühaber, 16. Raas - Kile.

Çağımızın Nasrettin Hocası olarak anılıyor

Aziz Nesin 70 yaşında

Aziz Nesin 70 yaşında. Türkiye'de ve dünyada en çok okunan Türk yazarını uzun uzun anlatmaya, tanıtmaya gerek bile yok. Aziz Nesin'in 70 yılı, ardında öykü, roman, oyun, anı olarak 80'e yakın eser, gerici iktidarların baskıları yüzünden kullandığı 200'ü aşkın takma ad, hapis cezaları, mahkumiyetler, sorgular, 100'ün üzerinde dava, eserlerinin telif gelirleriyle kurduğu **"Nesin Vakfı"** demek... Aziz Nesin'in 70 yılı, İtalya'dan Sovyetler Birliği'ne kadar pek çok ülkeden alınmış dünya çapında önemli yazın ve mizah ödülleri; kazanılmış dostluklar, düşmanlıklar; ve ne dostun ne de düşmanın görmezlikten gelemiyeceği bir yazın ve mizah geleneği demek. Kendi ağzından aktaracak olursak, **"Pişmanlık duyma olgunluğuna erişmek"** demek. Aziz Nesin 70 yaşın eşiğinde, şöyle diyordu: **"İnsan yaptıklarından pişman oluyorsa yaptıklarından ders alıyor demektir. Şimdi yaptığım çok şeyden pişmanım. Bazılarını niçin o kadar az yaptım diye, bazılarını niye öyle yaptım da başka türlü yapmadım diye... Yaşlılık pişman olma olgunluğuna erişmek demektir. Pişmanlık duyan insanlar gelecekte daha güzel şeyler yapmaya kararlı olurlar demektir"**... Ve bunları söyleyerek, 70 yaşın eşiğinde kendisini değerlendirirken bile bu 70 yaşı aşmasını, daha ileriye, daha güzele ulaşmasını, yarına kendini aşarak bakmasını bilen Aziz Nesin'in 70 yaşı, özellikle de faşizm altındaki Türkiye'de, faşizme başlı başına bir darbe olan **Aydınlar Dilekçesi** olayının öncülüğü, Türkiye'de aydın olma sorumluluğunun tutarlı ve namuslu savunuculuğu demek.

Ünlü yazar Aziz Nesin'in 70. yaş günü, 3 Aralık gecesi İstanbul Şan Sineması'nda düzenlenen bir ...

...den uyarlanmış küçük skeçleri **Metin Akpınar, Zeki Alasya, Genco Erkal, Ahmet Gülhan** sahnelediler. **Yıldız Kenter, Müşfik Kenter** ve **Şükran Güngör** Aziz Nesin'den şiirler sunarken, Muammer Sun'un bestelediği ve **Timur Selçuk**'un seslendirdiği **"Sol El Konçertosu"**, **Fevzi Tuna**'nın yapımı olan 20 dakikalık **"Çağımızın Nasrettin Hocası"** adlı film, **Hümeyra, Zülfü Livaneli, Timur Selçuk** ve **Rahmi Saltuk**'un konserleri, geceyi bir kültür gösterisine dönüştürdü.

Gecede heyecan uyandıran olaylardan biri de, **Server Tanilli**'nin mesajının okunması oldu. Tanilli, mesajında, Aziz Nesin'in yazın ve düşün dünyamızdaki yerini kısaca belirttikten sonra yayınlanmış ve yayınlanacak tüm yapıtlarının telif hakkını **Nesin Vakfı**'na bağışladığına bildiriyordu. Tanilli'nin mesajı özetle şöyleydi:

"Yaşadıkları toplumu bir bütün olarak dile getirmiş dev yazarlar vardır; Aziz Nesin de o tür yazarlardandır. Onun eserinde, bütün bir çağdaş Türkiye'yi buluruz; her sınıf ve zümreden insanları, her çeşit sorunlarıyla çağdaş Türkiye'yi. Nesre Dökülmüş bir "İnsan Manzaraları"**dır bu eser; bir başka deyişle, ülkemizin** "insanlık komedyası".

Aziz Nesin'in, eşsiz mizah geleneğimizin- yepyeni boyutlar içinde- bir başka görkemli halkası olan sanatı, inançsız bir alaycılık olmadı. Mizah ki, aslında bir yıkıcılıktır, o silahı, Aziz Nesin, bilinçli bir biçimde, gerçekten yıkılması gereken hedefe yöneltti; tek kelimeyle, halk yararına bir sanat yaptı. Güldürürken düşündürdü. Onun, diyelim bir öyküsüyle, kimi zaman kahkahadan yaşaran gözlerimiz, sonunda mutlaka yeni bir ...

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO): Türkiye'de sendikal özgürlük yok

Birleşmiş Milletlere bağlı **Uluslararası Çalışma Örgütü** (ILO) Türkiye'ye ilişkin bir rapor hazırladı. ILO **"Sendika Özgürlüğü Komitesi"**nce, hazırlanan raporda, Türkiye'de sendika özgürlüğünün olmadığı, diğer yasa maddeleri:inin ILO'nun ilkeleriyle bağdaşmadığı belirtiliyor, Türk hükümetine, bu maddelerin düzeltilmesi için parlamentoya yeni yasa teklifleri getirmesi tavsiye ediliyor.

Çeşitli uluslararası sendikal kuruluşların, işçi haklarına ilişkin olarak yaptıkları şikayetler üzerine ILO'nun gündemine giren Türkiye'ye, son ILO gözlemci heyeti 24 Eylül-5 Ekim tarihleri arasında gelmiş ve Türk-İş, DISK, İşveren ve hükümet çevreleriyle görüştükten sonra raporunu hazırlamıştı. Bu rapor, çeşitli komisyonlardaki tartışmalardan sonra resmi nitelik kazanmış bulunuyor. DISK'in durumuna da geniş yer verilen; DISK'in yeniden açılmasının sağlanacağı umutları dile getirilen raporda, ILO ilkelerine uymayan ana noktalar şöyle sıralanıyor:

Grev ve lokavt yasasına göre hüküm giymiş olanlara sendika yöneticiliğine seçilme yasağı; toplu sözleşme yetkisi almak için getirilen ulusal düzeyde yüzde 10 ve işyerinde yüzde 50 üye sahibi olma barajı; sendikaya her yeni toplu sözleşmeye oturabilmek için yetki belgesinin iktidar tarafından yeniden verilmesi; siyasi grev, dayanışma grevi, iş yavaşlatma ve oturma grevle...

Burjuva muhalefet çevrelerinde yeni gelişmeler var

SODEP ve DYP iktidara karşı işbirliği yapmaya hazırlanıyor

Aralık ayının ilk günleri, Türkiye'de, burjuva muhalefet açısından gerçekten de hareketli geçti. Ne zamandır kurulması beklenen ve kimilerinin artık kurulacağından umudu kestikleri Ecevit güdümlü **Demokratik Sol Partisi**'nin programının bazı bölümleri açıklanırken, kapatılmış olan **Büyük Türkiye Partisi** kurucularının **DYP**'ye katılmalarıyla, **DYP**'ye yeni bir güç ve hareketlilik geldi. Ancak, geçtiğimiz günlerin Türkiye siyasal ortamında geniş yankı uyandıran gerçekten önemli gelişmesi, parlamento dışı legal burjuva muhalefetinin iki karşıt partisi **SODEP** ve **DYP**'nin, "hükümete karşı alternatif" olabilmek ve "demokrasiye geçilmesini" kolaylaştırmak üzere güçbirliği yapabileceklerine ilişkin kimi haberlerin çıkması oldu.

YILDIRIM AVCI — ERDAL İNÖNÜ

Evren-Özal iktidarına karşı bir işbirliği arayışı mı?

DYP kapatılacak mı?

Büyük Türkiye Partisi'nin ağır topları olan, çoğu AP ve Demirel'e yakınlıklarıyla tanınan kurucuların DYP'ye katılması, ilk anda yarattığı parti içi kaynaşmalar ne olursa olsun, aslında bu partinin güçlenmesi anlamına geliyordu. Nitekim ANAP Genel Başkanı ve diktatörlüğün Başbakanı Özal, partisinin milletvekillerine verdiği "moral yemeği"nde duyduğu kuşkuyu, kendi üslubuyla **"DYP bitti, ANAP tek kaldı"** diye cebine öksürerek dile getirdi. DYP, Özal'ın anladığı anlamda bitmemişti ama, büyük olasılıkla Özal'ın "rica"sıyla, "bitirilmesi" için, ANAP'a ve diktatörlüğe yakınlığıyla bilinen Cumhuriyet Başsavcısı tarafından işlemlere başlanmıştı bile.

Beklenmeyen gelişme

Özal'ın DYP konusunda söylediği **"DYP bitti"** sözleri üzerine ...

SODEP ve DYP arasındaki işbirliği arayışı kamuoyuna Milliyet gazetesinin küpürünü sunduğumuz bu haberi ile yansıdı

DYP'nin ilerlediğini gösteriyor. Özal bunu unutturmak için böyle konuşuyor" diyerek, dikkatli gözlemcilere birkaç gün sonra yapacağı önemli açıklamanın ilk işaretlerini verdi. DYP hakkında, Anayasa Mahkemesi'nde kapatılma istemiyle dava açılacağının açıklanmasından sonra, burjuva muhalefetinin iki siyasal partisi arasındaki güçbirliği, tarafların açıklamalarıyla kamuoyuna duyuruldu. SODEP ve DYP **"Özal iktidarını bertaraf etmek"** ve **"gerçek demokrasiyi** ...

birliği içindeyiz. Türkiye'de sağlıklı bir demokrasinin yerleşmesi için çaba göstermekteyiz. DYP ile işbirliği günlük olayların akışı içinde doğmuştur" derken DYP Genel Başkanı Yıldırım Avcı da: **"Gaye aynı, gayeye gidiş aynı. Cümlenin maksudu bir, rivayet muhtelif...Biz de mücadele ediyoruz, onlar da bu geçiş döneminin kısaltılması için mücadele ediyorlar"** diyordu.

DYP Genel Başkanı bir gün sonra parti dışından etkili ve yet...

liderleri arasında temaslar ve aynı hedef için mücadele görüşü olduğu açıktı. Ama **"demokrasiye geçişi kolaylaştırmak için"** güçbirliği konusunda DYP'nin elinin ve dilinin titrediği, niyetli ama kararsız olduğu gözleniyordu. Bu arada 4 yıllık baskı döneminde burjuva muhalefetinin çeşitli kanatları arasında ilk kez gerçekleşme yoluna giren böyle bir güçbirliği, diktatörlüğü ve onun kalemşörlerini ürkütmüş olacak ki, Evren-Özal rejiminin en sadık sözcülerinden Mehmet Barlas, **Milliyet**'teki başyazısında, SODEP ve DYP'ye gözdağı verdi. **"Türkiye'de aranılan siyasi diyalog, iktidar ve muhalefet arasındaki ilişkilerin kopukluğu için gündeme getirilmektedir"** diyen Barlas, **"Dileriz ki bir geçiş döneminin gerektirdiği istikrarı, ancak parlamentoyu yüceltecek koruyacağımızı, parlamento dışı muhalefetin bu iki lideri bilinçle değerlendirebilirler..."**diyerek aba altından sopa gösterdi.

Gocunanlar var

Gerek Mehmet Barlas'ın sözcülüğünü yaptığı niyetler ve gözdağları, gerekse sağ kesimdeki gözlenen rejimle uyuşma eğilimlerinin DYP'nin kimi kanatlarına güçlüce hakim olması SODEP ile DYP'nin dirsek temasları ve işbirliği arayışlarını olumsuz yönde etkiliyor.

Önümüzdeki günlerde burjuva muhalefet kanatlarındaki gelişmeler ne olursa olsun, diktatörlüğün istikrarsızlığının arttığı, demokrasiye geçiş oyununa son vermenin gerekip gerekmediğinin Evren-Özal rejiminin gündemine girdiği şu sıralarda, burjuva muhalefetinin en sağ kanatlar dahil tüm kesimlerinin Türkiye'de demokrasi olmadığını, demokrasiye geçilemediğini çeşitli dillerle belirtmeleri ve de...

günü, 3 Aralık gecesi İstanbul Şan Sineması'nda düzenlenen bir kültür ve sanat şöleniyle kutlandı. Tüm geliri Nesin Vakfı'na bırakılan gece, beklenenin çok üstünde bir kalabalığın coşkun heyecanına tanık oldu. Aziz Nesin'in 70. yılını kutlamaya gelen kalabalık genç, aydın, işçi grupları, şöleni demokratik bir protestoya dönüştürmesini bildiler. Gerek salona girebilen, gerekse kapıda biriken kalabalık, yığınların baskılara karşı tepkisinin ne yollarla, ne kadar değişik biçimlerde dile gelebileceğini somutladı.

Aziz Nesin'in 70 yılını kutlama gecesinde **Ilhan Selçuk, Haldun Taner, Cevat Çapan, Onat Kutlar, Vedat Türkali** konuşmalar yaptılar. Gecenin sunuculuğunu **Ahmet Gülhan**'la **Müjdat Gezen** üstlenmişlerdi. Aziz Nesin'in eserlerin-

zaman kahkahadan yaşaran gözlerimiz, sonunda mutlaka yeni bir dünyaya açılır. Asıl yaşanması gereken dünyadır o: Acısız bir dünya, sömürüsüz bir dünya, barışçı bir dünya, kısacası insanca bir dünya.

Aziz Nesin böyle bir dünyanın büyük müjdecileri arasındadır.

Türkiye'de nice kuşak onun verdiği bilinçle yetişti, yetişiyor ve daha da yetişecek. Hiç abartmadan söylemiş olayım: Bir Aziz Nesin ordusu vardır; okuyucularından bir ordu kurabilmiş o nadir sanatçılardandır Aziz Nesin. Ben, siz, hepimiz bu orduda talim yapmış insanlarız. En acılı anlarda bile dudağından gülücüğü eksik olmayan, insafsızca matrağını geçen, kül yutmayan ve aydınlık yarınlara inanan insanlarız."

yasi grev, dayanışma grevi, iş yavaşlatma ve oturma grevlerine yasak getirilmiş olması; Yüksek Hakem Kuruluna son söz hakkını veren zorunlu tahkim sistemi...

Özal'ın DYP konusunda söylediği **"DYP bitti"** sözleri üzerine gösterilen tepkiler arasından biri çok ilgi çekiciydi. Bu tepki SODEP Genel Başkanı Inönü'den geliyordu. Inönü **"Doğru Yol bitmedi, tam tersine ilerliyor. Kuyucak seçimi** ve DYP **"Özal iktidarını bertaraf etmek"** ve **"gerçek demokrasiyi oturtmak için"** aralarındaki bazı düşünce farklarını bir yana bırakıp işbirliği yapabileceklerini açıklıyorlardı. SODEP Genel Başkanı Inönü, **"Biz, DYP ile ilkesel bir iş-**

DYP Genel Başkanı bir gün sonra parti dışından etkili ve yetkili çevrelerin ve partisi içindeki başka bir kanadın baskısıyla- ve sadece Tercüman gazetesinde- bu sözlerini tekzip eder anlamında konuştuysa da, SODEP ve DYP

dığını, demokrasiye geçilemediğini çeşitli dillerle belirtmeleri ve demokrasiye geçişi sağlamak üzere çeşitli alternatifler ve dirsek temasları aradıklarını açıklamaları son dönemlerin en önemli gelişmelerinden biri oldu.

Halkın malı kuruluşlar haraç mezat pazara çıktı... Köprüden sonra Keban barajı, otoyollar, demiryolları sırada...

Özal nihayet bir sözünü tuttu: Boğaz Köprüsü satıldı

Türkiye'de geçen hafta kamuoyunu ve basını en fazla meşgul eden olaylardan biri de Istanbul Boğaziçi köprüsü hisse senetlerinin satışıydı. 6 Kasım 1983 seçimleri arifesinde, hiçbir temel sorunun gündeme gelmediği, getirilemediği, bu sorunları gündeme getirebilecek güçlerin de seçim meydanlarına bırakılmadığı seçim kampanyası sırasında en heyecanlı (!) ve eğlenceli tartışmalar yine köprü satışı konusu etrafında yapılmıştı. **ANAP Başkanı Turgut Özal "Iktidara gelirsek köprüyü satışa çıkaracağız, ortadireği köprünün sahibi yapacağız"** diye bağırıp emekçi halka hamam bile değil koca Istanbul köprüsünü vaadederken, sözde muhalefetin lideri **Halkçı Parti Başkanı Calp "Sattırmam"** diye haykırıyordu. **Özal**'dan cevap **"Satarız efendim, bal gibi satarız. Hem sadece köprüyü değil barajları da, hava meydanlarını da satarız"** oluyordu.

Bu ağız dalaşı, uzun süre **"devletçi"** kanatları hop oturttu hop kaldırdı. Köprünün satılması Özal için de bir prestij sorunu, 24 Ocak'cı **"liberal"** ekonomi anlayışının bir sembolü haline geldi. Meclis'te birkaç küçük mırıltı ve sözde muhalefet konuşması sırasında, bahar aylarında, kamu mallarının hisse senedi karşılığında satışı yasası ANAP çoğunluğunun oylarıyla çıktıktan sonra, nihayet köprü senetleri, 3 Aralık'ta Iş Bankasının 900 şubesinde satışa çıkarıldı.

Bankerler kuyrukta

Köprünün çok kâr ettiği haberleri ve tüm bankalar batsa bile köprünün batmayacağı türünden söylentilerle uzun süreden beri hazırlanan Türkiye ortamında, en küçüğü 50 bin Lira en büyüğü bir milyon Liralık olan **"Köprü Gelir Ortaklığı Senetleri"**ne rağbet gerçekten de fazla oldu. Devlete güven duyulmadığı için devlet tahvillerine ilgi göstermeyenler köprüyü daha sağlam görmüş ve de köprü sahibi olmanın heyecanına kapılmış olacaklar ki, köprü senetlerine gerçekten de hücum ettiler. Örneğin Istanbul'a ayrılan 4,5 milyarlık senet birkaç saatte bitti. Bu arada, ANAP'ın öncülük yapmak için 5 milyon liralık hisse senedi aldığı, hükümet üyelerinin de köprü senedi aldıkları, hatta Sanayi ve Ticaret Bakanı **Cahit Aral**'ın eşinin de senetler için kuyruğa girdiği açıklandı. Köprü gelir ortaklığı senetlerinin Iş Bankası tarafından banka şubelerinde satılığa çıkarıldığının ertesi günü, Istanbul gazetelerinin manşetleri ilginçti. **"Köprü kapış kapış gitti"**, **"Köprüye hücum"**, **"Sattırmam dediler, sattı"**, bunlardan sadece bazılarıydı.

Umulan nedir?

Özal, son günlerde köprü ve benzeri devlet mallarının gelirlerinin hisse senetleriyle satışa çıkarılmasının amacının yeni yatırımlar için fon sağlamak olduğunu ısrarla tekrarlıyordu. Oysa, örneğin köprünün tüm gelir ortaklığı senetleri satılırsa bundan hazineye toplam 10 milyar lira sağlanabilecekti. Satışa çıkarılan senetlerin toplam değeri bu kadardı. Iş çevrelerine yakın iktisatçılar, Türkiye'nin belli başlı işadamları bile, 1984'de 10 milyar liranın Hazine için sadece **"fındık fıstık parası olduğunu, bugüne dek 243 milyar Liralık Hazine bonosu satıldığını, bu yılki bütçe açığının 500 milyara varacağını, bu rakamlar karşısında köprü senetlerinden sağlanacak 10 milyarın sembolik olmaktan öte bir anlam ifade edemeyeceğini"** açıklıyorlardı. En önemlisi de aslında ortada, ne **Özal'ın halkı köprü sahibi yapıyorum diye göstermeye çalıştığı, ne de** muhalefetin **"Devlet malı elden gidiyor"** diye çığlıklar bastıkları bir durum yoktu. Koparılan gürültülere rağmen, Iş Bankası'nın satacağı ne köprünün kendisi ne de geliriydi. Satılan, üzerinde köprü resmi bulunan, yıllık geliri özel ve son derece keyfi şekilde hesaplanacak 3-5 yıl vadeli devlet borç senetlerinden ibaretti.

Senetleri alanların zarar etmemeleri için, bu kağıtların her yıl, enflasyon oranının üzerinde bir rant payı sağlaması gerekiyor. Örneğin, enflasyon yüzde 50'nin altına inmedikçe, hisse senedi sahiplerinin zararlı duruma düşmemeleri ancak yüzde 50'nin üzerinde kâr payı verilmesiyle olanaklı. Bu ise toplanan 10 milyarlık fonun iki yıl içinde faiz olarak senetleri satın alanlara iade edilmesi demek. Kısaca toplanan paranın Özal'ın iddia ettiği gibi yatırıma dönüşebilmesi olanaklı değil. Öte yandan senetlerin geleceğinin ne olacağı da hiç belli değil. Satış yapıldı ama, henüz herşey havada.

Özal'ın bu gerçekleri bile bile köprüyü satmaktaki inadının temelinde, köprü satışının 24 Ocak ve Özal ekonomi anlayışının bir simgesi haline gelmesi yatıyor. Öte yandan, bugünden yarını düşünmeyen, o anda kapıya dayanan ihtiyacı gidermek için daha büyük borca batan müflis mirasyedi misali, Özal, devlet bütçesi açıklarını hiçbir plan ve programa dayanmadan günübirlik çözümlerle azaltmaya çalışıyor.

Ve işin ceremesi, yine dönüp dolaşıp halkın sırtına biniyor. Köprü Gelir Ortaklığı senetlerinin haraç mezat satılışının ertesi günü, köprüden geçiş ücreti yeniden zam gördü ve bir geçiş 1000 Liraya yükseldi.

TKP Merkez Komitesi 3. Plenumu toplandı

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi 3. Plenumu toplandı. Faşist rejimin bunalım içinde olduğunu, ülkemizin yeni gelişmelere gebe, kritik bir dönemden geçtiğini saptayan Plenum, **"Faşist rejime ağır bir darbe indirmek için Özal Hükümeti yıkılmalıdır"** belirlemesini yaptı.

Evren-Özal diktatörlüğünün, içinde bulunduğu istikrarsızlık ortamında anti-komünizm ve şovenizmi tırmandırarak, Kürt halkına ve tüm demokrasi güçlerine saldırıları artırarak, diktatörlük karşıtı güçleri bölme girişimlerine hız vererek, bu durumdan çıkmaya çalıştıklarına dikkati çeken Plenum, demokrasi güçlerini bu saldırılar karşısında gerilememeye, halkı iş, ekmek, barış ve özgürlük istemlerini daha gür sesle haykırmaya çağırdı.

İ. BİLEN'İ ANMA GECELERİ

Işçiler, gençler, aydınlar!
Türkiye işçi sınıfının partisi TKP'nin büyük önderi, öğretmeni İ. Bilen'in ölümünün birinci yıldönümü nedeniyle Fransa'da bir kampanya düzenlenmiştir. Kampanya İ. Bilen'i daha yakından tanımayı ve tanıtmayı amaçlamakta olup yazı, şiir, resim, afiş, spor ve maddi fedakarlık yarışmalarını içermektedir. Bütün işçilere, gençlere, aydınlara, değişik siyasi görüşteki tüm yurtseverlere açıktır. Bu kampanya Paris ve Strasbourg'da ülkemizin tanınmış sanatçılarının da katılacağı iki büyük geceyle sonuçlanacaktır.

Program

Konuşmalar
Tahsin İncirci yönetiminde Batı Berlin İşçi Korosu
Sümeyra Çakır
Nizamettin Ariç (Fekîyê Teyra)
Meral Taygun
Halk oyunları

Şimdi bu kampanyaya aktif katılmanın, Türkiye işçi sınıfıyla, İ. Bilen'in kurucusu olduğu ATILIM'la dayanışmayı yükseltmenin tam zamanıdır. Haydi görev başına !

PARİS
21 Aralık 1984 günü
saat 19:00'da 33, Rue de la grange aux-belles Paris 10
(Metro: Colonel Fabien)

STRASBOURG
23 Aralık 1984 günü
saat 14:30'da
Salle de la Bourse
Palace de lattre

FRANSA İ.BİLEN'İ ANMA KOMİTESİ

HSV Hamburg -Inter maçında tribünlerde faşizmi protesto pankardı açıldı

Kürt halkıyla dayanışma yaratıcı etkinliklerle zenginleşiyor

Federal Almanya'da, cuntanın Kürt halkına karşı giriştiği kanlı saldırıyı protesto etmek amacıyla **Birlik Yolu, DIBAF, FIDEF, GERÇEK-ADK, Işçi Gerçeği, KKDK, KOMKAR, KURD-KOM, Kurtuluş, Kürdistanlı Devrimciler ve Proleter Dayanışma** adlı 11 Türk ve Kürt örgütünün kurmuş olduğu eylem birliği çalışmaları sürüyor. Toplantı, gösteri, yürüyüş, imza kampanyası gibi çeşitli biçimlerde yürütülen eylemlerin başlangıç tarihi 17 Kasım olarak saptanmaştı. Yine geçtiğimiz hafta sözkonusu eylem birliği çerçevesi içinde **Düsseldorf, Hamburg, Hildesheim, Stuttgart, Heilbronn** ve **Augsburg** kentlerinde çeşitli eylemler düzenlendi. 11 örgütün kararına göre eylemler yılbaşına kadar sürecek.

HEILBRONN: FIDEF'e bağlı Çalışma Grubu'nun 25 Kasım günü **"Kürt halkı üzerindeki baskıları durduralım"** belgisi altında düzenlediği toplantıya 50 kişi katıldı. **"Kürt halkına karşı terör uygulayanlarla, işçilerin grev hakkını yok edenler, Barış Derneği yöneticilerini hapse atanlar, dilekçe veren aydınları vatan haini ilan edenler aynı güçlerdir."** diyen örgüt başkanın yaptığı konuşmadan sonra tartışmaya geçildi.

MAINZ: FIDEF üyesi Mainz Türkiyeli Işçiler Derneği, 16 Aralık Pazar günü saat 15'de, **ESG Am Gossenheimer Spieß 1** adresinde **"Kürt halkıyla dayanışma gecesi"** düzenleyecek. Çeşitli sanatçıların katılacağı gecede, IKD'nin yayın organı **Kadınların Sesi** dergisinin sorumlusu **Berrin Uyar** da bir konuşma yapacak.

HAMBURG: Kürt halkına karşı yapılan baskıları protesto amacıy-

Foto: Türkiye Postası özel

HILDESHEIM'da 1 Aralık günü, FIDEF'e bağlı örgütün çağrısıyla yapılan Kürt halkıyla dayanışma mitingine Af Örgütü ve Grüne Alternative Bürgerliste yandaşları da katıldılar. Uyarı mitinginde 11 örgüt ortaklaşa çıkardıkları Almanca ve Türkçe bildirileri dağıttılar. Ancak eylemin en anlamlı ve önemli yanı kuşkusuz, grupsal çıkar hesaplarının bir yana bırakılıp eylem birliği biçiminde gerçekleştirilmesi oldu. Eylem birliği çağrısını yapan **Birlik Yolu, DIBAF, FIDEF, GERÇEK-ADK, Işçi Gerçeği, KKDK, Kurd-Kom, Kurtuluş, Kürdistanlı Devrimciler** ve **Proleter Dayanışma** örgütlerinin Hildesheim'da var olan yandaşları uyarı nöbetinde etkinlik göstermek için yarıştılar. Keza eyleme ilerici Alman örgütlerinden kimilerinin de katılımının sağlanması bir başka olumlu kazanım olarak değerlendirildi. Hildesheim'daki Türkiyeli ilerici örgütler, benzeri eylem birliklerinin yinelenmesi yönündeki kararlılıklarını da özellikle vurguladılar.

DÜSSELDORF'da 17 Kasım günü, Düsseldorf Türkiye Işçi-gençlik Birliği, DIBAF'a bağlı DID, KOMKAR Işçi Komitesi ve Birlik Yolu örgütleri ortaklaşa bir **"uyarı mitingi"** düzenlediler. Schadowplatz'daki mitingde ortak bildiri dağıtımının yanısıra, Kürt halkına karşı ilan edilmemiş savaşı protesto amacıyla Avrupa Parlamentosu'na gönderilecek kartlar imzalatıldı. Mitingde idamlar da bir darağacıyla sembolize edildi.

Foto: Türkiye Postası özel

DÜSSELDORF: FIDEF üyesi Düsseldorf Türkiye Işçi-Gençlik Birliği'nde 21 Ekim günü Kürdistan'daki olayların ardındaki gerçek ve dayanışmanın

STUTTGART: FIDEF ve **KOMKAR**'ın Stuttgart örgütleri, **DIBAF, KKDK, Kurd-Kom, Kurtuluş, Avrupa'da Dev-Genç, Roja Welat** ve **Işçi Gerçeği** 17 Ka-

17 TÜRKIYELI ÖRGÜTÜN OLUŞTURDUGU KOMITE'NIN GENÇLERI DE YÜRÜYÜŞTEYDI

Paris'te 30 bin genç eşitlik için yürüdü

"Fransa bir mobilet gibidir. Ilerleyebilmesi için ona karışık kan gerekir." **1 Aralık günü, Montparnasse'tan Republique'e yürüyen 30 000 Afrikalı, Asyalı, Fransız, her renk ve dilden genci birleştiren bu düşünce son günlerde Fransa'da kışkırtılan ırkçılığa karşı gençliğin etkili bir yanıtını oluşturdu. Militan bir yürüyüşten çok, şarkılarla, renk renk giysilerle, boyalı yüzlerle bir karnavalı andıran gençliğin ırkçılığa ve yabancı düşmanlığına karşı** "1984 Birlik" **eylemine 17 Türkiyeli örgütün oluşturduğu** "Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ında baskılara, işkencelere ve idamlara karşı" **komitenin gençleri de yığınsal bir şekilde katıldılar. Türk ve Kürt gençler yürüyüş boyunca taşıdıkları pankartlarda, konut, meslek eğitimi, aile birleşmesi ve eşit haklar doğrultusundaki istemlerini dile getirdiler.**

IG-Metall Temsilciler Konferansında Türkiyeli delegeyle söyleşi

"Hedefimiz herkes için 35,5 saattir!"

15–17 Kasım günleri Mannheim kentinde IG-Metall Sendikası'nın 12. Temsilciler Konferansı toplanmıştı. Haberinin geçen sayımızda yer aldığı Konferans'ta metal işçileri, 35 saatlik iş haftası için verilen grev savaşımının değerlendirilmesini yapmışlar, 38,5 saatlik haftanın çeşitli işyerlerinde hayata geçiriliş biçimlerini tartışmışlardı. **Türkiye Postası** Mannheim Temsilcisi **Resul Kalfa**, Konferansa katılan tek Türkiyeli delege **Güngör Demirci** ile bir söyleşi yaptı:

Türkiye Postası: 35 saat için yapılan grevler, Federal Almanya'nın Ikinci Dünya Savaşı'ndan bu yana yaşamış olduğu en büyük grev hareketlerinden biri oldu. Bunun sonucunda IG-Metall 38,5 saatlik çalışma haftası üzerinde anlaştı. Bu toplu iş sözleşmesi nasıl hayata geçirilecek ve bu konuda ortaya şimdiden sorunlar çıkıyor mu?

Güngör Demirci: Bir toplu sözleşmesinin hayata geçirilmesinde işyerlerindeki temsilciler ilk kez bu denli bir görev ve sorumluluk yükleniyorlar. Temsilciler bundan sonraki çalışma ve mücadeleleri, sözleşmenin yararı veya kısmen zararını belirleyecek. Bilindiği gibi şimdi her işyerinde ek işyeri anlaşmalarının imzalanması gerekiyor. Bu anlaşmalarla 38,5 saatlik iş haftasına nasıl ulaşılacağı veya bir kısmının 37, diğer kısmının 40 saat çalışmayla ortalama 38,5 saate erişileceği, bu işyeri anlaşmalarıyla belirlenecek.

Türkiye Postası: IG-Metall'in bu konuda tutumu nedir?

Güngör Demirci: Sendikamız IG-Metall işyeri kısımları veya

HAMBURG: Kürt halkına karşı yapılan baskıları protesto amacıyla biraraya gelen 11 örgüt, kentte 28 Kasım günü ilginç ve etkili bir eylem gerçekleştirdiler. Bir futbol karşılaşmasının Türkiye'de naklen yayınlanacağı haberini alan Türk ve Kürt örgütleri, eylem birliklerinin belgilerinin yazılı olduğu bir pankartı stadyumda açtılar. Türk konsolosluğunun polis nezdindeki müdahalesine kadar pankart 45 dakika asılı kaldı. Hamburg muhabirimiz, pankartın Türkiye'de maçı izleyen milyonlarca kişi tarafından iki kez görüldüğünü, bu yüzden yayının beş kez kesildiğini bildiriyor. Yine 11 örgüt 20 Aralık günü saat 18.30'da Hamburg Üniversitesi'nde **"Kürt halkıyla ve politik tutuklularla dayanışma gecesi"** düzenleyecek.

AUGSBURG: Buradaki **FIDEF**'e bağlı Çalışma Grubu'nun kentin en işlek caddesinde kurdukları ve Türkiye Kürdistanı'ndaki olaylarla ilgili fotoğrafların ve açıklamaların yeraldığı pano, kamuoyunun ilgisini çekti. Burada Türkçe ve Almanca 500 bildiri dağıtıldı, yine aynı gün Avrupa Parlamentosu'na 33 adet imzalı kart gönderildi.

Aynı günün akşamı yapılan bilgilendirme toplantısında "Türkiye Kürdistanı'nda başlatılan devlet terörü" konulu bir toplantı yapıldı.

Işçi-Gençlik Birliği'nde 21 Ekim günü Kürdistan'daki olayların ardındaki gerçek ve dayanışmanın önemini işleyen bir toplantı yapıldı. Kürt halkıyla dayanışmanın tüm Türkiyeliler için ulusal bir görev olduğu, konuyu anlatan FIDEF Yürütme Kurulu üyesi **Hamdi Maskar** tarafından vurgulandı. **Kadınların Sesi** sorumlusu **Berrin Uyar** da **"Bir imzadan, bir kart postalamadan, bir toplantı ya da yürüyüşe katılmaktan ne çıkar, ne olur demeyin; her biri tutukluların direnişinde moral olarak belirleyici etkenlerden biridir"** dedi.

gütleri, **DIBAF, KKDK, Kurd-Kom, Kurtuluş, Avrupa'da Dev-Genç, Roja Welat** ve **İşçi Gerçeği** 17 Kasım günü ortaklaşa bir miting düzenlediler. Yine aynı gün diktatörlüğün Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki terör ve saldırıları konusunda kamuoyunu aydınlatma amacıyla bir enformasyon standı da açan örgütler, sözkonusu eylemlerini çok sayıda yerli ve yabancı örgütün ortaklaşa düzenlediği Nikaragua ile dayanışma mitingi ile birleştirdiler. Bu arada kadınların açtıkları elişleri sergisi de ilgi ile izlendi.

Foto: Türkiye Postası özel

Batı Berlin Bosch-Siemens fabrikası işyeri işçi temsilcisi Güngör Demirci aynı zamanda da IG-Metall Batı Berlin şubesi yönetiminde de görevli

Güngör Demirci: Sendikamız IG-Metall işyeri kısımları veya maaşlı ya da yevmiyeli çalışan gruplar arasında değişik iş saatleri uygulamasına kesinlikle karşıdır. IG-Metall her çalışanın, ister memur, ister işçi olsun, eşit olarak haftada 38,5 saat çalışmasını önermektedir. Ancak bu yolla işsizliğe karşı ufak da olsa bir önlem alınmış olabilir. Sendikamız, çalışma süresinin kısaltılmasıyla 200 bin yeni işyeri açılacağını hesaplamıştır.

Türkiye Postası: Asıl sözleşme konuya kesin açıklık getirmiyor. Bu başarısızlık sayılamaz mı?

Güngör Demirci: Kesinlikle hayır. Çünkü işverenler 40 saatten bir dakika bile aşağıya inilemez diye ortaya çıktılar ve ellerindeki tüm gücü ve olanağı ortaya koydular. Sonuçta bu ilkelerini terketmek zorunda kaldılar. Anımsanacak olursa, 48 saatten 40 saatlik haftaya tam 11 yılda ulaşılabildi. Biz bu barajı daha kısa sürede yıkabildik. Öte yandan unutmamak gerekir ki, grevde sendikamız güçlendi, kitlelerin bilinci yeniden bileylendi. Yabancı işçi arkadaşlarımız kahramanca bir kavga verdi ve sendikal hareket içinde daha da onurlu bir yere kavuştular. Birçok işyerinde yabancı işçiler belirleyici oldular ve o işyerlerinde daha da fazla saygınlık kazandılar. Hem bu grev, hem de ortak çıkarlarımızın bu denli ortaya çıkması, yabancı düşmanlığını geriletme açısından da yararlı oldu.

Türkiye Postası: Senin işyeri temsilcisi olarak görev yaptığın Bosh-Siemens fabrikasında sözleşme nasıl hayata geçirilecek?

Güngör Demirci: Bu konuda tutumumuz kesin. Sendika Temsilciler Kurulu (Vertrauensleute) ve işyeri işçi temsilciliği herkesin 38,5 saat çalışması için karar aldı. Bunun uygulanması için de iki alternatif önerimiz var: Ya her Cuma günü 1,5 saat az çalışılır, veya her sekiz haftada bir gün izin günü olur. Bu konuda verilecek her taviz ve yapılacak her yanlışın mücadelemizi zayıflatacağını çok iyi biliyoruz.

özetle...

Gingen Gençler Birliği

Göppingen'e bağlı Gingen'de geçtiğimiz günlerde kurulan ve kurucu üyelerinin yaş ortalamasının 18 olduğu Gençler Birliği, ilk olarak bir futbol takımı kurdu. Genç üyelerin hemen hepsinin oynadığı takım, Avrupa Türk Futbol Federasyonu bünyesinde karşılaşmalar yapıyor. Gençler Birliği yöneticilerinin amacı, barış ve kardeşlik duygularıyla yola çıkan takımı, centilmenlikte diğer takımlara örnek olacak bir şekilde hazırlamak. Nitekim takım, Plochingen'deki bir turnuvada ilk centilmenlik kupasını aldı.

Bergkamen'de turnuva

Bergkamen futbol takımı 29 Aralık günü, yabancı düşmanlığına karşı Almanlarla dostluğu geliştirmek, barış güçleriyle ve bedelli askerliğe karşı savaş veren gençlerle dayanışma amacıyla bir salon turnuvası düzenleyecek. Turnuvaya 8 Alman ve Türk takımı katılıyor.

Uluslararası dayanışma

Işyerlerinin korunması için Ingiltere'de on aydır grevde olan maden işçilerinin çocuklarıyla dayanışma amacıyla Gelsenkirchen'de 9-15 yaşlarındaki çocuklar topladıkları giyim eşyalarını sattılar. Çok sayıda işçi ailesinin ilgisini çekmesine ve daha fazla alışveriş yapmasına yol açan 23 Kasım günü Autokino bitpazarındaki satışın geliri, grevcilerin çocuklarına gönderilecek.

NATO, Limni sorununu şimdilik buzdolabına koydu

Bir süredir Türkiye ile Yunanistan arasında anlaşmazlığa yolaçmış olan Yunanistan'ın Limni'deki askeri birliklerini NATO'nun emrine verme kararı, NATO Genel Sekreteri **Lord Carrington**'un bulduğu formül çerçevesinde şimdilik bitirildi. Aralık ayının ilk haftasında Brüksel'de yapılan NATO Savunma Bakanları toplantısında NATO **"birliğine"** gölge düşmemesi, iki NATO müttefiki arasındaki gerginliğin NATO'nun yeni dönem silahlanma projelerine ilişkin kararları etkilememesi için ABD bu konuda her iki müttefikine de baskı yaptı. Sonuçta Limni sorunu toplantılar dışı bırakıldı, yeni dönem hedeflerini içeren NATO bildirisi patırtısız gürültüsüz ve herhangi bir engelle karşılaşmadan kabul edildi.

NATO Genel Sekreteri **Lord Carrington**'un sunduğu formül NATO'yu sorunun dışında gibi göstererek her iki müttefike de tümüyle ters düşmemeyi amaçlıyordu. Formül. **"ittifak, Yunanistan'ın Limni adasındaki kuvvetleri NATO'ya tahsis ettiğini beyan etmesi üzerine tarafsızlığın bozulabileceği kaygısıyla bu beyanı kabul etmemiştir"** diyordu. Bu ifade ile Yunanistan'ın Limni'yi silahlandırması, buna karşı hiçbir tutum takınmadan metne geçirilmiş ve dolayısıyla Atina tatmin edilmiş oluyordu. Öte yanda NATO, bu kuvvetlerin kabul edilemediğini bildirerek Türkiye'nin isteğini de yerine getirmiş oluyordu. Ankara'nın hemen kabul ettiği formül başlangıçta Atina tarafından reddedildi. Ancak **Papandreu** NATO toplantılarında bunu gündeme getirmedi; kendisinden beklenen "şov"u yapmadı ve geçtiğimiz günlerde Yunan Savunma Bakanlığı'nın yaptığı bir açıklama ile, nedeni belirtilmeksizin, Limni'deki kuvvetlerin NATO emrine verilmesi çalışmalarının şimdilik durdurulduğu bildirildi.

BRÜKSEL'DE YAVUZTÜRK, LORD CARRINGTON'LA GÖRÜŞTÜ

Konunun NATO tarafından bağlanmasının ardından Türkiye Savunma Bakanı **Zeki Yavuztürk**'ün yaptığı açıklamalarda Limni sorununun **"Türkiye'nin devlet politikasına uygun bir şekilde sonuçlandığı, Türkiye'nin taleplerinin yerine getirildiği"** belirtildi. Sorunun ortaya çıkmasından bu yana **"Lozan'ı deldirtmeyiz" "gerekirse NATO tatbikatlarına da katılmalıyız", "bunu Yunanistan'ın yanına bırakamayız"** diye yaygara koparan Evren-Özal yönetimi yetkilileri böylece bir zafer kazanmış havasına giriyor ve NATO belgesinde ima yoluyla da olsa Limni'nin silahlandırılmasının kabul edilmiş olduğunu, bunun ilerde Ege'de önemli sorunlara yol açabileceğini gözardı ediyorlardı.

Sorunu yakından izleyen dış politika uzmanlarının görüşlerine göre ise Yunanistan, NATO'ya tahsis ettiği Limni'deki kuvvetlerin Atlantik örgütü tarafından **"kabul edilmesini"**, hiç değilse örgüt belgelerine not edilmesini istiyordu. Her ne kadar Yunanistan'ın bu istemi olduğu gibi kabul edilmemiş ise de, adadaki silahlı kuvvetler NATO tatbikatlarına girmeyecek olsa bile adanın silahlandırıldığı resmen belgelere geçti.

Türkiye ise NATO'dan Limni'nin silahlandırılamayacağını belirterek ada üzerindeki birliklerin tamamiyle çıkartılmasını istemişti. NATO böylece Ankara'nın istemini de aynen kabul etmemiş oldu. Sadece Limni üzerindeki birlikleri dikkate alamayacağını Yunanistan'a bildirerek, Türkiye'yi belirli bir ölçüde tatmin etti.

ABD ve NATO açısından da kapanmayan sorunun, şu veya bu biçimde, Türkiye ve Yunanistan'ın NATO'ya yeni kuvvetler tahsis etmesi konusu çerçevesinde ve büyük bir olasılıkla yakın bir zamanda yine alevlenmesi bekleniyor.

Ancak NATO Genel Sekreteri **Lord Carrington** kısa süre içinde soruna bir çözüm bulmaları konusunda her iki müttefiki de uyardı. Çünkü NATO her iki ülkeden de yeni kuvvet tahsisi istiyordu. Iki ülke arasındaki anlaşmazlık nedeniyle NATO yıllık kuvvet planlaması genel raporuna Türkiye ve Yunanistan'ın tahsis ettikleri birlikler ve bu yıl yapacakları arttırımları kapsayan bölümler katılmamıştı.

Federal hükümet, 1987 yılına kadar sosyal harcamalardan 80 milyar Mark kısmayı planlıyor

F.Almanya'nın 1985 bütçesinin yüzde 30'u silahlanmaya ayrıldı

CDU/CSU-FDP hükümetinin geçtiğimiz hafta belirlediği 1985 yılı bütçesi, emekçilerin tepkisine yol açtı. **"Zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul"** yapacak olan yeni bütçede, askeri harcamalar yaklaşık yüzde 30 oranında arttırılırken, geçtiğimiz Kasım ayında 45 bin daha artan işsiz sayısını azaltacak ya da yeni işyerleri açacak hiçbir önlem öngörülmüyor. **Flick** tekeline bir çırpıda 1 milyar Mark vergi indirimi sağlayabilen Federal Hükümet, sosyal harcamalardan yüzde 10 oranında kısarak askersel harcamaların yükünü bir kez daha emekçi halkın sırtına bindirdi.

Federal Almanya'nın 1985 yılı bütçesinde **"sivil savunma"** giderleri yüzde 2,4; NATO yükümlülüğündeki askersel harcamalar yüzde 5,6 ve silahlanma harcamaları ise yüzde 2,4 oranında arttırılıyor. Bu üç kalemin toplamı 50 milyar Mark tutarken, başta **"teknoloji ve araştırma"** olmak üzere diğer ödeneklerde saklı olan askersel harcamalarla birlikte gerçek tutarın 73 milyar Mark'ı bulduğu hesaplanıyor. Bu da, 259 milyar Marklık Federal Almanya bütçesinin yüzde 28'ini oluşturmakta.

Işsizlerin sayısı Federal Almanya'da Kasım ayında yine artış gösterdi. 2,5 milyon issize karşın yeni FAC bütçesinde tekellere verilen yatırım yardımları, işyerlerini yoketmekten başka bir işe yaramayacak.

Tekellere yatırımları için verilecek devlet yardımlarında yeni bütçede 13,5 milyar Mark'lık bir artış öngörülüyor. Değil yeni işyerleri açmak, otomasyon ve rasyonalizasyon yoluyla varolan işyerlerini de yokedecek olan tekellerin kasalarına böylelikle 1985 yılında çalışanların ödediği vergilerden 120 milyar Mark akacak.

1985 yılı bütçesinde işsizlik paralarının, çıraklık eğitiminin ve emekli aylıklarının dahil olduğu ödenekler yüzde 4,4, gençlere ve ailelere ayrılan ödenek yüzde 3,2 oranında azaltıldı. **"Eğitim ve bilim"** ödeneğinde ise yalnızca binde 4 oranında bir artış yapıldı.

Içişleri Bakanlığı'nın 3,7 milyar Marklık bütçesinin ise 2,5 milyar Markı **"iç güvenliğe"**, yani sınır koruma birlikleri ve polisin yeni techizatına ayrıldı. Sözkonusu bütçenin yalnız yüzde 1'i çevre kirlenmesine karşı alınacak önlemler için kullanılacak. Ayrıca 1985 yılı bütçesiyle Nikaragua'ya verilen yardım tamamen durduruldu, buna karşılık El Salvador'daki gerici rejime, bir süre önce dondurulmuş olan yardım tekrar serbest bırakıldı.

Yeni bütçeyi CDU, CSU ve FDP'li 250 milletvekili onayladı; 184 SPD ve Yeşiller milletvekili ise **"hayır"** oyu kullandı. 84 kişi oylamaya hiç katılmadı. Tartışmalı geçen ve dört gün süren görüşmelerde muhalefet partilerinden SPD, bütçede yer alan askersel harcamaların 1,6 milyar Mark, Yeşiller ise üçte bir oranında azaltılmasını önerdiler. Sosyal harcamalardan 1987'ye kadar 80 milyar Mark kısılacağını, son beş yılda ise sosyal harcamalardan kesilen 5 milyar Markın silahlanmaya yatırıldığını belirten muhalefet partilerinin, DGB'nin yeni işyerleri açılmasına yönelik 50 milyar Marklık **"istihdam programı"**ndan ve çıraklık eğitimi için öngördüğü 2 milyar Marklık programdan hiç söz etmemeleri dikkati çekti.

Askerlik çağındaki gençler yeni bir bedel kampanyası başlatıyor

FEBAG Yürütme Kurulu ile Federal Almanya Bölge Koordinasyon Büroları'nın olağan toplantısı 1 ve 2 Aralık 1984 tarihlerinde Duisburg kentinde gerçekleştirildi. Toplantı boyunca FEBAG'ın 8 aylık çalışma dönemi değerlendirildi. Yürütme Kurulu'nun bu dönem çalışmalarına ilişkin raporu üzerine tartışıldı ve Kampanyanın bundan sonraki dönemi için Yürütme Kurulu'nun 3 aylık çalışma planı önerisi bölgelerden gelen temsilcilerin yerel deneyleri ışığında zenginleştirilerek kabul edildi. Toplantı sonunda beş karar tasarısı oybirliği ile onaylandı. Onaylanan karar tasarıları şöyle:

Kampanya'nın daha da güçlendirilmesi için **"Gençler elele verelim, bedeli beşbine indirelim!"**, **"Onbeşbin bize çok, işgüvencemiz yok!"**, **"Bedel beşbin olmalı!"** belgileri ile yerel çıkışların örgütlenmesi. Bu yerel çıkışların Ocak ve Şubat aylarında **"Bedelzede Geceleri"** adı altında yapılacak yığınsal kapalı salon toplantıları ve ardından Mart ayında yerel düzeyde yapılacak Meşaleli Yürüyüşler biçimiyle gerçekleştirilmesi. Imza kampanyasının yarışma biçiminde sürdürülmesi. **Bedel** bülteninin güçlendirilmesi. 19 Mayıs şenliklerinin önkoşullarının hazırlanması. FEBAG bütçesinin güçlendirilmesi. Yerel girişimlerde kültürel, sportif ve eğitsel çalışmalar yapılması.

Tüm bu çalışmaların desteklenebilmesi ve FEBAG'ın bu yöndeki görevlerini eksiksiz yerine getirebilmesi için Yürütme Kurulu üyelikleri toplantı sonunda oybirliği ile beşe çıkarıldı.

KREFELD

Bu arada FEBAG'a bağlı yerel girişimler de yeniden toplantılar düzenlemeye başladılar. 17 Kasım cumartesi günü FEBAG-Krefeld girişiminin düzenlediği **"Bedelzedeler Gecesi"**'ne 250'nin üzerinde kişi katıldı.

WIESBADEN

Wiesbaden kentindeki Askerlik Çağındaki Gençler Girişimi de, 15 Aralık cumartesi günü saat 18'de **Westend Treff Blücherstr. 12-14** adresinde **"Bedelli Askerlik Kültür Gecesi"** yapacak. Gecede tiyatro, folklör ve müzik gösterileri yer alacak.

ALMANCA BROŞÜR

Askerlik bedelinin 5 bin Marka düşürülmesi kampanyasının yeniden başladığı günlerde, Essen'deki **IG-Metall-Jugend, Uluslararası Dostluk Derneği** (VDIF) ve **FEBAG** ortaklaşa olarak Almanca bir broşür yayınladılar.

DDR'in 1985 Bütçesi'nde ağırlık, halkın yaşamsal

DKP, bütçede 80 milyarlık tasarruf olanağını

Türkiyeli işçilerin belirleyici katkılarıyla sendikada örgütlenen işçiler ilk kazanımlarını elde ettiler

Oldorid fabrikasında 25 yıllık tabu yıkıldı

Marl'daki **Oldorid** fabrikasında

"üçe bölerek" üçüncü kısmı da ki-

yaşamsal çıkarlarında

Flick'lerin mezarının çoktan kazılmış olduğu **"diğer"** Almanya'da da geçtiğimiz günlerde 1985 yılı bütçesi belirlendi. Yeni bütçenin açığı değil, halkın yaşamsal çıkarları için kullanılmaya hazır 140 milyon Mark fazlası var. **DDR'**in yeni bütçesinde yüzde 21'le en fazla arttırılan ödenek, kamu hizmetleri ve temel gıda maddelerinin fiyatlarını güvence altına almak için ayrıldı. Eğitim ve öğrenim için ayrılan 11,6 milyar Markla ise 1985 yılında 185 bin gence yeni eğitim ve öğrenim yeri sağlanması öngörülüyor. Yine yeni bütçeye göre 2,2 milyon emeklinin aylık geliri arttırılıyor.

Çalışanların yüzde 85'inin görüşü ve onayı alınarak hazırlanan yeni **Beş Yıllık Plan** da, DDR'de bütçe ile aynı zamanda belirlendi. Plan'a göre önümüzdeki yıl ulusal gelirde yüzde 4,4'lük bir artış bekleniyor. Yine Plan'da- sadece çalışma koşullarını iyileştirme ve çalışma süresinin azaltılması amacına yönelik olmak üzere- yeni teknolojinin tüm olanaklarından yararlanma öngörülüyor. 1985 yılında işyerlerine 13 bin 500 yeni robotun yerleştirilmesiyle, DDR'de 493 milyon iş saatinden tasarruf edilecek. Ayrıca yeni **Beş Yıllık Plan'**a göre önümüzdeki yıl 600 bin kişi için yeni konut yapılacak.

olanağını sergiliyor

DKP bütçe görüşmeleri sırasında Yeşiller ve SPD yönetimlerine yazdığı bir mektupla sosyal harcamaların azaltılmaması ve yeni işyerleri açılması için hazırladığı 80 milyar Marklık **"tasarruf programı"**-nı açıkladı. DKP, buna göre şu alanlarda tasarruf yapılabileceğini vurguluyor:

- **Silahlanma harcamalarının durdurulması ve her yıl yüzde 10 oranında kısılmasıyla 7 milyar Mark,**
- Kaçırılmış vergilerin ödenmeye zorlanmasıyla 20 milyar Mark,
- **Kaçakçılığın cezalandırılmasıyla 5 milyar Mark,**
- Tekellere verilen işyerlerini yoketmeye yönelik yatırım yardımlarının durdurulmasıyla 20 milyar Mark,
- **Servet vergisinin arttırılmasıyla 10 milyar Mark,**
- Milyonerlerden yeni işyerlerinin açılması için ekstra vergi kesmek yoluyla 20 milyon Mark,
- **Ortak Pazar'a ayrılan ödenekten kesmek yoluyla 2 milyar Mark,**
- Türkiye, Şili, Pakistan gibi gerici ve faşist rejimlere verilen askeri yardımların kesilmesi yoluyla 1 milyar Mark ve
- **Flick'in kaçırdığı verginin geri alınmasıyla 1 milyar Mark.**

Bilimadamları: "Bütçenin 1,8 milyar Markıyla yeni işyerleri açılabilir"

Bilim adamlarının yeraldıkları 5 örgüt Bonn'da yaptıkları bir basın toplantısıyla bütçe ile ilgili alternatif bir program önerdiler ve silahlanma harcamalarından yapılacak kısıntılarla, yeni işyeri açmak için 1,8 milyar Mark tasarruf edilebileceğini hesapladıklarını açıkladılar. Bilim adamlarına göre sözkonusu miktar şu önlemlerle tasarruf edilebilir: Savunma harcamalarının 1984 yılı düzeyinde dondurulması; orta menzilli roketlerin yerleştirilmesi ve atoma dayanıklı tank zırhlılarının geliştirilmesi için ayrılan fonların kaldırılması; Laser silahları araştırmalarında ABD ile işbirligine son verilmesi

---

Marl'daki **Oldorid** fabrikasında çoğunluğunu Türkiyelilerin oluşturduğu bir grup işçinin verdiği savaşım sonucu işletmeye ilk olarak sendika sokuldu. Böylece 25 yıllık bir tabuyu yıkan işçilerin daha önceki her sendikal girişimi patron tarafından engellenmişti. Oldorid kimya fabrikasının patronu, 50 kişinin çalıştığı işyerinde her işçiye değişik miktarlarda ücret, noel ve izin parası veriyor, işçileri işten atma tehdidiye ağır koşullar altında çalışmaya zorluyordu. 7 yıldır ücret artışının olmadığı fabrikada, sorunları dile getiren işçiler işten atılıyorlardı.

Üç ay kadar önce patrondan gizli örgütlenme çalışmalarını başlatan 21 işçi, Kasım ayının ortasında **IG-Chemie** sendikasına üye oldu. Sendikalı işçiler bir an önce işçi temsilciliği seçimlerinin yapılması için harekete geçtiler. Bunu duyan patron, dört Türkiyelinin işine son verdiyse de, sendikanın Iş Mahkemesine başvurma tehdidi üzerine her iki kişinin çıkışını geri aldı,

50 işçinin çalıştığı Oldorid kimya fabrikasında işçi temsilciliği kurulması çalışmaları sürüyor

hem de işçi temsilciliği seçimlerini kabul etmek zorunda kaldı.

Ancak bu arada patron bir oyuna daha başvurdu. Iki kısımdan oluşan işletmenin bir kısmını kağıt üzerinde oğluna **"sattı"** ve güvenmediği işçileri bu yeni kısma aldı. Bu işçileri yeni **"patron"**la yeni sözleşme imzalamaya zorladı. Imzalamayanları işten atmakla tehdit etti. Korkuya kapılan işçiler sözleşmeyi imzaladılar. Böylece işçi temsilciliği seçimlerini yapma olanağı en azından bir süre için ortadan kalkmış oldu. Sendikanın girişimleri sonucu, çok geçmeden o kısımda da seçim hazırlıklarına başladı. Patron bu sefer fabrikayı **"ilçe bölerek"** üçüncü kısmı da kızına **"sattı"** ve aynı oyunları denedi. IG-Chemie sendikası burada da işçi temsilciliği kurulması girişimlerini başlattı.

Türkiye Postası'nın gelecek sayısında sendikal savaşımlarını daha etraflı anlatacağımız ve kendileriyle yapılmış röportajları da okuyucularımıza sunacağımız Oldorid işçilerinin şimdiye kadarki kazanımları şunlar oldu:

- Çıkarılan işçilerden ikisinin çıkışı geri alındı.
- Işçilere baskı yapan işletme şefinin işine son verildi.
- Noel parası 300 Mark'tan 800 Mark'a çıkarıldı
- 20'şer dakikadan iki dinlenme saati (pause) kabul edildi.
- Lavabolara havlu ve sabun koyuldu.
- Saat ücretlerine 30 Fenik zam yapıldı.

Işçilerin önlerine koydukları ikinci hedef işyerinde işçi temsilciliği kurulması istemini de patrona kabul ettirmek.

Ustalar ne diyor?

Ümit KÖSEOGLU

1985 yılı Federal Almanya'da (FAC) metal işkolunda yine seçim yılı. Ve bu yıl, bu işkolunda çalışan onbinlerce Türkiyeliye, üzerine önemle eğilinmesi gereken bir dizi görevi de beraberinde getiriyor. Kimin hangi konuya nasıl baktığının, sendikal görevlere ne değer biçtiğinin ölçeği olacak seçimler.

FAC'deki tüm metal işyerlerinde ve aynı kuruluşun olduğu diğer sendikalarda 1985 yılının başından itibaren **"Sendika Temsilcileri Seçimleri"** yapılacak (Vertrauensleute-Wahl). Sendikalar içi bir seçim olan sendika temsilcileri seçimlerinin zamanını, sendikaların genel merkezleri saptarsa da, seçimler genellikle 1 Şubat ile 30 Nisan 85 tarihleri arasında ve her işyerinde değişik tarihlerde yapılır. Işyerinin kendine özgü durumu nedeniyle bunda bir sakınca yoktur.

Sendika temsilcilerinin ve dolayısıyla onların seçimlerinin önemini vurgulayabilmek için onların çalışmalarını düzenleyen yöntemden şu alıntıya yer verelim: **"Sendika temsilcileri kendi etki alanları içindeki (fabrikalarda) IG-Metall üyelerinin sözcüleri, hak ve çıkarlarının koruyucu temsilcisidirler"... "Üyelerin bilinçlenmelerine, fikir ve görüşlerinin biçimlenmesine katkıda bulunurlar"...**

Bu gerçeklerden çıkarak, biz Türkiyelilere düşen görev, işyerlerinde sendikal mücadelenin geliştirilmesi, hak ve çıkarlarımızın giderek genişletilmesi yolunda, bu uğurda mücadele veren demokrat, ilerici Alman ve diğer yabancı işçi arkadaşlarımızla birlikte uğraşı vermektir. Bu uğraşının bir olanağı da önümüzdeki seçimlerdir.

Bir ikinci önemli gerçek de konuya biz Türkiyelilerin ne derece önem verdiği, nasıl yaklaştığıdır. Geçmişteki deneylerden çıkarak söyleyecek olursak, yanıt zannedildiği kadar sevindirici değildir. Acı da olsa kabullenmemiz ve gidermek için uğraşı vermemiz gereken gerçek, Sendika ve Işçi Temsilciliği, sendikaların Yabancılar Komisyonu gibi karar organlarındaki çalışmaların bizlerce ihmal edildiği, gerekli ilginin yeterince gösterilmediğidir. Bütün bunlardan sonra insanın **"Yabancılar grevden greve aktif görev üstleniyor"** diyeceği geliyor.

Yaşadığımız ülkenin ekonomik normlarını belirleyen, politik yaşamına damgasını vuran ve FAC toplumunun biz yabancı işçilerle birlikte kaderini biçimleyen fabrikalarda (ki onlar özel mülkiyetin) sendikal çalışmalara katılmadan kendimize bırak **"demokratız"** demeyi, **"işçiyiz"** bile demenin olanağı var mıdır? Önce herkes şapkayı çıkarıp önüne koymalı, bu soruyu kendine sorarak yanıtını dürüstçe vermelidir. Bana kalırsa ilericiliğin ölçeği **"ustalar diyor ki"** diye söze başlayıp, ustalardan alıntı yapmadan önce, çalıştığımız fabrikalarda sendikal çalışmalara omuz vermek, aktif görev üstlenmektir. Zira ustalar sendikaların önemini belirttikten sonra, onların içinde aktif çalışmayı en baş görev olarak getiriyorlar.

Vakit geçirmeden çalıştığımız yerlerde seçimleri yerli ve yabancı arkadaşlarımızla tartışmalı, onlara konunun önemini kavratmalıyız.. Aktif, becerili ve güvenilir arkadaşlarımızı ister yerli, ister yabancı olsun daha şimdiden aday olarak saptamalıyız. Onların seçimlerde desteklenmesini daha şimdiden örgütlemeliyiz.

Görevlerimiz seçimlerden sonra da bitmiyor, tam aksine başlıyor. Seçilen arkadaşlarımızın **"kendi dillerinde"** yapılan başlangıç seminerlerine katılmaya teşvik etmeliyiz.

Sendikal eğitim seminerlerine katılım istenilenin çok altında yararlanılan, başlıbaşına bir sorundur. Her işçi için yılda 5 gün ücret ödenmesine patronca devam edildiği, eğitim izni yasasının (Bildungsurlaub-Gesetz) geçerli olduğu Hamburg, Bremen ve Niedersachsen gibi eyaletlerde bile bu haktan yararlanarak sendikal seminerlere katılanların oranı yüzde 5'in altındadır. Bu hak, bizim vatandaşlarca işyerinde çalışılarak patrona hediye edilmektedir.

Başarılı sendikal çalışmaların önkoşulu, aktif sendika temsilcilerinin varlığıdır. Bunun için de, 1985 yılı sendika temsilcileri seçimleri bizlere olanaktır. Bu olanağı yeteri kadar değerlendirelim.

Silahlanma harcamalarının küçük bir bölümü açlığın kökünü kazımaya yeterli

20. Yüzyılın utancı: Milyonlarca çocuk aç !

Açlığın tek sorumlusu var: tekelci kapitalizm!

Filiz KARDAM

Geçtiğimiz aylar içinde 30 Afrika ülkesinin tarihlerindeki en büyük açlık olayıyla karşıkarşıya gelmeleri dünyamızdaki açlık sorununu tüm çıplaklığı ve dehşet vericiliği ile dünya kamuoyunun gözleri önüne serdi. Afrika'nın 30 ülkesi açlar listesinde yeralmaktaydı, bunların bazılarında tüm nüfus ortadan kalkma tehlikesiyle karşıkarşıya idi. Mozambik'de daha şimdiden 200 bin, Etyopya'da 300 bin kişi ölmüştü. Bu ülkelere besin maddesi yardımı taşıyan kamyonlar gözleri açlıktan dönmüş insanların araçların önünü çevirmesinden ötürü yol alamıyordu.

Evet, Afrika'da 150 milyonun üzerinde insanı açlık tehdit etmekteydi. Ve Afrika ülkelerinin 5,4 milyon ton tahıl ithal etmesi gerekiyordu. Birleşmiş Milletler uzmanlarına göre Afrika'ya gereken acil yardım yapılmazsa açlığa bağlı ölümler önümüzdeki yıllarda 2-3 milyonu bulacaktı.

Afrika'da açlık sorunu dünyada açlık sorununa bir kez daha dikkatlerin çekilmesine yolaçtı. Siyah Afrika'da dönem dönem olağanüstü boyutlara varan açlık dünyamızda sürekli kol gezmekteydi. Teknolojinin akıllara durgunluk veren boyutlara ulaştığı çağımızda gelişmiş kapitalist ülkelerde 290 milyon ton tahıl stoku varken, dünyamızda bir milyar insan açlık çektiği için ölmekte, ya da iyi beslenemediği için hastalıklı ve sakat olarak yaşamak durumunda kalmaktaydı.

Bugün dünya nüfusunun yüzde 80'i yoksullukla savaşırken doğan çocukların üçte birinin bir yaşına varmadan öldüğü bir gerçekti. Her gün **42 bin** çocuk açlıktan **ölmekte**, **100 bin** çocuk geceleri **aç** olarak yatmakta, beslenme yetersizliği yüzünden her yıl 250 bin çocuk **kör** kalmaktaydı.

Neydi bütün bunların nedeni? Yetmiyor muydu dünyamızda üretilenler? Yeryüzünün bazı bölgele-

Sayılar değil gerçekler utandırıcı

Neyi Anlatır Sayılar?

Bugün dünyamızda bir milyar insan açlık ya da beslenme yetersizliği çekiyor. Iki milyon kişinin ise akarsuyu yok.

•

Dünyada her yıl yarısı çocuk olmak üzere 40 milyon insan açlıktan ve beslenme yetersizliğinden ölüyor.

•

1981 yılında açlık ve kötü yaşam koşulları yüzünden 17 milyon çocuk öldü.

Atomlu atomsuz

maktadır. Öte yandan ABD yönetimi bir taraftan çiftçilere üretimi yavaşlatmaları için para öderken, öte taraftan da 1973-74'deki büyük kuraklık döneminde mısır fiyatlarını yüzde 170, pirinç fiyatlarını ise yüzde 270 oranında arttırmıştır.

Oysa ABD yönetiminin fiyat düşmesini engellemek amacıyla üretimi yavaşlatmamış olması halinde üçüncü dünya ülkelerine 90 milyon ton buğday gönderilebileceği hesaplanmıştır. Bu da **Hindistan, Bangladeş, Pakistan, Tanzanya** ve **Sahel**'de açlığın giderilmesi için gerekli miktarın on katına eşittir.

Gıda ihracı ve yardımı: Bir politik baskı aracı

Afrika ülkelerinin çoğunun bağımsızlığına kavuşmasının ardından emperyalist ülkeler gıda ihracı ve yardımlarını bir politik baskı aracı haline getirdiler. Uluslararası tekeller kanalıyla uygulanan politika, geri kalmış ülkelerin ekonomik anlamda kendilerine bağlı kalmasını sağlarken, bu ülkeler arasında özellikle sosyalizme yönelen ilerici rejimlere yapılan yardımlar da kısıtlandı. Kapitalist ülkeler gıda yardımını özellikle **yabancı sermayeye yeşil ışık yakan ülkelere** yaptılar. Geçmişte ABD'den önemli miktarda besin yardımı alan ülkelerin başında **Güney Vietnam, Güney Kore** ve **Tayvan** yeralmaktaydı , bugün ise başı **Israil** ve **Mısır** çekmektedir.

Bu yıl, bir milyon kişinin açlıktan öleceği belirtilen **Etyopya** yöneticilerinin bu konuda iki yıldır yaptığı uyarı ve talepler Batı ülkeleri tarafından görmezlikten gelinmiş, yapabileceği halde ABD kendi tahıl programını bu talepleri hesaba katarak planlamamıştır.

Öte yanda ABD'nin sosyalist ülkelere dost olan Afrika rejimlerine yardımdan özellikle kaçınması ABD Kongresi'nin kimi demokrat senatörleri tarafından eleştirilmek-

Kürdistan Öncü İşçi Partisi (PPKK) ● Türkiye İş

Demokrasi

PPKK Genel Sekreteri S. Dicle, TİP Genel Sekreteri B. Boran, TKEP Genel Sekreteri T. Töre, TKP Genel Sekreteri H. Kutlu, TKSP Genel Sekreteri K. Burkay, TSİP Genel Başkanı A. Kaçmaz'ın ortak imzasıyla açıklanan "Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birlik Deklarasyonu" ile "Demokratik Güçbirliği Platformu" başlıklı belgeleri tam metin olarak aşağıda sunuyoruz.

Bugün gerek uluslararası planda, gerekse Türkiye'de büyük tehlikelerle karşı karşıya bulunduğumuz tarihsel bir süreç yaşanıyor. Uluslararası planda emperyalizm, en başta da ABD emperyalizmi, dünyayı nükleer bir felakete sürükleyecek son derece tehlikeli ve saldırgan bir politika izliyor. Türkiye ise faşist bir diktatörlüğün çizmeleri altında tarihinin en karanlık günlerini yaşıyor. Bir yandan ABD emperyalizminin ve egemen gerici güçlerin dayatmalarıyla bölgede tehlikeli serüvenlere sürükleniyor, öte yanda ekonomik ve toplumsal bir çöküşün içinde bulunuyor.

ABD emperyalizminin askeri üstünlük sağlama ve bu yolla tarihin akışını tersine çevirme politikası sonucu insanlık bir nükleer savaşta yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyor. Reagan yönetiminin ve Pentagon militarist çevrelerinin bu çılgınca politikası sonucu, silahlanma yarışı dünya tarihinin bugüne kadar tanık olmadığı ölçüde ve son derece tehlikeli bir biçimde tırmandırılıyor. ABD emperyalizmi bir yandan silahlanma harcamalarını olağanüstü ölçülerde arttırırken, öte yandan dünya sosyalist sistemine karşı bir haçlı seferi düzenlemekten söz ediyor. Sınırlı bir nükleer savaşın olanaklı olduğunu ve bunun kazanılabileceğini öne sürerek, hergün yeni nükleer **"ilk darbe"** silahları üretiyor. Tüm dünya halklarının aktif bir biçimde yürüttüğü barış mücadelesine rağ-

ABD emperyalizmi bölgeye ilişkin bu saldırgan politikasında Türkiye'ye özel stratejik bir rol veriyor ve ABD yönetimi faşist diktatörlük altındaki Türkiye'yi bölgedeki amaçlarına uygun bir müttefik olarak gördüklerini açıkça söylemekten çekinmiyorlar. Topraklarımız ABD emperyalizminin bir silah deposu, üslerle, ikili anlaşmalarla ve sağladığı ayrıcalıklarla, onun sosyalizme karşı ileri bir karakolu, bölgedeki ilerici hareketlere ve rejimlere karşı bir atlama tahtası konumuna getirilmiştir. Emperyalizmin üsleriyle donatılmış Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'na yeni nükleer silahların yerleştirilmesi için ABD son günlerde çabalarını arttırıyor. Sosyalist ülkelere ve komşu ülkelerdeki ilerici hareketlere karşı kullanılan veya kullanılabilecek olan bu üsler ve silahlar, bir dünya savaşı veya geniş çaplı bir bölgesel savaşta ülkemizin yanıp yıkılmasına, halklarımızın yok olmasına yol açabilir.

Son dört yıldır izledikleri IMF ve diğer emperyalist mali kuruluşlara bağımlı ekonomi politikayla Türkiyenin emperyalizme bağımlılığını daha da pekiştiren Evren Özal çetesi, işsizlik korkunç boyutlar almış, pahalılık hayatı cehenneme çevirmişken, şimdi bir avuç yerli ve uluslararası tekellerin çıkarları adına F-16'lar ve başka silahlar için milyarlar harcıyor. Halkın lokmasından kesilen paralar, yine halka karşı kullanılıyor.

Ilan edilirken 2 yılda ekonomiyi düzlüğe çıkaracağı söylenen, emperyalist propaganda merkezlerince **"Türkiye mucizesi"** olarak reklamı yapılan 24 Ocak ekonomik yıkım politikası, 4 yılın sonunda artan enflasyon, dayanılmaz boyutlara varan hayat pahalılığı, işsizlik, yaygınlaşan iflaslar ve gırtlağımıza kadar battığımız dış borç ile ekonomiyi topyekun bir çöküşün eşiğine getirdi. Ekonominin çöküşüne

Yetmiyor muydu dünyamızda üretilenler? Yeryüzünün bazı bölgelerinde açlık bir doğa yasası mıydı?

Neden Afrika'da sorun daha büyük?

Dünyada açlıktan ölen insanların çoğunluğunun Afrika'da olması kuşkusuz bir rastlantı, ya da yalnızca bu kıtanın doğal koşullarıyla açıklanabilecek bir olay değil. Afrika kıtası besin maddeleri üretiminin nüfus artışının altında kaldığı **tek** kıtadır. Kıtada besin üretimi son on yılda yüzde 1,8 artarken, nüfus yüzde 2,8 artmıştır. 1970-1980 yılları arasında ise Afrika'da kişi başına tüketim yüzde 10 düşmüş ve Afrika'da nüfusun yüzde 52'si **kötü beslenir** hale gelmiştir.

Afrika'da koşullar sadece geleneksel olarak kurak olan **Sahel bölgesi** ile **Uzak Batı Afrika** dışında da gittikçe kötüleşmektedir. Bugün kıta, **Sahara**'nın batı kıyılarından Güney Afrika'nın bir zamanlar en verimli bölgelerine dek ciddi kuraklık tehlikesi ve besin üretiminde düşme ile karşıkarşıyadır.

1983'de kıtada **Yukarı Volta**, **Gambia** ve **Orta Afrika**'da besin üretimi yarı yarıya düşmüş, bu ülkeler gereksinimlerini karşılamak için 4,1 milyon ton tahıl ithal etmişlerdir. **Çad**'ın tahıl açığı 235 bin ton iken **Mali**'de geçtiğimiz yıl yüzde 25-50 oranında normalin altında gerçekleşen yağışlar tüm ülke koşullarını etkilemiş, çok sıcak ve kuru çöl rüzgarları (harmattan) **Gine Körfezi** ülkelerinde pek çok araziyi yakıp kavurmuş, güneyde bir zamanlar Siyah Afrika'nın **"mısır kuşağı"** diye bilinen **Zimbabwe**'de de bir milyon büyükbaş hayvan ve geniş tarlalar tehlike altına girmiştir.

Toprağı kim verimsizleştiriyor?

Gıda üretiminin düşmesinde kıtadaki kitlesel işsizlik, yatırım eksiklikleri ve kötü doğa koşullarının yanısıra toprağın verimsiz hale gelmiş olmasının önemi de büyük. Toprağın verimsizleşmesinde en önemli etken ise sömürgecilik döneminin başlangıcından itibaren tüm Afrika ülkelerine dayatılan, halkın yaşam koşullarına ve gereksinimlerine uymayan tarımsal işletmecilik biçimidir. Sömürgecilik döneminde **gelişmiş kapitalist ülkelere** ihtiyaç duydukları belirli tarımsal ürünleri sağlayan başlıca ülke Afrika olmuş ve kıtada tarımsal üretim bu gereksinime uygun biçimde, yani ihracata yönelik ve **tek** ürüne bağlı olarak düzenlenmiştir. Uygulanan **"mono-kültür"** tarım ise kıtada doğal dengenin bozulmasına yolaçmıştır.

Sahel Bölgesi'nde sömürgecilik dönemine kadar göçebe çobanlarla yerleşik köylüler arasında süren düzenli üretim ilişkileri, otlakların sürekli olarak değiştirilip meraların yok olmaktan korunması, tarımla uğraşan halkın toprakları nadasa bırakma yöntemleri **sömürgecilik döneminde** değişmiştir. Sömürgecilerin dayattığı yöntemler, tarımla uğraşan halktan hasattan hemen sonra aldıkları vergiler, ortak güdülen sürülerin özel mülkiyete geçmesi, meraların verimsiz kullanımına yol açmış; toprağın kalitesi gittikçe bozulmuş; ürün depolama uygulaması sona ermiştir.

Sayılar?

Atomlu atomsuz
silahsızlansak

bütün iklimlerde
ve insanca işlesek
yeryüzü nimetlerini

çoğaltsak onları ¼
kazırdık açlığın kökünü
üç ayda

dişlerimiz dökülmez olur
kanamaz dişetlerimiz

hele çocuklarımız
keder silinir gözlerinden

eğri büğrü bacakları
doğrulur
iner şiş karınları

NAZIM HIKMET

1981 yılında açlık ve kötü yaşam koşulları yüzünden 17 milyon çocuk öldü.

●

Güney Afrika'da her yıl ortalama 150 bin çocuk açlıktan ölmeye mahkum.

●

Latin Amerika'da çocukların yüzde 60'ı et yiyemiyor, süt içemiyor. Şu anda toplam 15 milyon çocuk kötü beslenme ve açlıktan ölüme mahkum.

●

Dünyada her yıl silahlanmaya ayrılan paranın 400 milyon doları çocuklara ayrılsa yeryüzünde aç çocuk kalmazdı.

●

Her yıl beş yaşına gelmeden ölen 15 milyon çocuğun ölüm nedeni pis içme suları. Oysa silah yapımı üç hafta durdurulsa altı yıl için susuzluk problemi kökünden çözülebilirdi.

●

Üç günlük silahlanma gideri olan 4 milyar dolar ile dünyadaki açlık bir yıl için yok edilebilirdi.

●

Oysa dünyamızda her dakika bir milyon dolar silaha gidiyor

Çöller tekellerin kâr hırsının aynasıdır

Yeni sömürgecilik döneminde de değişmeyen **tek** ürüne yönelik mono-kültür tarım diğer tarım sektörlerini felce uğrattı. Sadece tütün, pamuk, kakao, kahve gibi ürünlerin üretilmesi günlük gıda maddeleri tarımına ayrılan alanları da yuttu; ortaya çıkan gıda maddeleri açığı kitle halinde göçlere neden oldu.

Mevcut insan gücü kaynaklarını ve zayıf endüstriyel yapıyı dikkate almayan sistem bir an önce **en fazla kâr** etmek isteyen uluslararası tekellerin toprağı kısa süre içinde çöle dönüştürmelerine yolaçtı. Halihazırda da Afrika'da kesilen her 29 ağacın yerine sadece bir tek yeni ağaç dikilmesi her yıl kıtada 6 milyon hektarlık arazinin yitip gitmesine neden oluyor.

Besin üretiminin sürekli düşmesi bu ülkelerin ithal ettikleri gıda maddeleri miktarını gittikçe arttırmaları anlamına geliyor. Ancak Afrika ülkeleri artan gıda maddeleri fiyatları sonucu ithalatlarını gereksinimleri oranında arttıramıyorlar.

Bugün de dünyada en gerekli tarım ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması bir avuç uluslararası tekelin elinde toplanmış durumda. Uluslararası planda ağırlığı olan 161 tarım ve besin tekelinin 89'u ABD, 26'sı Ingiltere, 6'sı Japonya, ve 21'i ise çeşitli Avrupa ülkelerine ait. ABD ve Kanada'da mısır ihracatının yüzde 90'ını ise **Cargill, Continental, Grain, Bunge, Dreyfus** ve **Cook Ind.** olmak üzere beş büyük uluslararası tekel kontrol etmekte.

Afrika'da çocuklar açlıktan kırılırken, ABD yönetimi Amerikan çiftçilerini mısır üretimini yüzde 20 ve diğer tahılların üretimini yüzde 15 düşürmeye ve böylece ürünlerin fiyatlarının dünya pazarlarında düşmemesine, kâr oranının en üst düzeyde gerçekleşmesine çalışne yardımdan özellikle kaçınması ABD Kongresi'nin kimi demokrat senatörleri tarafından eleştirilmekte, Demokrat Parti **Vermont** Senatörü **Patrick Leahy, "ABD yönetimi Etyopya'daki aç çocuklara küçük komünistler olarak bakıyor"** demektedir. Ancak, geçtiğimiz aylarda Afrika'ya sosyalist ülkelerden yapılan büyük çapta yardımlar üzerine ABD ve bazı Batı ülkeleri, Batı'nın da yardım esirgemediğini göstermek üzere bir kampanya başlatmışlardır.

İstenirse dünyada üretilenler herkese yeter

Uzmanların yaptığı hesaplar tüketimin en üst düzeyde olduğu koşullarda bile **dünyadaki üretimin adam başına üç bin kalori ve 65 gram protein sağlayacak ölçüde olduğunu**, yani herkese yeterli besin sağlanabileceğini göstermektedir. Bunun yanısıra bugün açlık sorununu en ağır biçimde yaşayan Afrika kıtasında bile tüm nüfusu şimdi ve daha sonra besleyebilecek verimli topraklar mevcuttur. Bugün Afrika'da ekilebilir toprakların sadece yüzde 26'sı kullanılmış durumdadır. Yani **açlık bir kıtlık sorunu değil**, mevcut kaynakların **eşitsiz** dağılımı ve geri kalmış ülkeleri gelişmiş ülkelere bağımlı kılan **kapitalist işbölümü** sonucudur. Bugün Afrika'da sosyalizme yönelen genç devletler, sosyalist ülkelerden de aldıkları destekle, gıda maddeleri üretimi açısından kendi kendilerine yeterli olma, emperyalist ülkelere olan bağımlılıklarını azaltma çabasındadırlar. Bu tür rejimlere sahip ülkelerin giriştiği köklü toprak reformu ve uzun vadeli ekonomik programlar gelişmiş kapitalist ülkelerin çıkarlarına aykırı olup, onlar tarafından engellenmeye çalışılmaktadır.

Bir diğer önemli nokta ise gıda maddeleri üretimi alanındaki **"güvenlik"** ile uluslararası ilişkilerdeki güvenliğin birbirleriyle olan yakın ilişkisidir. Gelişmiş kapitalist ülkelerin silahlanma harcamalarının sadece bir kısmının geri kalmış ülkelerin ekonomik gelişmesi için kullanılması, bu ülkelerin besin sorununu büyük çapta çözecektir. Hesap ortadadır: **Her yıl silahlanmaya ayrılan 500 milyar doların** çok küçük bir kısmı **20-32 milyon ton mısırın maliyetine eşittir ki**, bunun da gereksinimi olan ülkelere dağıtılması şu anda açlığı **ortadan kaldırmak için yeterlidir.**

...be silahları üretiyor. Tüm dünya halklarının aktif bir biçimde yürüttüğü barış mücadelesine rağmen, Batı Avrupa'ya yeni ABD füzeleri yerleştiriyor. Şimdi de uzayın silahlandırılması ve **"yıldızlar savaşı"** için hazırlıklar yapıyor.

ABD emperyalizminin artan **saldırganlığı** sadece nükleer çılgınlık politikasıyla da sınırlı değildir. O soyunduğu dünya jandarmalığı rolüne bağlı olarak her yerde halkların ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesini zorbalıkla ve kanla bastırmak ve **"yaşamsal çıkar bölgesi"** olarak ilan ettiği ABD'den binlerce kilometre uzaklıkta bulunan yörelerdeki halkların emperyalist boyunduruğa karşı mücadelesini önlemek için kanlı darbeler, gizli açık askeri müdahaleler tezgahlıyor. Heryerde gerici ve faşist rejimlere, askeri diktatörlüklere politik, mali ve askeri en büyük desteği ABD emperyalizmi sağlıyor. Son Lübnan, Grenada, Salvador ve Nikaragua örnekleri, ABD emperyalizminin saldırganlığını nerelere kadar vardırabileceğinin açık göstergeleridir. Bütün bu gelişmeler, emperyalizmin mevzilerini sürekli olarak yitirmesi sonucu derinleşen genel bunalımıyla birlikte saldırganlığının da arttığını gösteriyor. Bu nedenle günümüzde dünyayı ve tüm insanlığı bir nükleer felaketten koruma ve emperyalizmin saldırganlığını dizginleme mücadelesi, insanlığın en temel hakkı olan yaşama hakkı için mücadele demektir. Bugün uluslararası planda en önemli devrimci görev, insanlığı nükleer bir savaşta yok olma tehlikesiyle karşı karşıya getiren emperyalist çevrelere karşı barış mücadelesini yükseltmektir.

Faşist rejimin izlediği ABD emperyalizmine kölece bağımlılık politikası, ülkeyi son derece tehlikeli gelişmelerle karşı karşıya getirmiştir. ABD emperyalizmi Iran-Irak savaşından da yararlanarak bir yandan bölgede askeri varlığını arttırmaya çalışırken öte yandan NATO'nun sorumluluk alanını genişletme adı altında çıkar bölgesi olarak ilan ettiği Orta Doğu'ya doğrudan müdahale etmenin hazırlıklarını yapıyor.

topyekun bir çöküşün eşiğine getirdi. Ekonominin çöküşüne paralel olarak, toplumsal hayatın her alanında sosyal çürümenin izleri çarpıcı bir biçimde ortaya çıkıyor. Ülkede suç işlemenin, fuhuşun olağanüstü artışının rakkamları, burjuva basınına bile yansıyor. Büyük şehirlerin sokaklarını işsizler, düşkünler ve kimsesiz çocuklar dolduruyor.

Bu durumun sorumlusu

Türkiye egemen sınıfları uzun yıllardır emperyalizmin güdümünde izledikleri politikayla, Türkiye'yi ekonomik bakımdan emperyalizme ve onların denetlediği uluslararası mali kuruluşlara bağımlı hale getirdiler. Bunun sonucu olarak ülkede güçlü bir sanayi kurulamadığı gibi, köklü bir toprak reformu da yapılamadı ve tarım modernize edilemedi. Kendi bencil çıkarlarını halkın çıkarlarının önüne koyan egemen sınıflar Türkiye'yi saldırgan NATO askeri paktına soktukları gibi, diğer çeşitli ikili anlaşmalarla da ülkeyi ABD'ye ve diğer emperyalist güçlere askeri olarak bağımlı hale getirdiler.

Kürdistan'ın büyük bir parçasını elinde tutan Türkiye egemen sınıfları, Kürt ulusu içindeki gerici güçlerle de işbirliği yaparak Kürdistan'da sömürü çarkını amansızca işlettiler. Kürt halkına sürekli baskı ve terör uygulayıp, bu halkın yurtsever direnişlerini kanla ezdiler ve ona, kendi dilini özgürce kullanma, kültürünü geliştirme de dahil, hiçbir ulusal demokratik hak tanımadılar. Bugün de Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesini ezmek için her yola başvuruyor ve saldırganlıklarını Kürdistan'ın öteki parçalarına kadar uzatıyorlar. Ülkemizin karşı karşıya bulunduğu tehlike ve felaketlerin, halklarımızın yıllardır süren acılı yaşamının sorumlusu emperyalizm ve onun işbirlikçisi gerici güçlerdir.

Içinde yaşadığımız tarihsel süreç içinde karşı karşıya bulunduğumuz tehlikelere rağmen, bu gidişi önlemek mümkündür. ABD emperyalizminin

e İşçi Partisi (TİP) ● Türkiye Komünist Emek Partisi (TKEP) ● Türkiye Komünist Partisi (TKP) ● Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi (TKSP) ● Türkiye Sosyalist İşçi Partisi (TSİP)

savaşında bir aşama: Sol Birlik kuruldu

Faşist diktatörlüğün yıkılması ancak en geniş anti-faşist güçlerin eylem ve cephe birliğinin örülmesiyle mümkündür. Eylem ve cephe birliğinin sağlanmasında anti-emperyalist sol güçler arasındaki birlik önemli bir rol oynayacak ve bu süreci daha da hızlandıracaktır. Sol hareketin önündeki temel sorun, halkın güvenini daha geniş ölçüde kazanmaktır ve halk kitlelerinin güvenini kazanmak da ancak sol güçler arasındaki iş ve eylem birliğinin sağlanmasıyla mümkündür......ortak güçleri ana düşmana karşı mücadeleye yönelten bir politik tutum takınılabilinirse, sol güçlerin eylem birliğinin sağlanması zor olmayacaktır.

nükleer savaş çılgınlığının önüne geçmenin ve saldırganlığını dizginlemenin mümkün olduğunu, tüm dünya halklarının her geçen gün daha da yükselen barış, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi kanıtlamaktadır. Öte yandan tüm saldırganlıklarına rağmen Reagan yönetimi ve NATO başları amaçlarına ulaşamamışlar ve Batı Avrupa'ya yeni atom füzelerini yerleştirmişlerse de, barış güçlerini bölmeyi ve sosyalist sistem karşısında askeri üstünlük sağlamayı başaramamışlardır. Insanlık barışı kimin tehdit ettiğini, onu kimin kararlılıkla savunduğunu, Sovyetler Birliği'nin ise dünyayı nükleer bir felaketten korumak için nasıl vargücüyle seferber ettiğini artık daha açık biçimde görüyor.

Ülkemizdeki faşist diktatörlük tüm zorbalığına ve manevralarına rağmen, halklarımızın ekmek, barış, bağımsızlık, özgürlük mücadelesini ve onun direniş geleneklerini yok etmeyi başaramadı. Faşist diktatörlüğün attığı her adım, her geçen gün daha geniş güçlerin diktatörlüğün karşısına dikilmesinden, ulusal ve uluslararası planda tecrit olma sürecinin gelişmesinden, bunalımın derinleşmesinden başka bir sonuç getirmedi. Faşist diktatörlük koşullarında demokrasi mücadelesi zorunlu olarak çok geniş güçlerin işçi ve emekçi sınıfların, orta katmanların ve çıkarları faşist diktatörlükle çatışan burjuva kesimlerin mücadelesi niteliğini alıyor. Milyonlarca Türk ve Kürt emekçisi en acil talepleri için diktatörlüğe karşı daha aktif ve kararlı mücadele etmekten başka çıkış yolu olmadığını, bugün daha iyi kavrıyorlar. Ülkemizdeki gelişmeler, yığınlardaki henüz birbirinden bağımsız tek tek çıkışlar biçiminde de olsa artan hoşnutsuzluğun yerini, diktatörlüğe karşı aktif mücadele eğiliminin almakta olduğunu gösteriyor. Bütün bunlar faşist diktatörlüğe son verecek güçlerin nesnel olarak varolduğunu ve demokrasi güçlerinin ortak mücadelesi sağlandığı zaman faşist diktatörlüğü yıkmanın mümkün olduğunu gösteriyor.

Içinde bulunduğumuz koşullar işçi sınıfı ve emekçi halktan yana tüm politik parti ve hareketleri, demokrasi ve barıştan yana güçleri, ülkesi ve insanlığın geleceği için kaygı duyan her yurtseveri, tarihsel bir sorumlulukla karşı karşıya getirmektedir. Faşist diktatörlüğün zorbalığı ve saldırganlığı, onun çok güçlü olmasından değil, demokrasi güçlerinin bölünmüş ve dağınık olmasından kaynaklanıyor. Bugün hiçbir politik güç tek başına ülkeyi sürüklenmekte olduğu tehlikeli gidişten kurtaramaz, faşist diktatörlüğe son veremez, ulusal ve toplumsal kurtuluş yolunu açamaz. Bu nedenle güçlerimizi birleştirmemiz zorunludur.

PPKK, TİP, TKEP, TKP, TKSP, TSİP bu sorumluluk duygusuyla işçi sınıfımıza ve emekçi halklarımıza karşı görevlerimizi yerine getirebilmek, sol güçlerin dağınıklığına bir son verebilmek, en geniş demokrasi güçlerinin birliğini sağlayabilmek, faşist diktatörlüğü yıkmak, ulusal ve sosyal kurtuluş yolunu açabilmek için bizi birleştiren ortak anlayışlar doğrultusunda gücümüzü birleştirme ve aramızda kalıcı bir işbirliği oluşturma kararı aldık.

Bugün halklarımızın ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi önündeki en büyük engel işbaşındaki faşist diktatörlüktür. Bu nedenle günümüzün en acil politik görevi faşist diktatörlüğü yıkmaktır. Barışçı ve demokratik bir Türkiye'nin yolunu açmak için, Türkiye'yi emperyalizmin saldırgan politikasına araç olmaktan kurtarmak halkın temel demokratik hak ve özgürlüklerini yeniden elde etmek ve genişletmek, emekçilerin yaşam koşullarını iyileştirmek, ekonomik çöküşü engellemek ve Kürt halkı üzerindeki ulusal baskıyı ortadan kaldırmak için ülkemizin faşist diktatörlüğün çizmeleri altından kurtarılması zorunludur. Bu acil taleplerin yaşama geçirilmesi ve halklarımızın bugün karşı karşıya bulunduğu tehlikelerden kurtarılması demokrasi ve barıştan yana tüm güçlerin ortak davasıdır. Kürdistan Öncü Işçi Partisi, Türkiye Işçi Partisi, Türkiye Komünist Emek Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi, Türkiye Sosyalist Işçi Partisi, geniş demokrasi ve barış güçlerinin cephesinin kurulmasını amaçlıyor. Bu cephe, barış ve demokrasi yanlısı, anti-faşist Türk ve Kürt tüm güçlerin cephesi olmalıdır. Işçi sınıfının, köylülerin, esnaf ve zanaatçıların, yurtsever güçlerin aydınların ve gençlerin, küçük ve orta işletme sahiplerinin, diktatörlüğe karşı çıkan ve ortak bir program çevresinde birleşen tüm güçlerin işbirliği ile, işçi sınıfının öncülüğündeki yığınların bağımsız, aktif savaşımı ile faşist diktatörlüğü yıkmak ve tüm bu sınıf ve katmanlara dayanan demokrasi güçlerinin hükümetini kurmak olanaklıdır.

Kürdistan Öncü İşçi Partisi, Türkiye Işçi Partisi, Türkiye Komünist Emek Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi geniş barış ve demokrasi güçlerinin cephesinin kurulmasına, onların ortak bir program etrafında bir araya gelmelerine yardımcı olmak için, hiçbir ön koşul dayatmaksızın, milyonlarca emekçinin somut istemleri uğrunda yürüttükleri mücadele içinde, her düzeyde ve her alanda eylem birliğini gerçekleştirmek için aralıksız ortak çaba sarfetmeyi sürdüreceklerdir.

Türkiye'nin toplumsal kurtuluş yolu

Faşist diktatörlük yıkıldıktan sonra kurulacak demokratik hükümet içinde yer alsın ya da almasın sol güçler bu hükümetin demokratik programı gerçekleştirmesi için savaşacaklardır.

Türkiye'nin derin bunalımlardan kurtulamamasının ana nedeni emperyalizme bağımlı kapitalizmdir. Dünya kapitalist sisteminin bir parçası ve emperyalizme bağımlı bir ülke olan Türkiye kapitalist dünya sisteminin derinleşen genel bunalımının ağır sosyal, ekonomik ve politik sonuçlarının doğrudan etkisi altındadır. Bu doğrudan etkinin yanısıra Türkiye kapitalizmi sürekli bir yapısal bunalım içindedir ve gerici egemen güçlerin bütün çabalarına karşın Türkiye kapitalizminin bu bunalımı aşılamamakta, giderek derinleşmektedir. Bu güne kadarki gelişmeler açıkça göstermiştir ki köklü anti-emperyalist, devrimci dönüşümler gerçekleştirilmeden bunalıma son vermek ve halklarımızın ulusal ve sosyal kurtuluşunu sağlamak mümkün değildir. Emperyalizmle olan her türlü bağımlılık ilişkilerine son veren, tekelci sermayenin elindeki büyük üretim ve dolaşım araçlarını kamulaştıran, onun toplumsal yaşam üzerindeki ideolojik, politik egemenliğine son veren, Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce belirleme hakkını tanıyan ve köklü bir toprak devrimini gerçekleştiren demokratik halk iktidarı halklarımıza ulusal ve sosyal kurtuluş yolunu açacaktır. Faşist diktatörlük yıkıldıktan sonra da partilerimizin de içinde yer aldığı devrimci güçler işçi sınıfı öncülüğünde demokratik halk iktidarı doğrultusunda mücadelelerini yukardaki amaçlara varmak için sürdüreceklerdir.

Sol güçlerin birliği büyük önem taşıyor

Faşist diktatörlüğün yıkılması ancak en geniş anti-faşist güçlerin eylem ve cephe birliğinin örülmesiyle mümkündür. En geniş anti-faşist güçlerin eylem ve cephe birliğinin sağlanmasında anti-emperyalist sol güçler arasındaki birlik önemli bir rol oynayacak ve bu süreci daha da hızlandıracaktır. Sol güçler arasındaki bölünmüşlüğe ve dağınıklığa bir son vermek, artık halklarımıza karşı sorumluluk duyan herkes için ertelenemez bir görev olmuştur. Sol hareketin önündeki temel sorun halkın güvenini daha geniş ölçüde kazanmaktır ve halk kitlelerinin güvenini kazanmak da ancak sol güçler arasındaki iş ve eylem birliğinin sağlanmasıyla mümkündür.

PPKK, TİP, TKEP, TKP, TKSP TSİP sol güçlerin aralarında ideolojik, örgütsel ve politik birçok konuda görüş ayrılıkları olmakla birlikte, onları birleştiren ortak noktaların çok daha fazla olduğu inancındadır. Tüm bu güçler şu veya bu biçimde emperyalist bağımlılığa son verme, Türkiye'deki kapitalizmi aşma, ulusal sorunu çözme ve sosyalizme yönelme hedefinde birleşiyorlar. Anti-emperyalist sol güçler arasındaki birlik eğilimi daha da güçleniyor ve inanıyoruz ki, eğer sol güçler ortak noktaları öne çıkaran, karşı-

Yeni Aşama

Ahmet KARDAM

Altı sol partinin **"Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği"** ni kurduklarını açıklamaları hem Türkiye'deki demokrasi savaşımında gerçekten yeni bir aşama anlamına geliyor, hemde bunun tam da şu günlere rastlaması ona ayrı bir önem kazandırıyor.

Demokrasiye dönüş aldatmacasına inanmış olanların bile artık bu umutlarını hemen tümüyle yitirmeye başladıkları günleri yaşıyoruz. Halktaki hoşnutsuzluk ve alternatif özlemi ciddi bir kabarma gösteriyor. Buna bağlı olarak devrimci sol partiler dışında kalan öteki muhalefet partilerinde de yeni kıpırdanmalar gözleniyor. Örneğin **DYP** ve **SODEP**'de Özal Hükümeti'ne karşı işbirliği yapma eğilimleri ortaya çıkıyor. Tekelci sermaye çevrelerinde bile dünden farklı olarak Özal Hükümeti'ni desteklemek konusunda tereddütler ortaya çıkıyor. Işbaşındaki Evren-Özal yönetiminin yeni bir politik kriz dönemine girdiği ve alternatif arayışlarının yoğunlaştığı şu günlerde, altı sol partinin bir araya gelerek Sol Birlik kurduklarını açıklamaları elbette önem taşıyor.

Sol Birlik'in yayınladığı **"deklarasyon"** ve **"platform"**daki görüşler, bugünkü diktatörlük karşısındaki alternatif arayışına ve demokrasi özlemine verilen tek gerçekçi yanıttır. Hiçbir parti tek başına diktatörlüğe son veremez ve demokrasinin

Demokratik Güçbirliği Platformu

Demokratik Güçbirliği Platformu'nun temel amacı aşağıdaki ivedi istemlerin yaşama geçmesini sağlamak için savaşım yürütmektir:

Demokratik Güçbirliği Platformu'nun temel amacı aşağıdaki ivedi istemlerin yaşama geçmesini sağlamak için savaşım yürütmektir:

- Faşist diktatörlüğe son vermek, onun kukla parlamentosunu ve hükümetini dağıtmak ve geniş anti-faşist demokrasi ve barış güçlerinin temsilcilerinden oluşan bir hükümet kurmak;
- Cuntanın faşizmi kurumlaştırmak amacıyla çıkardığı ve halka süngü gücüyle dayattığı, başta anayasa olmak üzere tüm baskı yasalarını kaldırmak; temel hak ve özgürlükleri güvence altına alan demokratik bir anayasa hazırlamak;
- Sıkıyönetime son vermek, idam ve işkenceleri durdurmak;
- Zindanlardaki tüm anti-faşist ve demokrat siyasi tutukluları serbest bırakmak, genel af çıkarmak;
- Yurt dışına çıkmak zorunda bırakılan ve yurttaşlıktan çıkarılan politik göçmenlere yurttaşlık haklarını geri vermek ve serbestçe ülkeye geri dönmelerini sağlamak;
- Başta cuntacı generaller olmak üzere faşizmin tüm elebaşılarını, faşist katilleri, işkencecileri yargılamak ve hak ettikleri cezalara çarptırmak;
- Faşist çetenin öldürdüğü devrimci, yurtsever, demokrat insanların ailelerine, işkencelerde sakat edilenlere ve başka türden zarara uğrayanlara tazminat ödemek;
- MİT, Kontr-Gerilla ve benzeri tüm faşist örgüt ve odakları dağıtmak;
- Kişi ve konut dokunulmazlığını; düşünce, söz, basın, örgütlenme, toplantı ve gösteri vb. temel hak ve özgürlükleri eksiksiz tanımak;
- Faşist örgütler dışında tüm siyasi partilere, sendikalara, demokratik kitle ve meslek örgütlerine serbestçe faaliyet hakkı tanımak; gasp edilmiş mallarını geri vermek;
- Genel oyun adil biçimde parlamentoya yansımasını sağlayacak demokratik bir seçim sistemini getirmek; seçme yaşını 18'e, seçilme yaşını 21'e indirmek;
- Yerel yönetim organlarının halk tarafından seçilmesi ve yine halk tarafından geri alınabilmesini sağlamak, bu organların demokratik işleyişini engelleyen her türlü merkezi müdahale ve kısıtlamayı kaldırmak;
- Yargılama usul ve ceza yasalarını her türlü anti-demokratik hükümlerden temizlemek; mahkemelerin bağımsızlığını, yargıç ve savcı teminatını tam olarak tanımak;
- Üniversite özerkliğini tam olarak sağlamak; bilimsel araştırma önündeki her türlü kısıtlayıcı hükmü kaldırmak; görevlerinden uzaklaştırılan veya üniversiteleri terk etmek zorunda kalan öğretim üyelerinin görevleri başına, öğrencilerin ise okullarına dönmelerini sağlamak;
- TRT'yi özerk bir yapıya kavuşturmak, faşist militarist unsurlardan temizlemek;
- Devlet aygıtını faşist ırkçı unsurlardan ve emperyalizmin ajanlarından temizlemek; cunta tarafından görevlerinden uzaklaştırılan demokrat ve yurtsever memurların görevleri başına dönmelerini sağlamak;
- Emperyalist çevrelerin ve bir avuç yerli tekelin çıkarına yürütülen, işçi ve emekçi halk yığınlarını sefalete, orta katmanları yıkıma ve sanayii çöküntüye götüren ekonomik politikaya son vermek; işsizliğe karşı önlem alacak, halkın ekonomik, sosyal, kültürel yaşam düzeyini yükseltmeyi, ulusal gelirin emekçiler yararına daha adaletli dağılımını amaçlayacak bir ekonomik ve sosyal politika uygulamak;
- Tekellerin ekonomik ve toplumsal yaşam üzerindeki egemenliklerini sınırlamak; teşvik, prim, vergi iadesi vb. adlar altında devlet bütçesinden tekellere kaynak aktarımını önlemek; IMF, Dünya Bankası, OECD ve benzeri uluslararası ekonomik ve mali kuruluşlarla yapılmış ve Türkiye ekonomisini emperyalizme bağımlı hale getiren eşitsiz anlaşmaları iptal etmek; tüm ülke ve uluslararası kuruluşlarla eşit, karşılıklı yarara dayanan ilişkiler kurmak;
- Iktisadi Devlet Teşekküllerinin varlığını korumak, bunların mal ve hizmetlerinin tekellere peşkeş çekilmesini önlemek; ekonomide, sanayi ve tarımda, ekonomik bağımsızlığı sağlayacak, yapısal bozuklukları giderek planlı bir kalkınma politikası izlemek;
- 12 Eylül sonrası işçi haklarına getirilen tüm kısıtlamaları kaldırmak, politik ve sendikal nedenlerden ötürü işten atılan işçilerin eski işlerine dönmelerini sağlamak;
- Tüm çalışanlara genel, siyasi ve dayanışma grev hakkı da dahil olmak üzere eksiksiz grevli, toplusözleşmeli sendikal haklar sağlamak; lokavtı yasaklamak;
- Asgari ücreti günün koşullarına uygun bir düzeye yükseltmek;
- Toplumun tüm kesimlerini kapsayan çağdaş bir sosyal güvenlik sistemi kurmak; sigortasız işçi çalıştırmayı yasaklamak; çalışma koşullarını iyileştirecek ve iş güvenliğini sağlayacak önlemler almak; emeklilerin durumunu iyileştirmek; yardıma muhtaç yaşlı, sakat ve yetimleri devlet güvencesi altına almak;
- Çalışma hayatında kadınlar üzerindeki ağır baskı ve sömürüye son vermek; eşit işe eşit ücret, iş bulmada ve terfide fırsat eşitliği ilkelerini uygulamak; analığın toplum ve devlet tarafından korunmasını, kreşler açılmasını sağlamak;
- Vergi kaçakçılığını önlemek ve vergi sistemini çalışan halk kesimlerinden yana yeniden düzenlemek;
- Toprak ve tarım reformunu gerçekleştirmek, her köylü ailesini yeterli toprağa kavuşturmak; köylü işletmelerine ucuz fiyat ve düşük faizli krediyle gübre, ilaç, tohumluk ve araç ve gereç sağlamak; üretimden satışa kadar her alanda gönüllülük temelinde kooperatifleşme hareketini desteklemek; taban fiyatlarını köylünün emeğini değerlendirecek bir biçimde saptamak;
- Esnaf ve zanaatkarları, küçük ticaret ve sanayii koruyucu önlemler almak; onlara ucuz ve yeter kredi sağlamak;
- Fiyatları denetim altına alacak, tüketiciyi koruyacak ve vurgunculuğu önleyecek tedbirler almak;
- Kiraların denetlenmesini, konut üretiminin devletin ana görevlerinden biri olarak emekçilere sağlıklı, düşük kiralı, sağlam konutların sağlanması için çalışmak; konut kooperatiflerinin geliştirilmesini desteklemek;
- Kürt halkı üzerindeki ulusal baskıya son vermek, onun ulusal demokratik haklarını sağlamak ve tüm ulusal azınlıkların dil ve kültürlerini geliştirmelerinin önündeki engelleri kaldırmak;
- Eğitim sistemini ırkçı-şoven karakterden arındırmak, demokratik bir öze kavuşturmak, basın-yayın, sanat ve kültür faaliyetleri üzerindeki her türlü yasak ve sansürü kaldırmak, bilim, kültür ve sanatın emperyalist, şoven ve ahlak dışı yozlaştırmalara karşı korunması, çağdaş, insancıl ve demokratik niteliğinin güçlendirilmesi için devlet tarafından desteklenmesini sağlamak;
- Emperyalizme bağımlı dış politikaya son vermek, dünya barışını, yumuşama ve silahsızlanma sürecini güçlendiren bağımsız bir dış politika izlemek; komşularımızla ülkelerin toprak bütünlüğüne, egemenliklerine saygı ve iç işlerine karışmama prensipleri temelinde saldırmazlık anlaşmaları imzalamak; komşularımızla ve tüm diğer ülkelerle karşılıklı yarar ve eşitlik temelinde çok yönlü ilişkiler kurmak;
- ABD'ye Türkiye'ye istediği gibi müdahale etme ve onu saldırgan amaçları doğrultusunda kullanma olanağı veren Savunma Işbirliği Anlaşması, Mutabakat Belgesi ve aynı nitelikteki diğer gizli veya açık ikili anlaşmaları iptal etmek;
- Topraklarımızın ABD ve NATO çıkarları için komşu ülkelere karşı bir saldırı üssü olarak kullanılmasını önlemek; ABD "çevik kuvvetlerinin" topraklarımıza yerleştirilmesine, varolan üslerin genişletilmesi girişimlerine, AWACS casusluk uçaklarının ülkede barındırılmasına ve bölgede gizli ya da açık yeni saldırgan askersel blok kurma girişimlerine karşı çıkmak; Kürdistan'ın diğer parçalarına ve komşu ülkeler halklarına karşı izlenen saldırı ve gerginlik politikasını terk etmek;
- Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'na yeni ABD füzelerinin ve diğer nükleer silahların yerleştirilmesini engellemek; varolanları sökmek;
- Sosyalist ülkelere karşı dostluk ve işbirliği politikası izlemek; dünyamızda barış ve yumuşama yanlısı güçlerle dayanışma içinde olmak; emperyalistlerin gerginliği arttırıcı, silahlanmayı tırmandırıcı politikasına karşı çıkmak;
- Askeri harcamaları azaltmak, bütçenin aslan payının saldırgan ve militarist amaçlarla silah alımına harcanmasını önlemek; bu paraları yeni iş alanları açmada, eğitim ve sağlık hizmetlerinde kullanmak;
- Ortadoğu'da ulusal ve sosyal kurtuluş savaşı veren halklarla dayanışma içinde olmak; Filistin ve Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesini desteklemek;
- Kıbrıs Türk ve Rum halklarının yürüttüğü, Kıbrıs'ın tüm yabancı asker ve üslerden arındırılması, adanın bağımsızlığı, bağlantısızlığı, toprak bütünlüğü ve egemenliğinin uluslararası anlaşmalarla garanti altına alınması ve iki halkın eşit haklarla kardeşçe birlikte yaşaması uğrundaki ortak mücadelesini desteklemek; Kuzey Kıbrıs'ta sözde bağımsız, Türk devleti kurma girişimlerine karşı çıkmak;
- Türkiye ve Yunanistan arasındaki anlaşmazlıkların, ABD ve NATO'nun karışması olmaksızın, iki ülkenin hak eşitliği ve uluslararası hukukun ve uygulamaların temelinde, barışçıl görüşmeler yoluyla çözülmesini desteklemek;

Demokratik Güçbirliği Platformu, yukarıdaki istemler doğrultusunda işçi ve emekçi halk yığınlarının aktif, örgütlü ve yığınsal mücadelesini temel alan; faşist diktatörlüğe karşı geniş demokrasi ve barış güçlerinin birliğini sağlama yolunda kalıcı bir güçbirliği oluşturmayı amaçlamaktadır. Demokratik Güçbirliği Platformu bu amaç ve istemler üzerinde anlaşan tüm politik parti ve akımların eşit haklar temelinde katılımına açıktır. Demokratik Güçbirliği Platformu bu taleplerin tümünü kabul etmeseler bile bunlardan herhangi biri uğrunda mücadele etmek isteyen güçlerle onlar faşist diktatörlükle uzlaşmayı reddettikleri ve demokratik güçlerle, sol güçlerle işbirliğine yanaştıkları ölçüde, onların bu mücadelesini desteklemeye, eylem birliği yapmaya ve omuz omuza ortak bir savaşım yürütmeye hazırdır.

...eğer sol güçler ortak noktaları öne çıkaran, karşılıklı güvene dayalı, eşit haklılık temelinde ilişkilerin kurulması doğrultusunda, rekabetin ve karşılıklı bloklaşma eğiliminin yerine, ortak güçleri ana düşmana karşı mücadeleye yönelten bir politik tutum takınabilirlerse, sol güçlerin eylem birliğinin sağlanması zor olmayacaktır.

PPKK, TİP, TKEP, TKP, TKSP TSİP sol güçlerin eylem birliğinin sağlanmasına yardımcı olmak ve üzerine düşen ortak sorumluluklarını yerine getirmek için ellerinden geleni yapacaktır.

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki gelişmeler, faşist diktatörlüğün kendiliğinden yıkılmasını, rejimin liberalleşmesini veya demokrasiye dönülmesini beklemenin boş bir hayal olduğunu bir kez daha göstermiştir. Bunalım derinleştikçe faşist diktatörlüğün zorbalığı ve saldırganlığı daha da artırıyor. Işçi sınıfının, köylülüğün, diğer emekçi halk kesimlerinin mücadelesi yükselmeden anti-faşist geniş demokrasi güçlerinin eylem birliği sağlanmadan, Türk ve Kürt emekçilerinin ortak mücadelesi olmadan, bu diktatörlüğü yıkmak ve demokrasiyi kurmak mümkün değildir. Bu nedenle uzun ve sert bir sınıf mücadelesini, her türlü fedakarlığı göze almadan, halklarımızın aktif ve yığınsal mücadelesi olmadan faşist diktatörlük yıkılıp, demokrasinin yolu açılamaz.

PPKK, TIP, TKEP, TKP, TKSP, TSİP halklarımızın bu zorlu mücadelesini örgütlemek, onun günlük ekonomik, demokratik, sosyal haklar uğrundaki mücadelesini en büyük kararlılıkla desteklemek ve bu mücadelenin ülke çapında yaygınlaşması ve diktatörlüğe karşı tek bir kanalda birleşmesi için en ön saflarda mücadele etmek, halklarımızın faşizme karşı yürüttüğü mücadelede örgütlülük düzeyinin ve savaş yeteneğinin yükseltilmesine yardımcı olmak amacıyla güçlerini birleştirme kararındadırlar. PPKK, TİP, TKEP, TKP, TKSP TSİP aynı amaçlar doğrultusunda tüm barış ve demokrasi güçlerini ortak mücadeleye çağırıyor.

...parti tek başına diktatörlüğe son veremez ve demokrasinin kurulmasını sağlayamaz. Bu görevin üstesinden gelebilecek tek güç, barıştan ve demokrasiden yana partilerin işbirliği ve cephesidir. Ama artık herkesin teslim etmesi gereken bir gerçek daha var: Işçi sınıfını ve Kürt halkını dışta bırakan ve anti-emperyalist bir programa sahip olmayan hiçbir partiler-arası işbirliğinin ya da cephenin demokrasiyi gerçekten kurabilme şansı olamaz.

Işçi sınıfının ve Kürt halkının da temsilcileri olan ve anti-emperyalist özlü bir demokrasi platformu üzerinde anlaşan altı sol partinin bir Sol Birlik kurmayı başarmış olmaları işte bu bakımdan büyük önem taşıyor. Bütün ilericiler arasında büyük bir coşku ve sevinç yaratacağına emin olduğumuz Sol Birlik, yeni katılımlarla güçlenir ve kalıcılaşırsa, diktatörlüğe şu yada bu ölçüde muhalefet eden bütün öteki partileri de işçi sınıfını ve Kürt halkını hesaba katmaya ve sol güçlerle işbirliğine zorlayan bir çekim merkezi haline gelebilir. Yani, iktidara aday tek gerçek alternatif olabilir.

Sol partiler ve akımlar arasında böyle bir birliğin kurulmasını bütün ilerici insanlar büyük bir özlemle bekliyorlardı. Bu yönde bazı girişimler de olmuştu. Ama altı partinin şimdi kurmuş oldukları Sol Birlik, devrimci partilerin ve akımların aralarındaki **ayrılıklar ve gruplaşmalar temeli** üzerinde değil, Türk ve Kürt halkının baş düşmanı olan bugünkü **diktatörlüğe karşı savaş temeli** üzerinde kurulan ilk "sol birlik" tir ve bütün öteki partilerin eşit haklarla katılmalarına açık bir platforma dayanmaktadır.

Işte onun için diyoruz ki, **PPKK, TİP, TKEP, TKP, TKSP** ve **TSİP**'in attıkları bu tarihsel adım, demokrasi savaşımında yeni bir aşamadır.

Getirdikleri sermaye devede kulak ama sanayi gene de onların elinde

Yabancı sermaye Türkiye'ye sermaye getirmeden de ekonomiye hakim

Geçtiğimiz günlerde İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından yayınlanan Türkiye'nin 200 büyük sanayi kuruluşuna ait veriler, yabancı sermayeli işletmelerin ciddi sayılabilecek bir yatırım yapmadıkları ve hatta, gelen yabancı sermayeden daha fazlasını geri götürdükleri halde, bunların büyük bir ağırlıkla Türkiye ekonomisini ele geçirdiklerini göstermektedir. İSO'nun yayınladığı verilere göre, Türkiye'nin en büyük 200 sanayi işletmesinden 48'i Kamu İktisadi Teşebbüsü (KİT) ve geri kalan 152'si de özel sektöre ait kuruluşlardır.

Özel sektöre ait 152 büyük sanayi kuruluşunun 86'sı yabancı sermayenin kontrolündedir ve geri kalan 66 işletmenin önemli bir bölümü de girdi yoluyla (hammadde, aramalı, montaj malzemesi, teknoloji ve benzeri) çokuluslu tekellere bağımlı bulunmaktadır. İSO'nun yayınladığı verilere göre, özel sektöre ait Türkiye'nin en büyük 152 sanayi kuruluşu geçtiğimiz yıl 1 trilyon 733 milyar liralık üretim yapmışlardır. 86 yabancı sermayeli kuruluş ise, 1983'de 1 trilyon 84 milyar liralık üretim yaparak, Türkiye'nin 152 en büyük özel sanayi kuruluşuna ait toplam üretim miktarının yüzde 63'ünü gerçekleştirmişlerdir.

Yatırımsız ekonomi nasıl ele geçer

1963-1964 yılları arasında, Türkiye'ye gelen yıllık yabancı sermaye miktarı 20 ile 87 milyon dolar arasında değişmektedir ve en büyük sermaye girişi de, 87 milyon dolarla geçtiğimiz yıl olmuştur. 87 milyon dolar, Türk parası ile 25 milyar lira ediyor. Oysa, yine İSO'nun yayınladığı verilere göre, 86 yabancı sermayeli kuruluşun 1983 yılı kârları 90 milyar 362 milyon liradır ve bu miktar,

man, yabancı sermaye yatırımlarının **"devede kulak"** kaldığı görülmektedir. Nitekim, 1963-1984 yılları arasında Türkiye'ye giren yabancı sermaye miktarının toplam yatırımlar içindeki payı binde 3 ile 8 ve sanayi yatırımları içindeki payı da yüzde 1 ile 4 arasında değişmektedir.

O halde, yabancı sermayeli kuruluşlar olarak adlandırılan çokuluslu tekeller, nasıl oluyor da bu kadar küçük yatırım miktarıyla Türkiye ekonomisini emperyalizme bağımlı kılabiliyorlar ve ekonomiyi denetimleri altına alabiliyorlar. Birinci olarak, Türkiye'deki yabancı sermayeli kuruluşların niteliği, büyük yatırımlar yapmayı

lunuyorlar ve daha çok, yerli ortakların ve Türkiye'deki bankalardan aldıkları kredilerle yatırım yapma yolunu tercih ediyorlar. Nitekim, Doçent Cem Alpar'ın **"Çokuluslu Şirketler ve Ekonomik Kalkınma"** adlı araştırmasına göre, Türkiye'de faaliyet gösteren ve çokuluslu tekellerin hakimiyetinde olan kuruluşlarda, yabancı sermayenin payı yüzde 24'tür ve geri kalan yüzde 76'lık sermaye payı da, yerli ortaklar ve kredilerle karşılanmaktadır.

Ayrıca, Türkiye'ye yabancı sermaye genel olarak kendi markasının, teknolojisinin kullanılmasına izin vererek ve kendisine montajcılık yoluyla bağımlılık ko-

ken para getirmesi gerekmiyor. Koç Holding'in bu otomobilleri Anadol adı altında üretmesine, bunların montajcılığını yapmasına izin veriyor ve bu otomobillerin motorlarından en önemli parçalarına kadar Ford firmasından satın alınması koşuluyla ortaklık kuruyor ve bu yöntemle ilgili sanayi kuruluşu girdi yoluyla Ford tekeline bağımlı kılınıyor ve yabancı sermayenin kontrolüne geçiyor.

Yabancı sermaye Türkiye'ye genel olarak montajcılık biçiminde geldiğinden, o daha çok girdi yoluyla bağımlı kıldığı bu kuruluşlara montaj malzemesi, aramalı, hammadde, teknoloji, marka

alımlar, yılda ortalama Türkiye'nin dışalım miktarının yüzde 38'ini oluşturuyor.

İSO'nun geçtiğimiz günlerde yayınladığı Türkiye'nin büyük sanayi kuruluşlarına ilişkin verilere göre, ekonominin en önemli sektörlerine yabancı sermayenin hakim olduğu görülmektedir. Örneğin, Türkiye'de otomotiv endüstrisinde faaliyet gösteren 9 büyük kuruluş vardır ve bu sanayi kolu, bütünüyle yerli holdinglerin ortaklığında yabancı sermayenin kontrolü altındadır. Aynı şekilde, tarım kesimine traktör, zirai ilaç, tarımsal araç ve gereçler, gübre ve benzeri girdiler üreten bütün sanayi kollarında faaliyet gösteren firmalar da yabancı kuruluşlardır.

Ayrıca, dayanıklı tüketim malları dediğimiz buzdolabı, çamaşır makinası, elektrikli süpürge, dikiş makinası, televizyon ve radyo üreten sanayi kolları da, tümüyle yabancı sermayenin kontrol ve denetimi altında bulunmaktadır. İSO'nun yayınladığı Türkiye'nin en büyük 200 sanayi işletmesine ilişkin verilere göre, yabancı sermaye ile ortaklık ilişkileri içinde bulunan işbirlikçi tekelci sermayenin önde gelen temsilcilerini Koç Holding, Sabancı Holding, Çukurova Holding, Eczacıbaşı Holding, Profilo Holding ve benzeri büyük sermaye kuruluşları oluşturuyor.

Türkiye'de yabancı sermaye yalnızca özel sektörü kullanarak değil, aynı zamanda kamu kuruluşlarını ve OYAK-Ordu Vakıflarını da kullanarak, son yıllarda ekonomideki egemenliğini daha da pekiştirmenin adımlarını attı. Örneğin, AEG-ETİ Elektrik Endüstrisi, Akdeniz Gübre Fabrikası, Sümerbank Kimya Sanayi, Etitaş, Mannesman Boru Fabrikası, Etibank, PTT, Northern Elektrik,

Ekonomik yıkım tehlikesi

Özlem ÖZGÜR

Kapitalizm, bunalım demek. Ekonomik bunalımsız kapitalizm, kapitalist gelişme olmaz. Türkiye kapitalizminin her köşe taşında, Cumhuriyet tarihinin birçok kesitinde, irili ufaklı bunalımlar yazılıdır. Ancak, Türkiye kapitalizminde 70'li yılların ortalarında patlayan ekonomik bunalım, daha öncekilerden temelden farklıdır ve çok değişik özlilikler taşımaktadır.

Herşeyden önce, son kriz, **boyutlarının büyüklüğü** ve **yapısallığı** ile öncekilerden temelde ayrılmaktadır. Son bunalım, aynı zamanda, uygulanan ekonomik modelin **tıkanmasını, iflasını** ve **sonunun** geldiğini göstermesi; bunalım karşısında, genel olarak burjuvazinin ve özel olarak işbirlikçi tekelci burjuvazinin **çözümsüzlüğünü** ortaya koyması açısından da, önceki bunalımlardan temelden farklıdır.

Çok daha önemlisi, süngülerin gölgesinde uygulanan **"24 Ocak Kararları"**nın ve özellikle, son bir yıldır Özal ve ekibi tarafından uygulanan politikalar sonucunda, şimdi ekonomik bunalım yeni bir **niteliğe** dönüşmenin işaretlerini vermekte ve ufukta görünenler, büyük bir tehlikenin çanlarını çalmaktadır. Şu an Türkiye kapitalizminde olanlardan, ufukta görünenlerden kalkarak, ulusal ekonominin çok hızlı bir **"çürüme"** sürecinin içine girdiğini ve ekonominin topyekün **"yıkım"** tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu söylemek, gerçekten de abartmalı bir değerlendirme olmayacaktır.

Özal ve ekibi, hiçbir ulusal yanı olmayan bu **"Chicago oğlanları"**, emperyalizmin haciz memurları ve çağdaş **"Düyun-u Umumiye"** olan Özal Hükümeti, devlet sektörünü çökertmekte kararlıdır ve bu doğrultuda, hiç de azımsanmayacak adımlar atmışlardır. Türkiye'nin dış borçları, ödenmesi gereken yıllık dış borç, anapara ve faiz yükü, ekonominin taşıyamayacağı boyutlara ulaşmıştır.

Emperyalist soygun ve sömürünün, bir avuç işbirlikçinin talanı; emperyalist finans odaklarıyla yerli ortaklarının görülmemiş düzeylere yükselen asalaklığı, ulusal ekonomiyi çökertecek büyük bir yük haline gelmiştir.

Ulusal kaynaklar, ekonominin ve devletin olanakları, üretim, sanayileşme ve ekonomik büyüme için **değil**; emperyalist odakların ve yerli işbirlikçilerinin buyruğuna sunulmuştur. Ulusal ekonominin tasarruf, yatırım ve üretime ilişkin faaliyetleri, Cumhuriyet tarihinin en düşük düzeyine inmiş; ekonomik durgunluk, kepenk kapama, senet protestoları ve iflaslar, alışılmamış boyutlara ulaşmıştır.

Ekonomik bunalımın **kalıcılığı** ve derinliği, şimdi işçilerin, esnaf ve zanaatkarların, memurların, köylülerin, tüm emekçi yığınların yanı sıra, orta ve küçük boy sermayeyi, hatta yer yer büyük sermaye gruplarını bile vurmaya başlamış; bankalara dönmeyen batık para miktarı 700 milyar Lirayı aşmış ve bankacılık sistemi, kesin bir çöküşün eşiğine gelmiştir.

Bütün bunlar, toptan bir ekonomik yıkımın ufukta görünen işaretleri değil midir?

Böyle bir tehlike karşısında, tüm demokrasi güçlerinin, rejim karşıtı hareketlerin, alternatif bir program oluşturmalarını, ekonomik yıkımı önleyecek, ekonomiyi tamir edecek bir program etrafında tartışmalarını gündeme getirmek; yalnızca güncel değil, ivedi bir görev gibi görünmektedir.

Bu alternatif programın ayrıntıları bir yana, genel hatları birkaç noktada toplanabilir. Devlet sektörünü çöküntüden kurtarmak onu daha da güçlendirmek, devlet olanaklarını artırmak yatırımları hızlandırmak... Ekonomiyi yıkımdan kurtaracak programın yakalanacak ana halkalarından birisi budur. Çok-

luşun 1983 yılı kârları 90 milyar 362 milyon liradır ve bu miktar, bir yılda gelen toplam yabancı sermayenin yaklaşık dört katını oluşturmaktadır.

Türkiye'ye gelen yabancı sermaye miktarının, hem toplam yatırımlar ve hem de sanayi yatırımları içindeki payına bakıldığı za-

ki yabancı sermayeli kuruluşların niteliği, büyük yatırımlar yapmayı gerektirmiyor. Çünkü bunlar, küçük ölçek ve geri teknoloji ile çalışan, montajcılık yapan ve çokuluslu tekellerin şubeleri olarak faaliyet gösteren yabancı sermayeli kuruluşlar, ilk yatırım sermayesine bile küçük bir katkıda bu-

sına izin vererek ve kendisine montajcılık yoluyla bağımlılık koşullarında yerli işbirlikçisi holdingle ortaklık kurarak geliyor ve bu yol, hem yabancı sermaye getirmeyi gerekli kılmıyor ve hem de, bu yolla işletme kontrol altına alınabiliyor. Örneğin, Ford otomobil tekeli Türkiye'ye gelir-

luşlara montaj malzemesi, araması, hammadde, teknoloji, marka ve benzeri girdiler satarak büyük kârlar elde ediyor. Örneğin, Doçent Cem Alpar'ın **"Çokuluslu Şirketler ve Ekonomik Kalkınma"** adlı araştırmasına göre, girdi yoluyla bağımlı kılınan işletmelerin çokuluslu tekellerden yaptıkları

taş, Mannesman Boru Fabrikası, Etibank, PTT, Northern Elektrik, Sentetik İplik Fabrikaları, Tofaş Türk Otomobil Fabrikası, Türk Kablo, Türk Otomotiv Endüstrisi, Türk Traktör ve Ziraat Makinaları, yabancı sermaye ile ortaklık ilişkisi içinde olan kamu kuruluşlarından bazılarıdır.

yatırımları hızlandırmak... Ekonomiyi yıkımdan kurtaracak programın yakalanacak ana halkalarından birisi budur. Çokuluslu tekellerin, işbirlikçi holdinglerin eylemlerini sınırlamak; sürekli devalüasyon politikasından vazgeçerek Türk parasının değer kaybını önlemek, yüksek faiz politikasından vazgeçmek ve bankalardaki mevduatların daha çoğunun yatırımlara dönüşmesini sağlamak ve benzeri noktalar, alternatif bir programın üzerinde konuşulacak önemli konuları olabilir.

Ayrıca, ekonomik yıkımı önleyecek alternatif bir programda bulunması gereken ana noktalardan bir başkasını da, 24 Ocak 1980'den bu yana uygulanan, borçlanma ve borç ödeme üstüne oturtulmuş ekonomi politikalarını bırakmak ve Türkiye'nin dış borçlarını, uzun sürelere yaymak ve faiz oranlarını düşürmek biçimindeki ekonomi politikaları oluşturabilir.

Kuşkusuz, ekonomik yıkımı önleyecek alternatif bir programda, bir tamirat programı bile olsa, beş yıldır **"kemer sıktırılan"**, gerçek gelirleri yarıyarıya gerileyen emekçi yığınların gelir düzeylerini yükseltecek, bozulan gelir dağılımını düzeltecek politikalar yeralmak zorundadır.

Ulusal ekonominin topyekün yıkımını önlemeyi amaçlayan bir alternatif program, yalnızca böyle bir tehlikeyi ortadan kaldırmakla kalmayacak; aynı zamanda, krizin bütün göstergelerinin iyileşmesine ve giderek çözümüne de hizmet edecektir.

İstatistiklerde tahrifat ve ekonomik bunalımda "iyileşme"

Özal Hükümeti'nin işbaşına gelmesinden itibaren, ekonomik bunalıma ilişkin istatistiklerde tahrifat yapılmaya başlandı ve dışsatım, işsizlik rakamlarındaki **"düzeltme"**lerden sonra ulusal gelir istatistiklerinde de tahrifat yapıldı. Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) Başkanı Nihat Güner'in geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamaya göre, Türkiye'nin 1984 yılı ulusal gelir artış hızı yüzde 5,7 olarak gerçekleşecek.

Ancak, DİE 1984 yılı ulusal gelir artış hızını yüzde 5,7 olarak hesaplamasını, yıl sonunda enflasyon oranının yüzde 46,4 olarak gerçekleşeceği varsayımına dayandırdı. Oysa, aynı DİE'nin Başkanı Nihat Güner, ulusal gelire ilişkin açıklamasından birkaç gün önce yaptığı basın toplantısında, Ekim ayı sonu itibariyle yıllık enflasyon oranının yüzde 58,1 olduğunu belirtti.

DİE'nin dokuz aylık verilere dayanarak yaptığı hesaplamaya göre, 1984 yılında Türkiye'nin ulusal geliri, bir önceki yıla oranla cari fiyatlarla yüzde 54,7 artış gösterecek. On aylık verilere göre ise, 1984 yılında ulusal gelirde bir artış değil gerileme olacaktır.

Madenleri, barajları ve santralleri özel sektöre devredecek yasalar mecliste

Özal, devlet sektörünü özelleştiriyor!

Özal Hükümeti, çıkardığı yasa gücündeki kararnamelerle Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nin (KİT) örgüt yapılarını, işlevlerini değiştirdikten, bu kuruluşlarda yöneticilik görevi yapan tüm demokrat ve liberal kişilerin işine son verip, yerlerine kendi adamlarını getirdikten sonra, kamu kuruluşlarını özel sektöre devretmenin hızlı adımlarını atmaya başladı. İstanbul Boğaziçi Köprüsü'nün ve Türk Hava Yolları'nın satışa çıkartılmasından sonra, barajların satışa çıkartılması ile tekel maddesi üreten kamu kuruluşlarının ve bazı önemli madenlerin özel sektöre devri konusundaki çalışmalar tamamlandı.

Özal Hükümeti'nin hazırlayıp Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunduğu **"Maden Yasa Tasarısı"**na göre, 1979 yılında Ecevit Hükümeti tarafından devletleştirilen bor, kömür, asfaltit ve demir madenleri eski sahiplerine geri verilecek. Ayrıca, yeni tasarı madenlerin devlet eliyle işletilmesi yerine, bunların özel sektör ve yabancı sermaye eliyle işletilmesi ilkesini getiriyor.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cemal Büyükbaş Maden Yasa Tasarısı'yla ilgili olarak yaptığı açıklamada, maden üretiminin devlet eliyle yapılmasının **"olumsuz"** sonuçlar verdiğini ve devletin **"zarara girdiğini"**, özel sektör ve yabancı sermayenin madenleri daha verimli işletebileceğini söyleyerek, **"özel sektörün tecrübe, beceri ve yaratıcı gücünden yararlanmak şarttır"** dedi.

Sıra baraj-santrallerde

Öte yandan, Özal Hükümeti tarafından hazırlanıp Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne (TBMM) sunulan bir yasa tasarısına göre, bugüne kadar devlet sektörünün imtiyazında olan baraj ve elektrik santralleri özel sektöre devredilebilecek ve tasarı yasalaştığı takdirde, yabancı ve özel kuruluşlar elektrik üretimi, dağıtımı ve ticaretinde bulunabilecekler.

SATIŞ FURYASININ İLK KURBANI BOĞAZ KÖPRÜSÜ OLDU

TBMM'nde görüşülmeye başlayan yasa tasarısına göre, kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılmış veya yapılacak elektrik üretim, dağıtım ve iletim tesislerinin işletme hakkı, 99 yıllığına yabancı ve özel şirketlere satılabilecek ve bu konuda Bakanlar Kurulu yetkili olacak. Bu şirketlerin üretecekleri ve satacakları elektriğin fiyatı ise, ilgili firmanın teklifi ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın onayıyla saptanacak.

Özal Hükümeti'nin hazırladığı tasarının gerekçesinde, getirilen hükümlerle enerji sektöründeki büyük projelere yerli ve yabancı ortaklı sermaye şirketlerinin katılmasının amaçlandığı belirtildi.

Ve tepkiler

Özal Hükümeti'nin kamu sektörünü özel sektöre devretme yolunda attığı adımlar ve özellikle, bazı önemli maden yataklarının eski sahiplerine devrini, madenlerin devlet eliyle işletilmesinden vazgeçilmesini öngören Maden Yasası, siyasi partiler, konuyla ilgili kuruluş ve kişiler tarafından büyük tepkiyle karşılandı ve tasarının Anayasa'ya aykırı olduğu öne sürüldü. Örneğin, bu konuda bir açıklama yapan Doç. Hikmet Sami Türk, Anayasa'nın 168. maddesinin kural olarak madenlerin devlet tarafından işletilmesini öngördüğünü belirterek, tasarının Anayasa'ya aykırı olduğunu söyledi.

Ayrıca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cemal Büyükbaş'ın **"maden üretiminin devlet eliyle yapılmasının olumsuz sonuçlar verdiği ve devletin zarar ettiği"** biçimindeki sözlerinin gerçeklere dayanmadığını belirten uzmanlar, madenlerin devlet tarafından işletilmesiyle birlikte bunların hem üretimlerinin ve hem de kârlarının arttığını söylediler. Örneğin, bor minerallerinin devletleştirilip Etibank'a devredilmesiyle birlikte, üretim ve kâr miktarı hızla arttı ve Etibank bor işletmesinden 1982'de 8 milyar, 1983'de 18 milyar ve 1984 yılında 50 milyar lira kâr etti.

Istanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından yayınlanan Türkiye'nin 200 büyük işyeri listesinde yer alan ve Etibank tarafından işletilen madenlerin tümünün kâr ettikleri ve bunların en yüksek kâr oranıyla çalışan kuruluşlar olduğu görülmektedir. Örneğin, 1983 yılında satış miktarına göre özel sektörün kâr oranı yüzde 8,2 ve kamu sektörünün kâr oranının yüzde 6 olmasına karşılık; Etibank Bandırma Boraks Işletmesi yüzde 36, Etibank Kırla Boraks Işletmeleri yüzde 83 ve Etibank Emet Kolemanit Işletmeleri yüzde 78 oranında kâr etti.

özetle...özetle...özetle...

Evren'in maaşı iki kattan fazla arttı

Enflasyon oranının yüzde 60'a merdiven dayadığı bir ortamda, işçi ücretlerine yüzde 30'luk bir zam bile çok görülürken, cunta şefi Kenan Evren'in Cumhurbaşkanlığı maaşı iki katından fazla arttırıldı. Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçe Komisyonu'nun 22 Kasım 1984 tarihli oturumunda yapılan yeni bir düzenleme ile Kenan Evren'in maaşı, iki katından fazla arttırılarak net 630 bin liraya yükseldi.

Özal bir sözleşmeyi daha iptal ettirdi

Anayasa'nın ve işçi-işveren ilişkilerini düzenleyen yasaların, **"İşçiler ve işverenler toplu iş sözleşmesi hakkına sahiptir"**, **"Toplu iş sözleşmesinin tarafları işçiler ve işverenlerdir"**, **"İşveren imzaladığı toplu sözleşmeye uymak zorundadır"** hükmünü getirmesine rağmen, Antbirlik sözleşmesinin ardından yine Turgut Özal'ın emriyle, 15 bin işçi adına Çimse-İş Sendikası ile Çimento Sanayi işvereni arasında imzalanan toplu sözleşme iptal edildi. İmzalanan toplu sözleşmeye göre, 15 bin çimento işçisinin ücretleri yüzde 30 + 3000 Lira artırılmıştı.

Enka Holding yeni bir banka kuruyor

Özal hükümetinin baş destekçilerinden Enka Holding, ABD'li Chemical Bankası ve Japon Mitsui bankalarıyla ortaklık biçiminde yeni bir banka kuruyor. Yılbaşında faaliyete başlayacak olan bankanın ortaklık payının yüzde 45'i Chemical Bankası'nın, yüzde 25'i Mitsui'nin ve geri kalan yüzde 30'u da Enka Holding'e ait olacak. Enka Holding Yönetim Kurulu üyesi **Emre Gönsay** yaptığı açıklamada, bu bankanın **"uluslararası nitelikte, yabancı ortaklı ilk Türk bankası olacağını"** söyledi.

Uluslararası Adalet Divanı önünde bir sanık: ABD

26 Kasım günkü oturumunda Lahey Uluslararası Adalet Divanı Nikaragua'nın ABD'ye ilişkin olarak açtığı davayı görüşmeye yetkili olduğu kararına vardı. Hatırlanacağı üzere Nikaragua geçtiğimiz Nisan ayı içinde ABD'nin Nikaragua topraklarına karşı giriştiği askersel saldırı ve bozgunculuk eylemlerine ilişkin olarak Divan'a başvurmuş, 9 Nisan'da ise Divan ABD'yi suçlu bulmuştu. Bu karar üzerine Reagan yönetimi iki yıl boyunca Divan'ın hiçbir kararına uymayacağını, Divan'ın bu konuyu görüşmeye yetkili olmadığını açıklamıştı.

Geçtiğimiz günlerde çeşitli ülkelerden 16 yargıç ABD ve Nikaragua'nın görüşlerini dinledikten sonra davayı ele almaya oybirliğiyle karar verdi.

Uluslararası Adalet Divanı Birleşmiş Milletler'in **"başlıca organı"** sıfatına sahip bir örgüt. Örgütte coğrafi farklar gözetilerek aynı ülkeden birden fazla olmaması koşuluyla seçilen 15 yargıç bulunuyor. Uluslararası Adalet Divanı'nın kararları uluslararası yaşamda büyük hukuki ve moral ağırlık taşıyor; yargıçları kendi ülkelerinde en yüksek adalet görevlerinin yapılması için aranılan koşulları kişiliklerinde toplayan hukukçulardan oluşuyor.

NATO'cular savaşı Varşova Paktı doruğu ise barışı görüştü

Aralık ayı başında Brüksel'de NATO ülkeleri Savunma Bakanları'nın geleneksel sonbahar toplantıları yapılırken, aynı günlerde DDR'in başkenti Berlin'de Varşova Paktı üyesi ülkelerin Dışişleri Bakanları sonbahar toplantılarını yaptılar.

Brüksel'de iki gün süren NATO toplantısında yeni silah sistemlerinin güçlendirilmesi, paktın konvansiyonel savaş gücünün arttırılması üzerinde duruldu; NATO üyesi Batı Avrupa ülkelerinin silahlanmaya daha fazla para ayırmaları istendi. Öte yanda NATO Savunma Bakanları yayınladıkları bildiride silahsızlanma görüşmelerinde yeni füzeleri gereksiz kılan sonuçlar alınana dek Batı Avrupa'ya atom füzelerinin yerleştirilmesine devam edileceğini belirttiler. Bu karar, Danimarka ve Yunanistan tarafından şartlı kabul edildi.

3-4 Aralık günleri Berlin'de yapılan Varşova Paktı üyesi ülkelerin Dışişleri Bakanlarının toplantısında ise günümüzün artan gerginlik koşullarında, Sovyetler Birliği ile ABD arasında başlamasına karar verilen silahsızlanma görüşmelerinin önemi üzerinde duruldu, bakanlar uluslararası ilişkilerde sosyalist ülkelerin yumuşama, diyalog ve görüşmelerden yana olduklarını bir kez daha dile getirdiler.

Tekelin dünyanın dört bucağında zehirli gaz üreten fabrikaları var

ABD karpit tekeli Hindistan'da ölüm saçtı: 2500 Hintli öldü

Bhopal halkına, sirenlerin tehlike işareti anlamına geldiği bile söylenmemişti

Hındistan'ın **Bhopal** kentinde bir ABD tekeline ait olan Karpit fabrikasından yayılan zehirli gaz, yarıya yakını çocuk, 2 binin üzerinde insanın ölmesine yol açtı. 900 bin nüfuslu kentte 200 bin kişi 200 kilometre uzaklığa kadar yayılan gaz bulutundan şu yada bu ölçüde etkilendi, yine binlerce kişi kenti terketmek zorunda kaldi.

Soruşturmalar, yeraltında depolanmış olan **"fosgen"** adındaki gazın, filtre sisteminin çalışmaması sonucu yayıldığını ortaya çıkardı. Başbakan **Gandi**, fabrikayı kapatacağını, petro-kimya işletmelerinin bundan böyle yoğun yerleşim bölgelerinde kurulmasına izin vermeyeceğini açıkladı. Ancak faciadan sonra ortaya çıkan veriler, bunların **"çok geç"** alınmış önlemler olduklarını, Bhopal'deki toplu cinayetin göz göre göre işlendiğini gösteriyor. Dünyanın dört bucağında kurduğu fabrikalardaki **"zehirli gaz skandalları"** yüzünden kara üne sahip olan ABD'nin üçüncü büyük kimya tekeli **Union Carbide**, Hindistan'daki fabrikalarında da yeterli güvenlik önlemleri almamış, muhalefet partilerinin sayısız uyarılarına karşın hükümet fabrikaları kapatıp yöneticilerini cezalandırmamıştı. Bundan da öte, Bhopal halkı fabrikadan zehirli gaz yayılabileceği konusunda hiç aydınlatılmamıştı. Faciayı yaşayanlar daha sonra, Union Carbide'in ne fabrikası olduğunu, sirenlerin tehlike işareti sayıldığını, kaçmaları gerektiğini bile bilmediklerini söylediler.

Union Carbide'e ait skandallar dizisine daha içinde bulunduğumuz yıl bir yenisi eklenmiş, ABD'nin **Oak Ridge** kentindeki nükleer laboratuarında yapılan atom silahları deneyleri yüzünden çevreye otuz yıl boyunca tonlarca zehirli cıvanın yayıldığı sap-

özetle...

Hindistan, CIA'ya karşı önlem alıyor

Hindistan hükümeti CIA ve diğer Batılı gizli servis ajanlarının ülkeye sızmasını ve bozguncu eylemlerde bulunmasını engellemek için yeni önlemler aldı. Bu önlemler arasında Hindistan'daki belirli örgüt, kuruluş ve kişilere yabancı ülkelerden gelen para havalelerinin kontrol altına alınması, Delhi'deki Amerikan elçiliğiyle ilişkisi bulunan kimi örgütlerin faaliyetlerinin gözden geçirilmesi yeralıyor.

Ağır faşist terör koşullarında ülkede hemen her gün bir demokratik gösteri örgütleniyor

Şili'de ulusal protesto günleri birbirini izliyor

Polis ve ordu birlikleri 700 demokratı gözaltına aldılar. Faşist cunta tüm yabancı gazetecilerin çalışma izinlerini iptal etti.

Şili Emekçiler Ulusal Yönetimi, Demokratik Birlik ve Demokratik Halk Hareketi'nin çağrısı üzerine 27-28 Kasım günleri Şili'de 12. Ulusal Protesto Günü yapıldı. Polis ve ordu birlikleri gösterileri önlemek için gösteriler öncesinde 700'ün üzerinde demokratı gözaltına aldılar.

Buna rağmen 27 Kasım günü Santiago şehir merkezinde ve Santiago Katedrali'nin önünde yüzlerce gösterici toplandı. Polis göstericileri, ancak basınçlı su kullanarak gösterileri önlenemedi. Bu semtlere polis zırhlı araçlarla, gözyaşartıcı bomba ve silah kullanarak girebildi.

Son olaylar sırasında en az 4 kişinin öldüğü, 20 kişinin de yaralandığı açıklandı. Ulusal Protesto Günleri boyunca üniversite ve lise öğrencileri okullarına gitmediler ve dükkanlar sadece sabahları birkaç saat için açıldı.

Öte yandan cuntanın, ülkede çalışan tüm yabancı gazetecilerin dokunulmazlıklarını ve çalışma izinlerini iptal ettiği açıklandı. Pinochet'in polisi 29 Kasım günü Şili'deki UPI Ajansı muhabiri **Edward Doadle**'yi, yanlış haber yaydığı gerekçesiyle sınırdışı etti. Bilindiği gibi Pinochet bir süre önce muhalefeti destekleyen altı gazeteyi kapatmış, tüm basın-yayın organlarının politik haber yayınlamasını yasaklamıştı.

Reagan *Saddam*

ABD-Irak yakınlaşması

Kasım ayı içinde Irak Başbakan yardımcısı ve Dışişleri Bakanı **Tarık Aziz**'in Washingtonu ziyaret edip **Reagan**'la yaptığı konuşmanın ardından iki ülkenin büyükelçilik düzeyinde ilişki kuracağı açıklandı. Böylece Irak ve ABD arasında özellikle Körfez savaşının arifesinden bugüne dek süren yakın, ancak dolaylı ilişkiler resmileştirilmiş oldu. Washington Iran-Irak savaşında özellikle Irak'tan yana olmuş, Irak'ın Suudi Arabistan ve Kuveyt'den sağladığı mali destek ABD'nin bilgisi ve onayı ile gerçekleştirilmişti. Ancak eskiden olduğu gibi şimdiki koşullarda da ABD, Iran'a da kapılarını tümüyle kapatmakta, onu bölgede ABD çıkarlarına karşı tavır alması yönünde uyarmaktadır. Öte yanda Irak-ABD ilişkilerindeki yeni gelişmenin ABD'nin Israil'le olan yakın ilişkilerini de hiçbir şekilde etkilemeyeceği Amerikan yöneticileri tarafından vurgulanmıştır.

Ingiliz gizli servisinin marifetleri

Kasım ayı içinde Ingiltere'de "Morning Star" gazetesinde çıkan bir habere göre Ingiltere gizli polisi milyonlarca yurttaşın telefonlarını dinlemekte ve mektuplarını açmaktadır. Fişleme, telefonları dinleme ve mektupları açma gibi yasadışı yöntemlerin sonuçlarını polis, şantaj ve psikolojik baskı aracı olarak kullanmaktadır. Haturlanacağı üzere Ingiltere'de, 12 Mart'tan beri devam eden grev sırasında polisin tutukladığı toplam yedi bin maden işçisinin büyük bir bölümü hakkında da fişleme yapılmış, işçilerin parmak izlerinin mahkeme kararı olmadan alınması kamuoyunda sert tepkilere yol açmıştı.

ce gösterici toplandı. Polis göstericileri, ancak basınçlı su kullanarak dağıtabildi.

Üniversitede de öğrencilerin, olağanüstü durumun kaldırılmasını istedikleri bir gösteri de polisin saldırısına uğradı; 200'ün üzerinde öğrenci tutuklandı.

Santiago'nun işçi semtlerinde de eylemleri önlemek için askeri devriyeler konmasına rağmen protesto

13 Kasım: Başkent Santiago'da olağanüstü hal koşullarında binlerce demokrat alanlardaydı

Basın sansürü protesto ediliyor

Yaşasın Şili!

27-28 Kasım günlerinde yapılan Ulusal Protesto Günleri'nden önceki günlerde tüm Şili'de Demokrasi Ulusal Komitesi imzalı tek bir bildiri dağıtıldı. Şili halkının faşist cuntaya karşı sürdürdüğü direnişte ne gibi yöntemler geliştirdiğini göstermesi bakımından ilginç olan bildiri metninde şöyle deniyordu:

Ülkemizin demokratik politik örgütleri, en önemli işveren temsilcilikleri, işverenler, öğrenci ve meslek birlikleri ve halk girişimleri Şili halkını 27-28 Kasım'da iş, yiyecek, konut, sağlık, eğitim, giyecek, güvenlik hakkımız ve bugünkü rejime son verilmesi için aktif protesto eylemlerine çağırıyor.

27 Kasım, Salı:

Işyerlerinde ve okullarda toplanın. Işi yavaşlatın. Kantinlere gitmeyin. Saat 12'de kent merkezlerinde toplanın ve gürültü yapın, konfeti atın. Sansür kaldırılana dek gazete satın almayın, ancak gazete satıcılarının zararlarını da kapatın. Saat 21.30'da sokaklarda mumlar yakın, tencere kapaklarına vurun.

28 Kasım, Çarşamba

Evde kalın, yiyecek satın almayın, çocuklarınızı okula göndermeyin. Kendi semtinizde kalın, kamu ulaşım araçlarını boykot edin.

Bu talimatları olanaklarınız ölçüsünde başkalarına da duyurun. (Telefonları, fotokopi makinelerini, postayı kullanın. Ağızdan duyurun, komşularınıza, iş arkadaşlarınıza ve ailenize de haber verin.)

den çevreye otuz yıl boyunca tonlarca zehirli cıvanın yayıldığı saptanmıştı.

Bhopal'i adeta çöle çeviren ve Alman **Bayer** firmasının bir **"buluşu"** olan fosgen gazını ise firma patronları 1915'de satma amacıyla orduya şöyle tanıtıyorlardı: **"Silah olarak kullanıldığı zaman nefes gittikçe daralır, boğulma suretiyle yavaş yavaş öldürür. Fosgen zehirlenmesiyle ölüm, birkaç saat ile üç günlük bir süre içinde gerçekleşir. Insanlar son ana kadar şuurlarını kaybetmezler..."**

11 yıllık diktatörlük burjuva demokrasisine geçişi önleyemedi ve...

Uruguay demokrasi yolunda: Özgür seçimler

Güney Amerika ülkelerinden Uruguay'da 11 yıllık diktatörlük döneminin ardından ilk kez 25 Kasım günü özgür seçimler yapıldı. Terörizmi önleme bahanesiyle iş başına geçmiş olan Cuntanın ekonomik iflasa sürüklediği Uruguay'da seçimler, demokrasiye geçiş sürecinin en önemli adımı olarak niteleniyor.

Katılım oranının yüzde 90'ın üzerinde olduğu seçimlerde 2,2 milyon seçmen oylarını yedi parti için kullandılar. Seçimlerde en çok oyu geleneksel burjuva partilerinden Colorado Partisi aldı. Oyların yaklaşık yüzde 38'ini alan partinin Başkan adayı **Julio Sanguinetti**'nin devlet başkanlığı görevini üstlenmesi bekleniyor. Yine geleneksel burjuva partilerinden Blanco Partisi ise oyların yüzde 33'ünü alarak ikinci parti oldu.

Seçimlerin en başarılı sonuçlarından birini ise seçimlerden ancak üç ay önce yasallaşabilen sol güçlerin geniş cephesi, Frente Amplio elde etti. Içinde Komünist Partisi de olmak üzere 17 örgüt ve hareketi birleştiren bu demokratik cephe oyların yüzde 21'ini elde ederek ülkedeki üçüncü büyük güç oldu. Frente Amplio, ülke nüfusunun yarısının yaşadığı ve bu nedenle de en önemli seçim bölgelerinden biri olan başkent Montevideo'da oyların yüzde 32,6'sını alarak Colorado Partisi'nin ardından ikinci parti olmayı başardı.

Sol güçlerin cephesi Frente Amplio'nun lideri Seregni (solda) Devlet Başkanı olması beklenen Sanguinetti'yle (sağda) işbirliğine hazır olduğunu bildirdi

Devlet Başkanı olması beklenen **Sanguinetti** seçimlerden sonra yaptığı ilk açıklamada kabineye her politik görüşün temsilcisini alacağını söyledi. Frente Amplio'nun başkanı General **Liber Seregni**'de işbirliğine hazır olduğunu bildirdi. **Sanguinetti** ayrıca, işbaşına geçtikten sonra cunta döneminde tutuklanmış olan tüm politik tutuklulara af çıkaracağını da açıkladı.

Demokratik partilerle cunta arasında varılan anlaşmaya göre yeni hükümet görevine 1 Mart 1985 tarihinde başlayacak. Daha sonra da yeni Anayasa'yı hazırlayacak bir meclis kurulacak. Bu tarihlerin öne alınması için partilerin bugüne dek yapmış olduğu çağrılar cunta tarafından reddedilmiş durumda.

Bilindiği gibi Uruguay'da ordu 27 Haziran 1973 tarihinde yönetime el koymuş ve tüm politik örgütleri ve sendikaları kapatmıştı. Ancak Cunta'nın 1980 yılında hazırladığı anayasanın halk oylamasında reddedilmesi, güçlenen yığın eylemleri ve özellikle 1984 yılındaki dev boyutlu gösteriler sonucunda cunta serbest seçimlere gidilmesine izin vermek durumunda kaldı.

Iskandinav ülkeleri Kuzey Avrupa'da atom silahı istemiyor

24-25 Kasım tarihlerinde Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da Iskandinav ülkelerinden partilerin, sendikaların, kiliselerin ve barış gruplarının 200 temsilcisi biraraya geldiler.

Finlandiya Meclis Başkanı **Pirkko Työläjarvi**'nin, Kuzey Avrupa'da atom silahlarından arındırılmış bölge oluşturulması konusunda bugüne kadar yapılan en önemli toplantı olarak değerlendirildiği konferansa, ilk defa Iskandinav ülkelerindeki tüm partilerden politikacılar katıldı. Katılanlar arasında Danimarka Sosyal Demokrat Partisi Başkanı **Anker Jörgensen**, Isveç Dışişleri Bakanı **Lennart Bodström** ve Finlandiya Sosyal Işler Bakanı **Eevva Kuuskoski Vikatmaa** da yerladı.

Konferansta Iskandinav ülkeleri hükümetlerinden, Iskandinavya'nın atom silahlarından arındırılması için somut bir plan hazırlamaları istendi. Isveç Dışişleri Bakanı **Bodström**, Kuzey Avrupa'nın atom silahlarından arındırılması planının Isveç Parlamentosu'ndaki tüm partilerden destek gördüğünü ve bunun Isveç hükümetinin barış ve silahsızlanma politikasının anahatlarından birini oluşturduğunu söyledi.

Danimarka eski Başbakanı ve Danimarka Sosyal Demokrat Partisi Başkanı **Jörgensen** de yaptığı konuşmada, eğer tüm Kuzey Avrupa ülkeleri hükümetleri bu plan konusunda görüş birliği içinde iseler, o zaman NATO ve Varşova Antlaşması Örgütleri ile de böyle bir bölgenin garantileri üzerine görüşmelere başlanabileceğini söyledi.

Sovyetler'de bütçenin sadece yüzde 4,9'u savunmaya ayrıldı

Sovyetler Birliği Yüksek Sovyeti 27 Kasım tarihindeki toplantısında 1985 gelişme planı ile bütçe tasarılarını görüştü. Başbakan yardımcısı ve Maliye Bakanı'nın sunduğu raporlara göre Sovyetler Birliği'nin 1985 yılı savunma harcamaları bütçenin yüzde 4,9'unu geçmeyecek. Askersel dengenin bozulmaması amacıyla 17 milyar Rubleden 19 milyar Rubleye çıkarılmak zorunda kalınan savunma harcamaları bu haliyle bile sosyal harcamaların ancak altıda biri kadar olacak.

Öte yanda Sovyetler Birliği'nde ulusal gelir geçtiğimiz yıla oranla yüzde 3,1, endüstri üretimi ise yüzde 4,4 oranında arttı. Kişi başına düşen gerçek gelir ise yüzde 3,3 artarak plan hedeflerini aştı. 1985 yılı ekonomik ve sosyal planında kişi başına düşen gerçek gelirin yine yüzde 3,3 oranında artması öngörülüyor. Endüstri üretimininse yüzde 3,9 oranında arttırılması ve bu artışın da yüzde 96'sının emek üretkenliğinin arttırılmasıyla sağlanması öneriliyor.

Sovyet ekonomisinde başta tarım sektöründe olmak üzere bazı alanlardaki güçlüklerin hala devam ediyor olmasına rağmen gelecek yılın ekonomik planlamasının güvenilir biçimde yapılabileceği konulan hedeflere ulaşılacağı belirtiliyor.

BİLİM/TEKNİK

Bilgisayar çağı çoktan başladı

Şu günlerde, Avrupa veya Amerika'da, on, oniki yaşlarında küçük bir öğrencinin derslerini kendisine ait küçük bir bilgisayarla çalışması; işyerindeki sekreter hanımın tüm gününü bilgisayarla proglamlaması; doktorun hastasına ait bulguları bilgisayara geçirmesi ve teşhisi bilgisayarlardan alması; fabrikalarda otuz, kırk hatta yüzlerce işçinin işini birkaç bilgisayarın yapması; çocukların, gençlerin akla gelmedik oyunları bir bilgisayar ekranında oynamaları yadırganır olmaktan çıktı. Sadece gelişmiş ülkelerde değil Türkiye'de bile, bir yıldan bu yana günlük gazetelerde ev kompütürleri ilanları çıkıyor. **"Eğitimde bilgisayar kullanılmalıdır. Her evde bir bilgisayar bulunmalıdır"** türünden ilanların yanında kompüter dillerini öğreten yayınların veya kursların ilanları da yer alıyor.

Bilgisayarlarda devrim mi?

Günümüzün bilgisayarları demirden garip hantal yaratıklar görünümündeki ilk robotlardan, yani ilk kuşak bilgisayarlardan çok farklı. Teknoloji geliştikçe, daha on, onbeş yıl öncesine kadar kocaman bir odayı kaplayan dev bir bilgisayar aletini küçük veya orta boy bir televizyon büyüklüğüne indirgemek mümkün oldu. Şimdi, küçük bilgisayarlar televizyon ekranlı bir daktiloyu andırıyorlar. Görünüşleri basit ama yapabildikleri işler muazzam. Ilk kuşak bilgisayarlar olan robotlardan sonra, ikinci, üçüncü kuşak bilgisayarlar hep çok büyük gelişmeler sayıldılar. Her bilgisayar kuşağı insan beyninin işleyişine yaklaşma ve hızda onu çok aşma özellikleri açısından bir önceki kuşağa göre bir sıçrama sayılıyordu. Ancak, bugün bilgisayar alanında yaşanan gelişme çok daha farklı ve nitel boyutlarda.

Savunanlar ve eleştirenler

Kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınışının 50. yılı kutlanırken ...

Kadınlarımız siyasal hayata ne ölçüde katılıyorlar?

Ve kadınlar bizim kadınlarımız (.....) anamız, avradımız, yarimiz ve sanki hiç yaşamamış gibi ölen ve soframızdaki yeri öküzümüzden sonra gelen

Türkiye, kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanıyan ilk ülkelerden biri. Birçok gelişmiş kapitalist Avrupa ülkesinde bile bu hakkın kadınlara çok daha sonra, örneğin Isviçre'de şu son yıllarda tanındığı düşünülecek olursa, bu hakkın önemini, kadınların demokratik bir kazanımı olduğunu yadsımamak gerek. Ama, seçme ve seçilme hakkı kendisine bundan tam 50 yıl önce verilen Türkiyeli kadın bu 50 yılda gerçek siyasal özgürlüklere, gerçek siyasal karar ve katılma hakkına sahip olabildi mi? Işte, son günlerin Türkiye basınında, kadınların siyasal haklarını elde etmelerinin 50. yılı münasebetiyle yapılan hatırlatma ve yazılan yazılarda, ana soru böyle ortaya çıkıyor. Bu soruya verilen cevap ise **"Kadınlarımız siyasal hayata katılmakta 50 yıldır fazla yol gidemediler, kendilerine sağlanmış olan hak, gerçek bir hakka dönüşmedi, özellikle kırsal kesim kadınları için bu hak hemen hemen hiç varolmadı, hatta seçme ve seçilme açısından bile 50 yılda ileri değil, geri gidildi"** oluyor.

5 Aralık 1934'de Malatya Mebusu **Ismet Inönü** ve 191 arkadaşının, **Atatürk**'ün istek ve emirleri üzerine Meclis'e sundukları kadınlara seçme seçilme hakkı tanınmasına ilişkin önerge, **Atatürk**'ün kesin kararlılığını taşıdığından, Meclis'te yarım saat içinde kabul edilerek yasalaştı. Oysa çok değil, daha on yıl önce 1. Meclis'in 1923'deki bir oturumunda, nüfus sayımlarında kadınların da sayılmasını isteyen bir Mebus kürsüden inerken yuhalanıyor, bir başka Mebus ise buna dayanamayıp **"Ayaklarınızı vurmayınız beyefendiler, benim mukaddes analarımın, benim mukaddes bacılarımın başına vuruyorsunuz ayağınızı"** demek zorunda kalıyordu. Ve yine o yıllarda, nüfus

Cumhuriyet 12

...rk kadını haklarının en büyüğünü al...

...Millet Meclisi, dün yaptığı tarihî toplantıda kadınlara meb... seçme ve seçilmelerini alkışlar arasında ittifakla kabul etti

Kıyafet kanunu ...

Millet Meclisi dün intihabın yenilenmesine de karar verdi

İsmet İnönünün meclisteki nutku

Türk kadınlığı sevinç ve heyecan içinde

Türkçenin başkaların... verdiği dil kerecle...

Kadınların seçme ve seçilme hakkını kazanmalarını 6 Aralık 1934 günlü Cumhuriyet gazetesi böyle duyurmuştu (solda). 1935 seçimlerinde bir kadın seçmen, erkeklerin de yardımı ile oyunu kullanıyor (sağda)

mına ait istatistiklerle ölçmemek gerekir. Türkiye'de yığınların yaygın biçimde politize oldukları, siyasal gelişmelerin ve sınıf savaşımının hızlandığı dönemlerde, işçi kadınlarımız, öğrenci ve aydın kesimden kızlarımız, kadınlarımız, Kürt kadınları, kırsal kesimlerin çeşitli güçlük ve baskılarla çarpışmak zorunda kalan kadınları yüksek bir siyasallaşma, yani siyasetle içiçe olma sürecine girmişlerdir. Bu, sınıf savaşımına güçlüce katılmak biçiminde kendini göstermiştir. Ve bu katılım, 50 yıl öncesinde olduğu gibi kendilerine biçimsel olarak verilmiş bir hakkın getirebileceğinin çok ötesinde, sınıf çelişkilerinin, sınıf savaşımının doğrudan ve kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıkmış kadınlarımız miting meydanlarını, yürüyüş kollarını doldurmuşlar, örgütlenmeye, siyasal partilere kendiliklerinden girmeye protestolarını çeşitli biçimlerde dile getirmeye, grevlerde ön saflarda yer almaya başlamışlardır. Bugün, faşizm koşullarında bile yığınların eylemi sayılabilecek kimi yerel direnişlerde, örneğin Gökova'ya termik santral yapılmaması için bölge halkının direnişinde, Akdeniz kıyılarındaki benzer protesto olaylarında, gecekondu yıkımlarına karşı çıkışta, öğrenci hareketlerinde, hatta aydınlar dilekçesinde kadınların ağırlığı, kararlılığı dikkat çekicidir.

Hakkın kullanılabilmesi için...

Seçme ve seçilme hakkının verilmesinin 50. yılında yapılan bir araştırma büyük kent Istanbul'da bile kadınların kendilerine verilmiş bu hakkı **"Eh, iyi birşey tabii"** diye değerlendirdiklerini, sadece çok küçük bir azınlığın bu hakkın gerçek anlamının bilincinde olduğunu, diğerleri için kağıt üzerinde olmaktan başka anlam taşımadığını gösteri-

gelişme çok daha farklı ve nitel boyutlarda.

Savunanlar ve eleştirenler

Bugün bilgisayarların yaygınlaşmasına ilişkin en önemli tartışma **"kompüterli yaşam"**ın, yani bilgisayarların böylesine yaygınlaşmasının, evlere, okul sıralarına kadar inmesinin pazar darlığı ve tıkanıklığı çeken dev elektronik tekellerinin, bilgisayar firmalarının bir pazar zorlaması olup olmadığı. Işe bu yönden yaklaşanlar bilgisayarlaşmayı şiddetle eleştiriyor. Özellikle **Comodore** ve **Apple** firmalarının büyük reklam gücüne dayanarak ve suni ihtiyaçlar yaratarak pazar tıkanıklıklarını aşmaya çalıştıklarını, aslında, günümüz dünyasında bunun bir zorlama olduğunu ileri sürüyorlar. Türkiye'de de teknolojik düzeyin genel ortalamasına hiç uymayan ve sadece küçük bir **"mutlu azınlık"** elinde oyuncak olan ev kompütürlerinin yaygınlaştırılmaya çalışılması gerek ekonomik gerekse toplumsal açılardan eleştiriliyor.

Kompüterin yaygınlaşmasından, günlük hayata girmesinden yana olanlarsa, bu düşünceleri ilerlemeye karşı çıkmak, teknolojik gelişmeyi durdurmaya çalışmak, ve tutuculuk olarak görüyor, bilgisayarların gelişmesi ve yaygınlaşmasının, iddia edilenlerin aksine çok daha işlek beyinler yaratacağını, genç beyinleri gereksiz bilgilerle çöp tenekesi gibi doldurmak yerine, onlara düşünce canlılığı ve özgürlüğü kazandıracağını, bilgisayarla haşırneşir olarak yetişen yeni kuşakların, bugün bizlerin kavrayamayacağı bambaşka ve çok boyutlu bir düşünme yeteneğine sahip olacaklarını ileri sürüyorlar.

Sonuçsal amaç insan olmalı

Bu tartışmaların insan bilimleri, felsefe sorunları, beyin fizyolojisi ve toplum bilimleri açısından son derece önemli oldukları yadsınamaz. Ancak, sorunu ele alırken gözardı edilmemesi gereken gerçek, tüm teknolojik gelişmeler gibi bilgisayar alanındaki gelişmelerin, nasıl bir toplumda, hangi amaçlara yönelik olarak gerçekleştiğidir. Insan tarihinin yüzbinlerce yıllık macerası gözönünde bulundurulursa, teknolojik gelişme-dönemsel sarsıntılar yıkımlar bir yana- hep insanın, insanlığın yararına olmuş, toplumsal tarihsel gelişme ve ilerlemenin kilidi sayılmıştır. Teknolojinin gelişmesine, kullanımının yaygınlaşmasına karşı çıkmak bir anlamda tarihsel-toplumsal gelişmeye karşı çıkmaktır ki, bu boşuna bir çabadır. Ancak, sonuçsal amacın insan değil de bir avuç sömürücü egemenin kâr, çıkar ve egemenliklerini sürdürmeleri olduğu kapitalist toplumda, fabrikalara giren her robot yüzlerce işçinin sokakta kalması, aç kalması anlamına gelir. Böyle bir toplumda, evlere, okullara giren bilgisayarlar, gerçekten de, bu düzene uyumlu, düşünce ve eleştiri yetenekleri körleşmiş, bilgiyi bir kaç tuşa basarak edinen mekanik kafalar, yarı makine kuşaklar yetiştirmeyi amaçlayabilir. Böyle bir toplumda bilgisayarlar insanların yardımcıları olmaktan çıkıp insanlar bilgisayarların ekleri haline gelebilirler. Ama baskı ve sömürünün ortadan kalktığı, insanların kendilerini ve tüm yeteneklerini özgürce geliştirme olanakları buldukları bir toplumda bilgisayar teknolojisinin gelişmesi insanlara, insanlığa sadece yardımcı olur. Insanları ağır işlerde çalışmaktan kurtarabilir, bilime, düşünceye, sanata daha fazla vakit ayırmalarını sağlayabilir, düşünce canlılığı kazandırabilir. Insanı daha da özgürleştirebilir. Tartışmalar nasıl gelişirse gelişsin, 21. yüzyılın bilgisayar yüzyılı olacağı daha şimdiden görülüyor. Sorun, teknolojideki bu dev nitel gelişmeye toplumların ve üretim ilişkilerinin de geç kalmadan ayak uydurabilmesinde...

---

quz ayağınızı" demek zorunda kalıyordu. Ve yine o yıllarda, nüfus sayımının yapıldığı günlerde, gazetelerde şu haberlere rastlanıyordu **"Karısını saydırmak istemeyen koca, önce namluyu eşinin üstüne boşalttı, sonra memura dönüp haydi şimdi say dedi...**

Kadınlarımız kendilerine verilen hakları ne oranda kullanabildiler?

1934'ün son gününde seçme ve seçilme hakkı kazanan kadınlarımızın pek büyük çoğunluğunun böyle bir hakkın kendilerine verilmiş olduğundan haberleri bile yoktu. Zamanın gazeteleri, **"Türk kadının sevinci"**, **"Yurtta bayram"**, vs. gibi başlıklar atıyorlardı ama, bu bayram aslında büyük kentlerdeki bir avuç aydın çevreyi, Atatürkçü burjuvazinin kadınlarını, öteden beri Batıcı olan **"Alafranga"** çevrelerin kızlarını ilgilendiriyordu. Bu yüzden de 1935'deki seçimlerle Meclis'e giren 18 kadın milletvekilinin 16'sının aday olduklarından bile son dakikada haberleri olmuş, yani yasanın kendisi gibi, seçilen kadın milletvekilleri de tepeden indirilmişlerdi. Yıllar geçtikçe, **"tepeden inme"** üst yapı devrimleri zorlaması pek çok konuda olduğu gibi bu konuda da başarıya ulaşamadı. 1939'da Meclis'e 15, 1946'da 9, 1950'de 4, 1961'de 3, 1969'da 5, 1973'de 6, **1977'de 4 kadın milletvekili girebildi**, 1983 Cunta Meclisi'nin kadın milletvekili sayısı ise 12...

Bunlardan biri olan MDP'li **Imren Aykut**, Meclis'teki **"sembolik"** kadın milletvekillerinin durumunu çok iyi anlatıyor. "**Sık sık, orada bir fantezi olduğumuz, bir fantezi olarak görüldüğümüz hissine kapılıyorum. Sanki orada bizi, toplumumuzun gelişmişliğinin bir simgesi olarak tutuyorlar, hani bakın ne kadar geliştik 12 tane kadın üyemiz var gibilerden...**"

1984 Türkiye'sinde hakları ve istemleri için direnmesini bilen kadınlarımız da var...

Gerçek 50 yıl önce de buydu, bugün de budur. Türkiye'de her iktidar döneminde, özellikle de **"Atatürkçü ara dönem"**lerde, örneğin 12 Mart darbesi sonrasında, 12 Eylül sonrasında kurulan göstermelik Meclis ve hükümetlere tam da Imren Aykut'un dediği gibi Atatürkçülüğün bir gereği olarak **"göstermelik"** kadın üyeler alınmış böylece ne kadar demokratik olunduğu ispatlanmak istenmiştir.

Kadınların seçimlere katılma davranış ve oranlarına gelince, oy vermenin zorunlu olmadığı dönemlerde ve katılımın yüzde 80 civarında olduğu seçimlerde, örneğin 1961-1976 arasında kadın seçmen oranının yüzde 65'in üzerine çıkamadığı, kırsal kesimlerde yer yer yüzde 50'nin de altına düştüğü bir gerçektir. Türkiye'de yapılmış olan kadınların seçim davranışlarına ilişkin araştırmalar, örneğin 1975 yılında, Istanbul'da bile kadınların oy verme oranının erkeklerden yüzde 13,5 oranında düşük olduğunu, oy veren kadınların yüzde 85'ininse kocalarının görüşünü paylaştıklarını veya nereye oy atacağını kocalarından öğrendiklerini göstermektedir. Kırsal kesimde yapılan bir araştırmada oy kullanan kadınların yüzde 54'ü **"Hangi partiye oy vereceğimi bana kocam söyler"** cevabını vermektedir. Kendi kararlarıyla oy kullananların oranı ise yüzde 11'dir.

Madalyonun öteki yüzü yok mu?

Bu olumsuz noktalar madalyonun bir yüzüdür. Ancak sorunun unutulmaması gereken bir yüzü daha vardır. Türkiyeli kadının siyasal katılımını sadece oy sandığıyla kendisine 50 yıl önce biçimsel olarak verilmiş bir hakkın kullanı-

leri için kağıt üzerinde olmaktan başka anlam taşımadığını gösteriyor. Nedeni ise çok karmaşık sorunlarda yatıyor. Kadının üzerindeki geleneksel, töresel, dinsel baskılar, ekonomik bağımlılık, geleneksel aile yapısının değerleri kalkmadıkça, yani toplum, ekonomiden başlayarak tüm değerler sistemine ve tüm kurumlarına doğru bir değişim göstermedikçe, sadece yasal önlem ve kararlarla köklü ilerlemeler sağlanamayacağı, kadınlara oy hakkı verilmesinin 50. yılında bir kez daha ortaya çıkıyor. Elde edilen hakkın bilinçli bir mücadelenin, kadınların kendi yakıcı istemlerinin sonucunda ortaya çıkan bir hak mücadelesinin sonucu olmadığı bir durumda, yığınlar o hakkı benimsiyemiyor dahi. Kadınların siyasal katılımları sorunu, bir yanıyla toplumun genel ilerlemesiyle, toplumun genel siyasal canlılığıyla, öte yandan kadının toplumdaki yerinin ve kadına ilişkin tüm değerler sisteminin değişmesiyle içiçe.

Bir kadın olarak oyumu kullanıyorum

Oya BAYDAR

Kadın olmak zor **"meslek"**. Kadınlar daha iyi bilir bunu. Hele bizim ülkemizin kadınları... Yoksul ülkelerin kadınları; bebeleri kucaklarında açlıktan ölen Sudanlı, Etopyalı kadınlar; onca yıllık emeklerinin, sevgilerinin bedeli bir kör kurşun olan şehit anaları; oğulları kapkaranlık bir gecede daha tanyeri ağarmadan bir duvar dibinde kurşuna dizilen, yada ölüm kokan soğuk, yalnız hapishane avlularında darağacına çekilen analar bilirler nasıl da güç iştir **"kadın olmak"**. Tarlalarda karasaban peşinde, otta otlakta, fabrikalarda tezgâh başında, grev gününde, hatta sokakta yürürken bile güçtür kadın olmak. Insan olmanın zorluklarına kadın olmanın ağırlığı biner. Kadınlar iyi bilir, iyi anlar bu çifte kavrulmuş yükü... Bin yılların, yüzbin yılların yüküdür bu. Erkek egemenliğini ahlaksal kural saymış sınıflı toplumun yüküdür bu. Yüzbinlerce yıllık değerlerin, tortuların, sınıflı toplum yıkıldığı, sömürü ortadan kalktığı zaman bile kadınların omuzlarından bir anda uçup gitmeyen, geleceğin yepyeni toplumu ve insanı tam oluşmadan kurtulanamayacak olan yüküdür bu.

Geçtiğimiz günlerde, göstermelik bir ilgi ve yapmacık törenlerle, Türkiye'de kadınlara seçme ve seçilme hakkının tanınmasının 50. yılında, kendi alanlarında **"ilk"** olmuş kadınlarımıza plaketler verildi. Ilk tiyatro sanatçısı, ilk havacı, ilk milletvekili, ilk öğretmen, ilk muhtar, ilk zabıta memuru, ilk çöpçü, ilk yazar kadınlarımıza... Ilk olduklarını ve ödüle değer olduklarını ne yazık ki faşist diktatörlüğün görevlilerinin saptadıkları 75 kadınımıza Türkiye halkı adına Şükran belirtildi, mihnet borcu ödendi. Türkiye gibi bir toplumda **"ilk"** olmuş, öncülük etmiş kadınlarımızı küçümsemek aklımızın ucundan bile geçmez. Istiklal madalyalı kurtuluş savaşı gazisi kadınlarımızın, ilk sanatçı kadınlarımızın, kendi alanlarında ilk olmuş tüm kadınlarımızın hakkıydı bu hatırşinaslık. Başka kadınlarımızın da hakkıydı ama. Hem de -hele **"günün manâ ve ehemmiyeti"**, yani kadınların siyasal haklarını elde edişlerinin 50 yılı olduğu düşünülürse- başka kadınlarımızın, bugün Türkiye'de iktidarı zorla gaspetmiş olan faşist diktatörlüğün egemenlerinin unutturmak istedikleri kadınlarımızın çok daha fazla hakkıydı.

Bir kadın olarak kadınlarımıza ilişkin bir oyum varsa eğer; Türkiye nüfusunun yarısı olan kadınlarımızın, işçi kadınlarımızın, tarlada çapa sallayan kadınlarımızın, aydın kadınlarımızın, öğrenci kızlarımızın, eşleri oğulları kendileri faşizmin zindanlarında, işkence odalarında, darağaçlarında olan kadınlarımızın, gecekondu mahallelerinin çeşme başlarında ellerinde su kovalarıyla bekleşen kadınlarımızın, gece çocuklarına sıcak suya ekmek bandırıp aç yatıran kadınlarımızın birer oyları varsa eğer; ve milyonlarca cefakâr, acılı yiğit Kürt kadınımızın, Kürt anasının oyları varsa eğer, bu 50. yıl kutlamasında bizler de kullanmak istiyoruz oyumuzu. Bizim oylarımız fabrikalardaki, tarlalardaki, grev meydanlarındaki, faşizmin zindanlarındaki, okullarda, sokaklarda, işyerlerindeki, sınıf savaşımının ortasındaki öncü kadınlarımızadır. Türkiye'nin ilk kadın siyasal parti başkanı, ilk kadın barış savaşçısı **Behice Boran**'a, faşizmin mahkemelerinde başını bir kez dahi eğmeyen **Reha Isvan**'a, Ilerici Kadınlar Derneği Başkanı olduğu için sürgünde yaşamak zorunda bırakılmış **Beria Onger**'e, faşizmin zindanlarındaki kadınlarımıza, eşlerini, evlatlarını sokaktaki veya devletten gelen faşist terörde kaybetmiş kadınlarımıza, **"Aydınlar dilekçesi"**nin imzacısı kadınlarımıza, faşizme karşı sessiz ve yiğitçe direnenleredir. Onlardır bizi, bir 50 yıl daha beklemeden, hiç de geç kalmayacak bir gelecekte özlediğimiz özgür ve bağımsız Türkiye'ye, savaşsız, sömürüsüz dünyaya kavuşturacak olanlar; onlardır kadınlarımızın gerçek öncüleri.

Ressam Zeynep Aktolga ile yabancıların kültür sorunları üzerine bir söyleşi

«Kültür ve entegrasyon sınıfsal özden soyutlanamaz»

Ali ÖZENÇ

Türkiye Postası: Sayın Aktolga resim sanatı ile ilişkiniz ne zaman başladı? Kısa sanat geçmişinizi anlatır mısınız bize? Bir de, sanatı nasıl tanımlıyorsunuz?

Zeynep Aktolga: Almanya'ya 1972'de geldim. Bielefeld'de Textil-Design ve Resim bölümünü okudum. Resme tutkum küçük yaşlardan başlar. İnsan ve doğa beni hep etkileyen öğeler olmuştur. Bu yüzden resimlerimin çoğunda insanı ve doğayı ele aldım. Almanya'da, yakın zamana kadar, daha çok yaşamımı sürdürebilmek amacıyla resim yaptım. Çeşitli reklam broşürlerinin, plâkatların hazırlanmasında, kitap kapakları yapımında, çeşitli kumaş desenlerinin çiziminde, sergiler açıp, yaptığım resimleri satarak vs, kısacası geniş bir alanda geçti bu çalışmalar. Bir sanatçı için sanat bir dil, bir tutku. İnsanın duygularını, düşüncelerini dile getirdiği bir anlatım biçimi. Çeşitli gözlemlerin duygular dünyasında yoğrulması ve insanı sadece duyguların yaşadığı bir dünyaya çekip götüren bir konsantrasyon sorunu. Sonra başlarsınız artık o dünyanın diliyle konuşmaya.

Türkiye Postası: Şimdilerde yeni bir tartışma yaygınlaşmaya başladı. Sanırım biraz da nesnel koşullar zorluyor bunu. O da, Federal Almanya'da yaşayan dört buçuk milyona yakın yabancının kültür sorunu. Bu dört buçuk milyonun bir buçuk milyonunun Türkiyeli olduğunu düşünürsek, tartışmanın ağırlığı bizim üzerimizde yoğunlaşıyor demektir. Şimdilik tartışmalarda iki nokta uç vermekte: Bunlardan biri, "Yabancıların kendi ülkelerinden getirdiği herhangi bir kültür kalıtımı yoktur. Aynı zamanda Federal Alman kültüründen de, uyum zorlukları nedeniy-

Foto: Türkiye Postası özel

Zeynep Aktolga: Birincisi, yani **"yabancıların kendi ülkelerinden getirdikleri herhangi bir kültür kalıtımı yoktur"** tezi bilimsel olamaz. İnsan toplumsal bir varlıktır. Her toplum biçimi ise kendi üstyapısıyla birlikte kendi kültürünü de üretir. Topluma damgasını vuran kültür ise egemen sınıfın kültürüdür. Bunun yanısıra, sınıf mücadelesinin gelişme derecesine göre ezilen, sömürülen sınıflar da kendi kültürlerini üretirler. Türkiye'den buraya gelen insanların büyük çoğunluğu küçük burjuva kökenli olduklarından, geldikleri yere göre kültürel bakımdan da şehir ve köy küçük burjuvazisinin damgasını taşırlar. Bu kültür, yarı-feodal yarı-kapitalist bir geçiş dönemi kültürüdür. Bazen dinsel motifler taşıyan, bazen yarı-lumpen havalara giren, bazen küçük burjuva milliyetçiliği ya da ilericiliği kimliğine bürünen ama belirli bir toplumsal varlığı yansıtan gerçek bir oluşumdur. Federal Almanya ise ileri kapitalist bir ülkedir. Egemen kültür biçimi de burjuva-emperyalist kültürüdür. Gerçi emekçi sınıfların ve Alman işçi sınıfının kültürü de bunun yanısıra ve karşıtı olarak toplumsal ilişkiler içinde yer almaktadır. Ancak, yabancı işçilerin ilk temas haline geldikleri kültür, egemen kültür olarak birincisidir. Bu açıdan gelişmekte olan bir ülkenin, Türkiye'nin yarı-kapitalist, yarı-feodal kültürel özelliklerini taşıyan Türkiyeli insanların Federal Almanya'daki kültürel yapıya uyum zorlukları ile karşılaşacakları apaçık ortadadır. Entegrasyon denilen olayın bir türlü gerçekleştirilememesinin altında bu gerçekler yatar.

Bu durumda ortaya çıkan tablo şudur. Türkiye'den Federal Almanya'ya çalışmaya gelen insanlarda hiçbir zaman **"bütünsel"** bir kültürel gelişim aranmamalıdır. Yarı-feodal, dinsel kültürün etkisi altındaki kesim, burjuva kültürünün karşısında kendini koruma psikolojisiyle iyice içine kapanır, kendine özgü fanatik bir yapı kazanırken, şehir küçük burjuvazisinin lumpenleşmeye yakın kesimi dejenere olur, asimile olur gider. Aynı kesimin, yani şehir küçük burjuvazisinin Türkiye'de burjuva kültürüne biraz bulaşmış kesiminin ise iki farklı eğilim içine girdiğini görüyoruz. Bunlardan bir kısmı burjuva kültürüyle entegre olma sürecine girerken, bir kısmı da işçi sınıfı kültürüne yakınlaşarak zıt bir entegrasyon sürecini yaşarlar. Tabii bunun yanısıra, daha Türkiye'de iken direkt olarak burjuva veya işçi sınıfı kültürünü benimseyerek buraya gelmiş insanlar da vardır ki zaten bunlar hemen kolayca toplumda yerlerini bulurlar. Kısacası, bence her iki tez de biraz eksik olarak tartışılıyor. Kültür denilen oluşumu sınıf özünden ayrı, sınıflarüstü bir **"ulusallık"** kavramı içinde ele alamayız. Aynı şekilde, entegrasyon olayı da böyledir. Soyut, sınıfsal özünden yoksun bir entegrasyon olamaz.

Türkiye Postası: Resimlerinizin arasında yeni yeni Federal Almanya'daki yaşama yönelik çalışmalarınız var. Bu konuda geleceğe ilişkin perspektifleriniz nelerdir? Örneğin, Federal Almanya'da yaşayan yabancıların sorunlarına yönelik konuları işlemek gibi...

Zeynep Aktolga: İnsanın duygularını, düşüncelerini belirleyen içinde bulunduğu maddi yaşam koşulları. Bu yüzden, uzun yıllardır Federal Almanya'da yaşayan bir sanatçının yapıtlarında da doğal olarak buradaki yaşam, bu yaşamın içinde ortaya çıkan sorunlar yansıyacaktır. Ancak yakın zamana kadar hem okuma hem de çalışma zorunda olmam çalışmalarımı doğal olarak çok sınırladı. Fakat şimdi artık bu dönem geride kaldı diyebilirim.

BU KİTABI OKUDUNUZ MU ?

Tanilli "Yüzyılların Gerçeği ve Mirası"nı anlatıyor

638 sayfalık bu büyük kitap ilk bakışta gözünüzü korkutur da bir yana bırakırsanız, çok şey kaybettiniz demektir. Server Tanilli'nin **Yüzyılların Gerçeği ve Mirası** (İnsanlık Tarihine Giriş) kitabını meraklı bir roman okur gibi okumak olanaklı. Çoğumuzun hiç okumadığı, çoğumuzun tatsız tuzsuz resmi tarih kitaplarından yıllarca önce okuduğu konular, yani insanın binlerce, yüzbinlerce yıllık hikâyesi **Yüzyılların Gerçeği ve Mirası**'nda dupduru güzel bir Türkçe ile ve işçi sınıfının biliminin kavrayış ve gözüyle anlatılıyor.

Nisan 1984'de Türkiye'de birinci baskısı yapılan kitabın, şu günlerde ikinci baskısının da tükenmekte olduğu haberleri geliyor. Türkiye'de, çeşitli baskılar altında yayın hayatının en kötü dönemlerinden birinde bu türden bir yapıtın çok sayıda baskı yapabilmesi ayrı bir anlam ifade ediyor.

SERVER TANİLLİ

yüzyılların gerçeği ve mirası

İNSANLIK TARİHİNE GİRİŞ

1

İLK ÇAĞ

KİTABIN KAPAĞI

Tanilli, büyük bir emeğin, titizliğin, geniş ve tutarlı bir dünya görüşünün, uzun bir bilim ve kültür birikiminin ve uzun sabırlı çalışmaların ürünü olan yapıtın önsözünde **"Kitabımı, insanlığın ve Türkiye'nin çok çetin koşullar içinde bulunduğu bir dönemde çıkarıyorum (...) Türkiye'nin durumunu ise belirtmeye gerek var mı? Umut kadar umutsuzluğun ve yılgınlığın da -alabildiğine- yaygın olduğu böyle dönemlerde, tarihin üzerine bütünlüğüne eğilmenin başta şu yararı var: İnsanlık mağara dönemlerinden bu yana, sürekli bir ilerleme içinde evrilmiştir ve bu ilerleme, daha güzel bir dünyanın kuruluşu adına, geleceğe doğru uzanmaktadır. Bütün bu süreç, geçmişten bugüne, ilerici, demokrat ve devrimci güçlerin eseri olmuştur ve yarınların güzel dünyasını da o güçler kuracaktır gene.**

Gericiliğin göremediği budur.

Ya da korktuğu!

Onlar için ne denli ürpertici olusa olsun, tarihin bu gerçeğini, çok daha geniş boyutlar içinde yeniden ortaya koymak kaçınılmazdı bu dönemde; çünkü bu saptama, güncelin bütün kahredici koşullarına karşın, yarın için umutları tazeler, güçleri bileyler. Daha güzel bir gelecek için güvencedir tarih."

Yazar ve bilim adamı **Tanilli**'nin neyi, nasıl yazacağını böylece kendisinden öğreniyoruz. **Tanilli** bu birinci kitabında o başdöndürücü, fırtınalı masal gibi İlk Çağ'ı anlatıyor. **"Büyük yolculuğum 1990'lara değin sürecek"** diyor yazar. Demek ki, zevkle okuyacağımız ciltler olacak. İnsanlığın doğuşuyla başlayan bu harikulade macera, birinci ciltte **Mezopotamya** halklarından, **Eski Mısır**'dan, **Anadolu**'dan, **Hint**'e, **Çin**'e, **Ege Dünyası**'na, **Yunan**'dan **Roma**'ya uzanıyor. Hem de alıştığımız tarih kitaplarındaki askeri zaferlerin, fatihlerin, kralların öyküsünü değil, tarihi yapan halkların öyküsünü anlatarak.

Tanilli'nin **Yüzyılların Gerçeği ve Mirası**, kendi türünde Türk dilinde bir Türkiyeli düşünür tarafından yazılmış ilk örnek olmakla kalmıyor, aynı zamanda dünya yazın ve düşününde de belirgin bir yer alabilecek nitelikler taşıyor. Hem kendimiz hem de yetişen çocuklarımız için el altında bulunması gereken bir kitap.

Server Tanilli
«Yüzyılların Gerçeği ve Mirası-İnsanlık Tarihine Giriş, I: İlk Çağ»
Say Kitap Pazarlama:
638 Sayfa, 900 TL.
Genel Dağıtım: Say Dağıtım Nuruosmaniye Cad. Türbedar Sok. 1
Cağaloğlu-İstanbul

BU FİLMİ GÖRDÜNÜZ MÜ ?

Halkın ve türkülerin direnişinin

kültür kalıtımı yoktur. Aynı zamanda Federal Alman kültüründen de, uyum zorlukları nedeniyle pek fazla etkilendikleri söylenemez. O nedenle yabancıların buradaki kültürü, genel anlamda bir 'göçmen işçi kültürü' olarak değerlendirilmelidir". **İkincisi ise,** "Yabancıların kültürü, ancak birinci yerde, kendi ülkelerinin ulusal kültürü, diğeri de, içinde yaşadığı ülkenin kültürünün olumlu yanlarının bütünleşmesiyle oluşabilir. Bunların herhangi birinin yadsınması durumunda, ortaya yoz bir kültür çıkar ki, o da gelecek neslin tamamen dejenere olmasını beraberinde getirir." **Bir sanatçı olarak, Federal Almanya'da yaşayan Türkiyeli bir ressam olarak, bu konuda düşünceleriniz nelerdir?**

şiir yüklü öyküsü: Rembetiko

Rembetiko, Yunan halk müziğinin bir türü, bir müzik akımı. Aynı zamanda Berlin Film Festivali'nde ödül alan filmlerden biri. **Rembetiko**'nun kökleri Türk, Arap Yunan müziğine uzanıyor, onların izlerini taşıyor. Amerikan zencilerinin hüzünlü özlem türküleri olan **"Blues"**larının Ege halklarının ağzından, sazından söyleniş biçimi. Ve tıpkı Blues'lar gibi yurt özlemini dile getiren, çoğunluğunda Ege kıyılarından sürülen, Yunanistan'a dönmek zorunda bırakılan Rum halkının sıla hasretinin türküleştiği bir müzik. Tıpkı, filmde yaşlı Yunanlı'nın **"Ödemiş Kavakları"** türküsünü özlemle -Türkçe- söyleyişi gibi... **Rembetiko,** "küçük insanların, halkın, umutlarını, acılarını, özlemlerini dile getiren bir halk müziği. **Metaxas Diktatörlüğü** döneminde, rembetiko müziğinin yasaklanması, baskı altında tutulması biraz da bu yüzden değil mi?

1967-1974 yılları arasında, faşist diktatörlük döneminde sürgünde yaşamak zorunda kalan Rejisör **Costas Ferris**'in **Rembetiko** adlı filmi rembetiko şarkıcısı **Marika**'nın yaşam öyküsü çerçevesinde 1917-1956 arası Yunanistanı'nı anlatıyor. **Ferris,** büyük kentlerin yoksul insanlarının hayatını zaman zaman olağanüstü güzellikteki resimlerle, sahnelerle sunuyor. Kişileri kahramanlaştırmak, ideal tipler çizmek yerine yoksulluğun yarattığı yoz, acılı yaşam biçimlerini sergilemekten çekinmiyor. **Marika** bu yaşamdan, bu kıskaçtan kurtulmak isteyecektir ama neler pahasına. Ve yine **rembetiko** şarkıcısı **Marika'**nın kendi türünde söylemek, zamanın modasına kapılmaktan kaçınmak için verdiği mücadele; çalıştığı sahnelerde iş arkadaşlarıyla bu konudaki kıyasıya rekabeti, **Metaxas Diktatörlüğü** altında faşistlerle direnişçilerin mücadelesinin başka bir plandaki yansımasını dile getiriyor.

Costas Ferris, sözle anlatılabilecekten çok daha ötesini fotoğrafla anlatmasını, göz ve kulağa seslenerek mesajını iletmesini biliyor. Örneğin diktatörlüğün yıkılmasından sonra Yunanistan'a Amerikanlaşma modasının hakim olduğu bir dönemde **Marika**'nın bu modaya kapılmama direnişiyle, bir halkın ve onun türkülerinin baskı yoluyla sürekli susturulmasının olanaksızlığını, halkın kültürel gelenek ve değerlerini bir avuç kişi bile korusa, bunun önemini gösteriyor. **Rembetiko,** küçücük, yumuşacık bir direnişin, kendisini **"direniş"** diye sunmayan müzikli bir direnişin türküsü.

Büyük sinemalarda **"olay"**haline gelmeyen bu filmi, daha çok sanatsal kaygılar taşıyan semt sinemalarında görmek olanaklı. Şu sıralarda da Avrupa'nın pekçok kentinde kıyıda köşede kalmış sinemalarda oynuyor. Ve en çok seslenebileceği, en iyi iletişim kurabileceği seyirci kitlesi de kuşkusuz Türkiyeliler...

Rembetiko'dan bir sahne: Marika

Bir karşılaşma

Ayşe ÇINAR

"Besetzt, oder?"

Böyle sormuştu adam. Hülya da:

"Ja, bitte schön," diye cevap verince masaya oturmuştu. Elinde bir küçük maden suyu şişesi. Plastik bardağı da kapatmış üstüne. **"Alman olsaydı tepsi ile getirirdi"**, diye geçiverdi Hülya'nın aklından Adamın, kendisi gibi Türk olduğunu daha gelişinden, giyinişinden anlamıştı. Çekingen adımlar, lacivert, beyaz çizgili takım elbise. Bir de: **"Besetzt, oder?"** diye sormadı mı, **"Tamam,"** dedi Hülya, **"bu da bizden."**

Adamı uzaktan,gözünün ucuyla görür görmez ürkmüştü. Bakına bakına, arana arana yaklaşıyordu adam. Masaya gelince, yüzü lambanın arkasında kalmıştı da, Hülya:

"Ja, bitte schön," derken adamın yüzüne bakmaktan kurtulmuştu.

"Ne diye geldi buraya oturdu sanki," diye söylendi içinden, **"koca yerde bir beni mi buldu yanına oturacak?"**

Aslında utanmıştı biraz da. Öyle ya, **"buyur, otur kardeşim,"** demek dururken, **"Ja, bitte schön." "Tiyatronun alâsı."** diye geçirdi içinden.

Alışverişini yapmış, çeyrek saatliğine Kaufhaus'un kafeteryasına oturmuş, şöyle rahatça bir köşeye sinip, çaktırmadan insanları seyrede seyrede, kahvesini yudumlayacakken... Ödü patlıyordu şimdi , adam ya konuşmak isterse? Anlatırlar ya hep, Türk erkekleri yaşlıca Alman kadınlarına ilgi gösterirler, kendi yalnızlıklarını gidermek için onların yalnızlıklarından yararlanırlar diye. Cız etti içi. **"Yoksa beni de o kadınlara mı benzetti?"** Gözlerini Kaufhaus'daki bilgisayarların, kafeteryanın cam kapısının ötesinde titreşen ışığına dikti. Bu ışık gözlerini rahatsız ediyordu. Gene de uzaklara bakabilmek için gözünü ışıktan ayırmadı.

Ekranlardan renkli şekiller durmadan gelip geçiyor. Bu şekillere doğru beyaz beyaz noktalar uçuyor. Çoğu kez bu noktalar şekillerin yanından geçip sonşuza doğru kaybolup gidiyorlar. Ara sıra da bütün ekranı kaplayan, şekilleri altüst eden patlamalar oluyor. Bilgisayarların önünde gençler birikmiş. Ellerinde oyunları yöneten aletler. Sanki uyuşup kalmışlar. Hepsinin başı ekrana dönük. Vücutlar kasılmış. Patlamalarla biraz rahatlıyorlar. Sonra gene aynı gerginlik sarıyor gençleri.

"Çantamdan okuyacak bir şey çıkarayım bari," diye düşündü Hülya. Hareketlerine kayıtsız bir hava vermeye çalışarak çantasını açtı. Karıştırdı. Okuyacak bir şey bulamadı. Ne yapacağını bilemeden arabasının anahtarlarını çıkardı masaya koydu. Gitmeye hazırlanıyormuş gibi. Gene kahve fincanını eline aldı.

"Bana mı bakıyor?"

Birdenbire gülesi geldi. Neden korkuyordu bu adamdan be? Belki de gerçekten su içmek istemişti adam. Say ki, seninle konuşmak istiyor. Ne çıkar bundan? Bir kadının yanına oturmak, sohbet etmek istemek kötü bir şey mi? **"Merhaba kardeşim"** deyiverse Hülya, **"Siz de Türksünüz, değil mi? Ya, ben öyle pek Türke benzemem ama, işte gördüğünüz gibi, ben de Türküm. Nasılsınız kardeşim? Burada hayat pek kolay değil..."** Sohbet etse adamla. Derdi varsa dinlese.

Gözlerini gene bilgisayarların ışığına dikmişti. Koca koca yudumlarla kahvesini bitirmeye çalışıyordu. Hemen kalksa olmaz. Ayıp olur. Sanki adamdan kaçıyormuş gibi. Adam susuyordu. Etraftaki masalarda Almanlar dünyadan habersiz, sakin sakin yiyip içiyorlar, alçak sesle sohbet ediyorlardı. **"Bir de benim şu halime bak. Çocuktan beter."** Çok şükür kahvesi de, pastası da bitmişti işte. Peçeteyle acele etmeden ağzını sildi. Artık yeterli süre geçmişti. Kimse masasına biri oturdu diye kalkıp gittiğini düşünemezdi. Kalktı. Paltosunu giydi. Çantasını, plastik torbasını eline aldı. Masadan tepsisini kaldırırken cesaretle adamın yüzüne baktı:

"Auf Wiedersehen!"

Hüzünlü, siyah gözler. Bıyıklı, siyah saçlı, orta yaşlı bir adam.

"Wiedersehen!"

Hülya tepsisini akarbanta götürdü. Parkhaus'a giden kapıya doğru yürüdü. Adamın arkasından kendisine baktığını hissediyordu. **"Bacaklarım güzeldir."** İçinde küçücük, hınzır bir sevinç. Kasada deldirttiği park kağıdını otomata soktu, gereken parayı attı. Kartı tekrar aldı. Arabasına yerleşince bir **"oh!"** çekti, **"dünya varmış."**

Motoru çalıştırdı. İnerken yanda kalan şarkı tekrar başladı. **"Mani oluyor halimi takrire hicabım."** Safiye Ayla'dan. Parkhaus'un çıkışında kartı otomata soktu. Yolu kapayan direk katlanarak açıldı.

DEDİLER Kİ...

HAFİZE ÖZAL
(Başbakan Özal'ın annesi)
"Bir zamanlar DP'den, CHP'-den geldiler. Milletvekili seçtirmek istediler. Ben yalan söyleyemezdim. Kabul etmedim. Siyaset yalandır."

• **TURGUT ÖZAL**
(Türkiye Başbakanı)
"Ama Avrupa Konseyi de o kadar önem verilecek bir yer değil yani."

•

VEHBİ DİNÇERLER
(Milli Eğitim Bakanı)
"Öğretmenler! Gençliği işbitirici bir gençlik olarak hazırlayın."

ÖZTÜRK SERENGİL
(Aydınlar Dilekçesi imzacılarından)
"Ben bunu konut dilekçesi sandım. Evlenip boşanmalarda dört ev kaybettim, konut sorunum büyük, onun için imzaladım."

•

PRENSES BANU
(Göbek dansözü)
"Herşeyi ithal ediyorlar. Bari göbek de ithal etmeye kalkmasalar."

•

Üniversitede sakal tartışması

Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Mimarlık Fakültesi öğretim görevlilerinden **Erhan Acar**'ın sakalı, şu sıralarda Üniversite çevrelerinde tartışılan en önemli konu. Sakalını kesmediği için kendisine uyarma cezası verilmesi istenen Acar **"Sakalım üniversitenin demirbaşı değildir. Üniversite yönetimi kişisel uzuvlarımdan birine karşı tavır takınmaktadır"** diyor. Sakalı soruşturmakla görevli **Prof. Edip Uysal**'sa, **"Kendisine sakalını kesmesi bildirildiği halde, sakalını kesmeyeceği, üniversitelerin öğrencilerin sakalları ile uğraşacağı yerde daha ciddi meselelerle uğraşması gerektiği şeklinde beyanda bulundu. Kendisinin hala sakallı olup olmadığını gözlerimle görmüş değilim. Dekanlığımızın idari personelinden sayın Jale Kavukçu, kendisini sakallı görmüş, bir başka öğretim üyesinin beyanına göre de sosyal binadaki öğlen yemeği sırasında sakallıymış"** şeklinde açıklama yapıyor.

Memleketimizden bakkal manzaraları

1984 sonu Türkiye'sinde bir vitrin

İthalatın serbest bırakıldığı ve döviz kaynaklarının hovardaca harcandığı 1984 sonu Türkiye'sinde herhangi bir mahallede sıradan bir dükkan vitrini bu. İğneden sürmeye, herşey ithal malı. Alman eldiveni, Alman şemsiyesi, Amerikan malı spor ayakkabı...Kahve Brezilya, sabun İngiliz, diş fırçası, diş macunu yabancı... İthal malı kaset, pencere bandı, yazmıyor ama o da Avrupa herhalde. "Junghans" marka revaçta, fiyatlar da yerinde. Mirasyedi Özal ekonomisinin tipik bir örneği...

FOTO-BULMACA

Bunlardan hangisi Evren, hangisi General Rogers?

Soru

Yukarıdaki fotoğrafların biri general eskisi, Cuntabaşı **Kenan Evren**'e, öteki ise emperyalist askeri saldırı örgütü NATO'nun ABD'li Başkomutanı **Orgeneral Rogers**'e ait. Bilin bakalım, bunlardan hangisi **Evren**, hangisi **Rogers**.

Cevap

Hiç farketmez. Al birini vur ötekine. İkisinin de elleri kanlı ikisi de halkımıza ve halklara düşman. Ama illa de bilmek istiyorsanız söyleyelim. Soldaki şapkasız General Rogers. Sağdaki, kasketli olan ise „bizimki", yani Evren.

Söyleyene bakma söyletene bak

Reagan'ın yeniden seçilmesinden sonra, neredeyse ortaya çıkıp göbek atacak kadar sevinenlerden biri de Tercüman gazetesiydi. Gazete sevincinin mutlaka paylaşılmasını istiyordu. Gazetenin 10 Kasım tarihli Almanya baskısındaki fotoğraflı habere göre, Reagan'ın seçilmesi Münih'teki gurbetçiler arasında da büyük sevince yol açmıştı. Bunlardan bazılarının hallerinden pek memnun, gülen fotoğraflarını basan gazete

Milletin vekillerinin (!) dertleri dilekleri

"İsteyenin bir yüzü kara" demişler... Meclis bütçesi tartışılırken Cunta Meclisi'nin vekilleri çalışma koşulları ve özlük haklarıyla ilgili **"acil"** istemlerini de dile getirdiler. Cuntanın meclisindeki **"milletvekilleri"**nin en önemli ve acil istemleri şöyle sıralanıyordu: Milletvekili otolarına kırmızı plaka verilsin. Ankara'daki Eymir Gölü'ne serbestçe girelim. İki bina arasına tünel yapılsın, üşütmeyelim. Koltuklar eski, milletvekilinin iyi düşünmesi için koltuğunun rahat olması gerek, yeni koltuk alınsın. Dolapları-

Gazinocular kralı, Mafya babasına şeref ödülü

Rüşvet ve kaçakçılık olaylarının, Emniyet teşkilatının en üst düzeylerinden devlet kademelerinin en başlarına uzandığı Türkiye'de, bir süre önce tutuklanıp serbest bırakılan ünlü "Baba"lardan **"Gazinocular Kralı Fahrettin Aslan"**a İstanbul Valisi **Nevzat Ayaz** tarafından milli eğitim hizmetlerine bulunduğu katkılardan dolayı **"şeref belgesi"** verilmesi pek o kadar da yadırganmadı. Aslında bu ödül veya şeref belgesini

Özal sofrasında ekmek gene azaldı

İstanbul'da dört kişilik bir ailenin sağlıklı beslenebilmesi için gerekli mutfak harcamaları araştırmasının 1 Aralık 1983'den 1 Aralık 1984'e kadarki aylık rakamları, Özal'ın hükümete gelmesinden bu yana geçen bir yıllık sürede mutfaktaki fiyat artışlarının yüzde 56,4'ü bulduğunu ortaya koyuyor.

Araştırma sonuçlarına göre, **"Özal sofrası"**nda bir yılda en fazla zam gören gıda maddeleri kilosu 500 liradan 900-1200 lira arasına çıkan beyazpeynir, 180 liradan 330 liraya çıkan pirinç, 55 liradan

ORHAN GENCEBAY
(Arabeskçi)
"Arabesk denen olayla uzak-tan yakından hiçbir ilişkim yoktur."

DÜNDAR KILIÇ
(Mafya babası)
"Yirmi yıldır kumarhanecilik yaptığım için, istekler geldi, bugünkü rayice göre 100 milyar lirayı boynu bükük halkıma dağıttım. Ben bu açıklamalarımdan sonra ilk sorgu kuruluşlarından birine götürülüp işkenceyle öldürülebilirim. Büyüklerimiz 'işkence yoktur' diyorlar. Bana bir ay geceli gündüzlü işkence yapıldı. İşkence hainlere yapılmalı. Hatta gerekirse sokak aralarında kafalarına kurşun bile sıkılmalı."

A. KURTCEBE ALPTEMOÇİN
(Maliye ve Gümrük Bakanı)
"Halkımız daha önce getirilen vergilerin altında kalmamıştır. Bunu da başaracaktır."

ŞEVKET YILMAZ
(Türk-İş Genel Başkanı)
"Adamlar utanmadan işten işçi çıkarıyor. Gidip de adamları vuracak değilim ya! Insanın karşısındakini de düşünmesi lazım."

SAKIP SABANCI
(Parababası)
"Işveren işçinin, işçi de işverenin avukatlığını yapmalı."

Almanya baskısındaki fotoğraflı habere göre, Reagan'ın seçilmesi Münih'teki gurbetçiler arasında da büyük sevince yol açmıştı. Bunlardan bazılarının hallerinden pek memnun, gülen fotoğraflarını basan gazete üç Türkiyeli genç kadının: A.Ü, Z.U ve H.B.'nin "Reagan'ın seçilmesi Türkiye'miz açısından da faydalı olacaktır. Dünya barışı için uğurlu olsun" **dediklerini yazıyordu. Münihli Türkiyeli hanımlarımız bu sözleri gerçekten söylemişler miydi, yoksa gazetenin bir azizliği miydi bilinmez. Ama insan Türkiye ve dünya barışı açısından yararlı ve uğurlu olacağına inandıkları Reagan'ın yararlarını bize de anlatsalar da, huzura kavuşsak diye düşünmekten kendini alamıyor.**

tuğunun rahat olması gerek, yeni koltuk alınsın. Dolaplarımıza iki üç daha raf daha eklensin. Tatil günleri soğuk büfede sıcak yemek çıksın. Seyahat ederken, kara yolları dahil geçiş üstünlüğü tanınsın. Milletvekilleri için özel yabancı dil kursları açılsın. Telefonlarımız otomatik olsun.

...Fahrettin Aslan'a İstanbul Valisi Nevzat Ayaz tarafından milli eğitim hizmetlerine bulunduğu katkılardan dolayı "şeref belgesi" verilmesi pek o kadar da yadırganmadı. Aslında bu ödül veya şeref belgesini veren Milli Eğitim Bakanlığı'ydı. Vali Ayaz sadece aracılık yapıyordu. Milli Eğitim Şeref Belgesi sahibi **Fahrettin Aslan,** Istanbul Eski Emniyet Müdürü ve faşist komandoların koruyuculuğuyla ünlü **Şükrü Balcı**'ya rüşvet verdiği iddiasıyla tutuklu olarak yargılanırken, kısa bir süre önce serbest bırakılmıştı. Rüşveti alan elini kolunu sallayarak gezinirken sahneler ve gazinolar kralı Baba'nın tutuklu kalması gerçekten de haklı sayılmazdı. Şimdi hak yerini buldu. Fahrettin Aslan, "şerefli görevleri" için şeref ödülünü aldı ve toplumdaki şerefli yerine iade edildi.

su 500 liradan 900-1200 lira arasına çıkan beyazpeynir, 180 liradan 330 liraya çıkan pirinç, 55 liradan 120 liraya çıkan patates, 280 liradan 580 liraya çıkan margarin, 260 liradan 460 liraya çıkan ayçiçek yağı, 650 liradan 1150 liraya çıkan çay, 120 liradan 180 liraya çıkan süt, 200 liradan 340 liraya çıkan yoğurt, 60 liradan 120 liraya çıkan soğan, 850 liradan 1200 liranın üstüne çıkan et...Mutfakta kullanılan tüpgaz ise, 1200 liradan- son yüzde 6'lık zamla- 2000 bin liranın üstüne çıkmış durumda. Özal geldiğinden beri halkın sofrasında ekmek yarıyarıya azalırken, açlık yarıyarıya artıyor.

BİR PORTRE

Babalar...

Tıpkı Mafya gibi **"baba"** sözcüğü de dilimize Italyancadan geldi. Mafya gibi, Camorra gibi yeraltı dünyasının karanlık çetelerinin elebaşlarına Italyanca **"Don"** deniyor. **"Don Giovanni"**, **"Don Petri"**, **"Don Cabrini"** gibi: Aslında **"efendi"** yada **"ağa"** sözcüğü ile karşılanması gerekirken dilimize **"baba"** diye girdi.

Babalar Türkiye'nin toplumsal-ekonomik-siyasal yaşamında birden ün kazanıverdiler. Dün sadece günlük polis bülteninde adı geçen, tepeden tırnağa suça batmış çetebaşları gazetelerin ilk sayfalarında sık sık görülür oldular.

Babalar'ın yıldızı ilkin 1. MC Hükümeti döneminde parladı. 1973-1974 petrol krizinin Türkiye ekonomisine vurduğu öldürücü darbelerden sonra, yıllardır harvurup harman savrulan dövizler tükenince ülkede -hatırlayacaksınız- kuyruklar uzamaya başlamıştı. 1. MC Hükümeti bu düğümü **"kendi dövizini kendin bul, kendi yedek parçanı kendin getirt"** diyerek çözdü! O andan itibaren de, önceleri kapalı kapılar ardında, kimseler görmeden yürüyegelen **"tekelci babalar-mafya babaları"** işbirliği birden günışığına çıkıverdi. It kopuk takımın genel adı **"baba"** oldu. Kendilerine ise **"işadamı"** denmeye başlandı.

Babalar bir yandan Türkiye tekelci sermayesinin **babaları** ile içli dışlı olurlarken, bir yandan da gerek silah kaçakçılığının iyi müşterilerinden biri olduğundan gerekse Gümrük ve Tekel Bakanlığını elinde tuttuğundan ve en önemlisi, örgütlenme ağında **"lumpen proleterya"** ciddi bir yer tuttuğundan **MHP** ile de nikah kıymaya başladılar.

Örneğin: Kırk yılın **Kürt Idris**'i, **"Işadamı Idris Özbir"** diye; kendisi bile kendini **"Arap Nasri"** diye bilen uyuşturucu ve beyaz kadın tüccarı (!) **"Nasrullah Bey"** diye anılır oldu. Uluslararası eroinci **"Ince Mehmet"**'e **"Armatör Mehmet Cantaş"** denir oldu. Ankara, Bentderesi'nde, genelev kadınlarının haracıyla köşeyi dönen **"Inci Baba"**, kendisine gösterilen saygıyı o kadar benimsedi ki sonunda **"Nabi Inciler-Işadamı"** diye kartvizit bastırdı. **"Al eroini ver silahı"** belgisinin ışığında (!) kendi deyimi ile **"deve yüküyle para"** kazanan Sarı Avni, **"Karadurmuş"** olan soyadını **"iş ilişkilerinde uygunsuz düştüğü için"** daha **"asil"** bir adla değiştiriyor ve **Avni Yaşar Musullu** olarak anılmaya başlıyordu...

Örneğin 12 Mart'ın hemen öncesinde ve hatta hemen sonrasında **"sol sempatizan"** numaralar yapan, Istanbul Harem iskelesindeki lokantasında **"solcu"** gençlerin bedava yemek yemesini sağlayan **Dündar Kılıç**, başkanı bulunduğu **Tophane Tayfun Spor Kulübünün** kaynağı karanlık gelirlerini (maç gelirleri devede kulaktır çünkü) o dönemler ilerici öğrencilerin ağırlıkta olduğu **Kadırga Öğrenci Yurdu**'na aktaran **Arap Nasri**, Kasımpaşa'da **"solcu öğrenciler"** için **Sultan Demircan** gibi önde gelen **babalar** kısa süre içinde kendilerine **"soldan hayır gelmeyeceğini"** kavrayıp sağa çark ettiler.

Tekelci babalar-faşist MHP-Mafya babaları arasında kıyılan nikah meyvelerini vermeye başladı. Kısaca **Tahtakale Merkez Bankası** olarak anılan kaçakçılık merkezinde bir yandan tekelci **"babalar"** ile mafya **"babaları"** sıkı iş ilişkileri içine giriyor ve sonunda işi **fabrika** (Doğru okudunuz: tam donanımlı bir fabrika) kaçakçılığına kadar vardırıyorlardı. Tekelci babaların karanlık gelirleri, mafya babaları eliyle yurtdışına kaçırılıp dövizle döndürülürken, MHP-Mafya ilişkilerinden ise özellikle Kapıkule ve Gürbulak gümrük kapıları olağanüstü bir TIR trafiğine sahne oluyordu. Silah yüklü TIR'lar, eroin yükleyerek dönüyorlar, gümrük kapılarında ise mafya babalarının memurları egemenliklerini ilan etmişler, bal tutup parmaklarını yalıyorlardı.

DÜNDAR KILIÇ
Babalardan bir baba

O günlerde (Nisan 1978) MHP'nin **"babası" Türkeş**'in Istanbul Hilton'da düzenlediği yemekli bir toplantıda, mafya babası **Dündar Kılıç**, Türkeş'in soluna, tekelci babalardan, Has Holding, Istanbul Bankası, Coca Cola, Otomarsan (Mercedes) gibi dev kuruluşların patronu **Mete Has** da sağına oturuyorlar ve bu kanlı ve kirli nikah kamuoyuna resmen sunulmuş oluyordu.

Mafya babalarıyla tekelci babaların gizli ve kirli iş ilişkileri aslında epey öncelere uzanmakta. Orneğin Türkiye'nin en büyük eroin imalathanesi Çukurova'da. Burada ünlü bir holdingin tekstil fabrikasının kimya laboratuarlarında eroin üretilip, Mafya eliyle Avrupa ve Amerika'da pazarlanıyor. **Bezmenler, Sürenler**, gibi ünlü **tekelci** aileler döviz, **Karamehmetler** (Çukurova Holding) yedek parça, **Gürünler** sigara, **Çarmıklılar** demir kaçakçılığı için yıllardır Mafya babalarını kullanmaktaydılar. Bir başka Mafya babası, özellikle beyaz kadın ticareti ve kokain dalında "uzmanlaşan" Gazinocular Kralı **Fahrettin Aslan**'ın son tutuklanması sırasında verdiği ifadede, **"iş ve dostluk ilişkileri içinde olduğum yakın arkadaşlarım"** arabaşlığı altında yer alan liste bu konuda hem pek öğretici, hem de ek yorumlara gerek bırakmayacak açıklıkta. Şöyle sıralamış **Fahrettin Aslan "iş ilişkisi içinde olduğu dostlarını": Orhan Aker** (Demir Kütük fabrikası sahibi, Koç Holding'in önde gelenlerinden) **Cevher Özden** (malum: Banker Kastelli), **Emin Cankurtaran** (Fenerbahçe Kulübü eski başkanlarından, Adidas spor malzemesi tekelinin ortağı ve kablo fabrikası sahibi), **Hüseyin Cevahiroğlu** (Müteahhit kaçakçı, gazinocu ve Beşiktaş Kulübü eski başkanlarından), **Mehmet Üstünkaya** (Beşiktaş Kulübü eski Başkanı, kimya -Dikkat! Kimya laboratuarı!-ve plastik fabrikatörü), **Mete Has** (Otomarsan, Istanbul Bankası, Has holding, Coca Cola) **Ali Rıza Çarmıklı** (Türkiye'nin en büyük üç inşaat müteahhidinden biri), **Esin Özgener** (Egeli tütün ihracatcısı), **Ali Şen** (ithalat-ihracatçı, Fenerbahçe Kulübü eski başkanı), **Haşmet Uslu** (Ege'nin en büyük ihracat grubunun patronu).

İşte anamızı ağlatan **"babalar"** dünyası böyle. Mafya babalar, tekelci babalar, faşist babalar elele, omuzomuza, kucak kucağa... Babayı görecekleri güne kadar...

İmam'a yasak, MIT'çiye serbest mi?

Bandırma Imam Hatip Lisesi Müdür Yardımcısı ve din dersi öğretmeni **Sabri Aslan,** öğrencilerinden güzel F.C.'ye MIT görevlisi olduğunu söyleyerek ve isteğini kabul etmezse genç kızın MIT tarafından yokedileceğini, isteğini kabul ederse MIT'de göreve alınacağını bildirerek öğrencisine tecavüz etti. Olay belki gizli kapaklı kalacak, MIT bir fahri görevli daha kazanacak ve din görevlisinin gönlü hoş olacaktı ama, genç kız hamile kaldı. Bursa'da kürtaj yaptırıldı. Olay her nedense bundan sonra, genç kızın şikayeti üzerine mahkemeye gitti.

Tecavüze uğrayan kız olay günü din hocasının evine bir kitap vermek üzere gittiğini **Sabri Aslan**'ın kendisine bir yazı göstererek MIT'e kabul edildiğini bildirdiğini ve **"Gece rüyamda Hazret-i Muhammet'i gördüm. Üzerimde önemli görevler var"** diyerek kendisini divana yatırıp **"önemli görevi"** yaptığını, kendisine zorla tecavüz ettiğini anlattı. MIT'çi din hocası ise, olayı doğruladı ama öğrencisiyle dini nikah kıydığını, suçun ortadan kalktığını söyledi.

Dava devam ediyor. MIT'in daha ne kapılar açabileceği, MIT'çiliğin nasıl bir şantaj unsuru olabileceği sorusu ise cevap bekliyor.